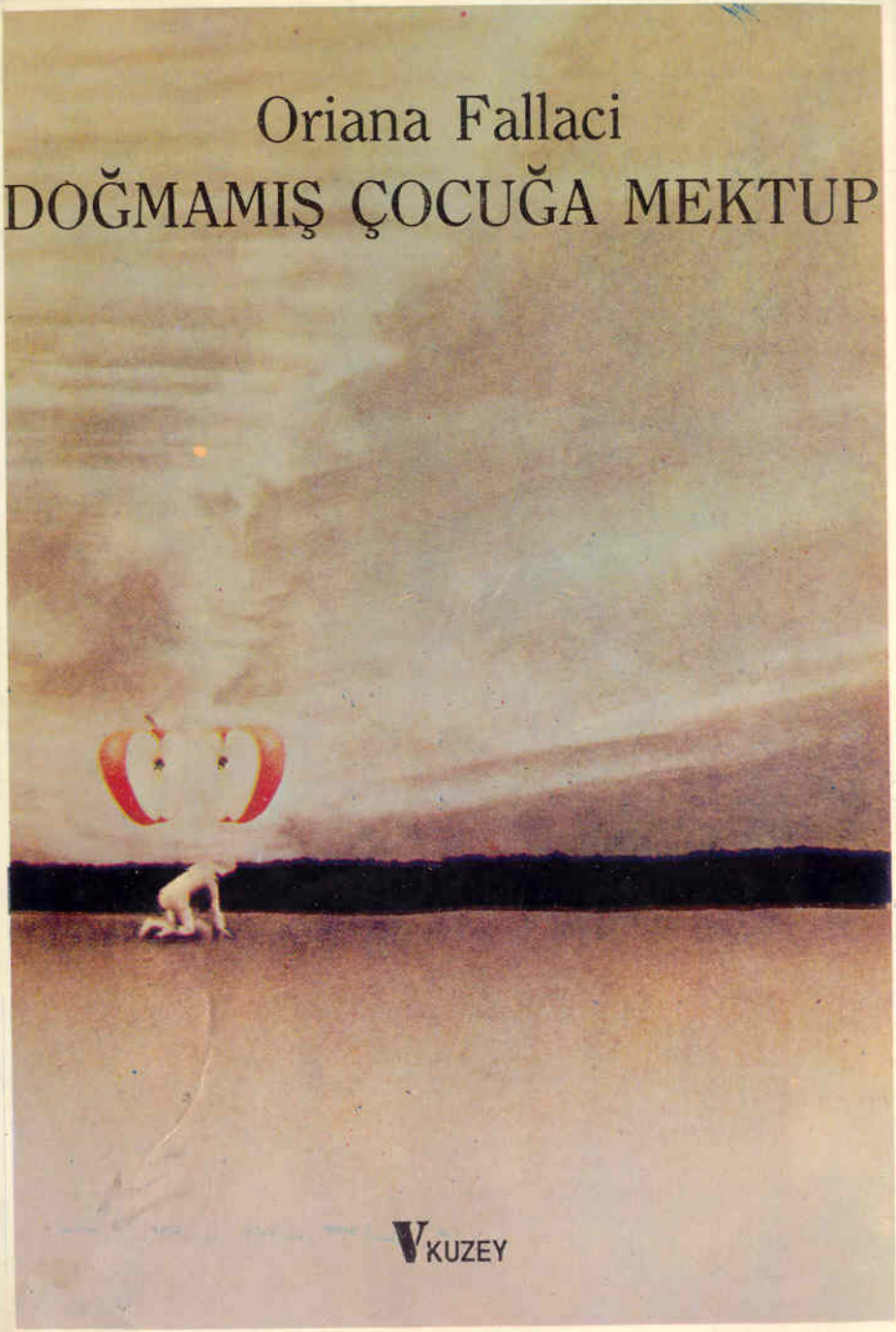
Oriana Fallaci

DOĞMAMIŞ ÇOCUĞA MEKTUP

KUZEY

DOĞMAMIŞ ÇOCUĞA MEKTUP

ORIANA FALLACI

V KUZEY YAYINLARI

Beşinci Baskı : OCAK 1989

VERSO A.Ş
Konur Sokak 13/7 Kızılay/ANKARA
Tel: 125 68 95

Kapak: VE Reklam
Ofset Hazırlık: VMS (Verso Matbaacılık Sanayii) 118 56 74
FERYAL matbaacılık san. ve tic. ltd. şti. - tel : 229 36 96 - 230 80 61 - ANKARA

ORIANA FALLACI

DOĞMAMIŞ ÇOCUĞA MEKTUP

Çeviren :
PINAR KÜR

KUZEY

Kuşkulanmaktan korkmayana
bıkıp usanmadan ve ölüm tehlikesine
aldırmadan nedenleri arayana
Hayat verme ya da bunun geri çevirme
bilmecesini kendi kendine sorana
bu kitap bir kadın tarafından
tüm kadınlara
adanmıştır.

Dün gece var olduğunu bildim; hiçyokluktan kaçıp kurtulmuş bir dirim damlası. Birden, karanlıkta, senin orada olduğundan emin oldum. Yüreğim durdu. Sonra, toplar atarmışcasına yeniden çarpmaya başladığında, her şeyin belirsiz ve korkutucu olduğu derin bir kuyuya fırlatılmış gibi oldum. Şimdi, yüzümü, saçlarımı, düşüncelerimi sırılsıklam eden bir korkunun içinde kilitliyim. Bu korkunun içinde ne yapacağımı bilemiyorum. Başkalarından korkmak değil bu... Başkalarına hiç aldırmıyorum. Tanrı korkusu değil. Tanrı'ya inanmıyorum. Acı korkusu değil. Acıdan korkum yok. Senden korkuyorum, seni hiçyokluktan zorla çekip alan, gövdeme ekleyen rastlantıdan. Seni karşılamaya hevesli değilim, oysa, günün birinde gelebileceğin olasılığını uzun zamandır bilmekteydim. Bu anlamda uzun zamandır bekliyordum seni. Ama kendi kendime hep o kötü soruyu sordum: Ya doğmak istemiyorsan? Ya günün birinde haykırıp suçlarsan beni: «Sana kim dedi beni dünyaya getir diye? Neden dünyaya getirdin beni, neden?»

Yaşam öylesine güç bir çaba ki, çocuk. Her gün yeni baştan başlayan bir savaş; mutluluk anları ise kısacık ayraçlar, sonradan bedelleri acıyla, fazlasıyla ödenen... Seni içimden söküp atmanın daha iyi olmayacağını nereden bileceğim? Yeniden sessizliğe dönmek istemediğini nasıl anlayacağım? Konuşamazsın benimle; dam-

lacık dirimin daha bölünmeye yeni başlamış bir hücreler salkımı yalnızca. Daha dirim bile değil belki, yalnızca dirim olasılığı. Bana bir işaret vererek yardım edebilseydin keşke. Annem, benim kendisine bir işaret verdiğimi, beni dünyaya bu yüzden getirdiğini savunur hep.

Annem beni istememiş çünkü: Başkalarının bir dikkatsizlik anında başlatılmışım. Ve doğmayacağımı umarak, her gece bir bardak su içinde bir ilâç eritirmiş; sonra da ağlaya ağlaya içermiş. Hiç aksatmadan içmiş durmuş, ta ki bir gece, karnının içinde kıpırdayıp beni söküp atmaması için ona bir tekme savuruncaya dek. Ben işaretimi verdiğimde bardağı dudaklarına kaldırmışmış. Hemen bardağı çevirip içindeki sıvıyı dökmüş. Birkaç ay sonra, güneşin altında utku içinde yuvarlanıyormuşum. İyi mi olmuş, kötü mü, hâlâ bilemiyorum; mutlu olduğumda iyi olmuş diyorum, mutsuzken kötü olmuş diyorum. Ama gene de, en mutsuz anlarımda bile, doğmasaydım üzülürdüm gibi geliyor. Çünkü hiçyokluktan daha kötü hiçbir şey yok.

Yeniden söyleyeyim; acıdan korkuyorum. Hep acıyla doğarız, bizimle büyür, zamanla alışırız; kol bacak sahibi olmak kadar olağanlaşır acı çekmek. Aslında ölmekten bile korkmuyorum; çünkü insan ölürse, demek ki doğmuş, demek ki hiçyokluktan sıyrılıp çıkmış. Gerçekten korktuğum şey hiçyokluk, olmamak, yanlışlıkla bile, bir rastlantı ya da başkalarının dikkatsizliği sonucu bile olsa, hiç var olmamış olmak.

Birçok kadın sorar kendi kendine, dünyaya neden çocuk getirmeli diye. Aç kalsın, üşüsün, ihanete uğrasın, aşağılansın, savaşta ya da hastalıktan ölsün diye mi? Açlığın doyurulabileceği, üşüyenin ısınabileceği, dostlukların, saygının ömrü boyunca ona eşlik edebile-

ceği, savaşı ve hastalığı ortadan kaldırma çabasına onun da uzun yıllar katkıda bulunabileceği umudunu baştan geri çevirmiştir bu kadınlar. Belki de haklılar. Ama hiçyokluk acı çekmeden daha mı iyi? Başarısızlıklarım, sanrılarım, umarsızlıklarım yüzünden gözyaşı döktüğüm zamanlarda bile hiç şüphem olmadı: acı çekmek hiçyokluktan yeğdir. Ve bunu yaşama, doğmak mı doğmamak mı bilmecesine kadar uzatırsam gövdemin her tozanıyla haykırabilirim: doğmak doğmamaktan iyidir; ama bu düşünceyi nasıl sana da benimsetebilirim? Seni hiç kimse için değil, yalnızca kendim için dünyaya getiriyorum anlamına gelmez mi bu? Oysa seni yalnızca kendim için dünyaya getirmeye hiç de meraklı değilim. Seni hiç mi hiç gereksinmiyorum.

Hiçbir yanıt yollamadın bana, hiçbir işaret vermedin. Nasıl yapabilirdin ki? Daha çok erken; hekime seni doğrulamasını söylesem, gülümsemekten başka bir şey yapmaz. İşte kararı senin yerine ben verdim: doğacaksın. Senin bir fotoğrafını gördükten sonra verdim kararımı. Bir dergide, dirimin gelişimiyle ilgili bir yazının yanı sıra çıkan, olağan, üç haftalık bir oğulcuk fotoğrafı... Bakarken bakarken resme, korkum geldiği gibi çabucak gitti. Gizemli bir çiçeğe benziyordun, saydam bir orkideye. Üst yanda bir tür kafayı andıran bir şey belirlenmişti, ilerde beyine dönüşecek iki çıkıntı vardı. Daha aşağıda bir girinti, ilerde ağıza dönüşecek... Resmin altındaki yazıya bakılırsa, üç haftalıkken neredeyse görünmez bir varlıksın. Büyüklüğün dört milim kadar. Gene de gözü andıran bir şeyler, omuriliğe benzer bir şey, bir sinir sistemi, bir mide, bir karaciğer, barsaklar, ak-

ciğerler geliştirmeye başlamışsın. Yüreğin var bile, hem de kocaman: oranlamaya vurulduğunda benimkinin dokuz katı. Gövdene kan pompalıyor ve on sekizinci günden sonra düzenli atışlarını sürdürüyor: nasıl söküp atabilirim seni? Yanlışlıkla ya da bir rastlantı sonucu olduysan oldun, bana ne? Üstünde yaşadığımız dünya da bir rastlantı, belki de bir yanlışlık sonucu oluşmadı mı?

Kimileri der ki, başlangıçta hiçbir şey yokmuş, yalnızca engin bir durallık, geniş, devimsiz bir sessizlik varmış. Derken bir kıvılcım, bir yırtılma ve önceden olmayan birden var olmuş. İlk yırtılmayı çok geçmeden başkaları izlemiş: beklenmedik, insafsız, deli, gittikçe artan ve sonsuzluğa dek sürecek bir sonuçlara aldırmazlıkla... Ve bu sonuçların arasında bir hücre tomurcuklanmış, o da bir rastlantı ya da bir yanlışlık sonucu ve bu tomurcuk anında milyonlarca, milyarlarca çoğalmış... Ve çoğalmaya devam etmiş, ağaçlar, balıklar, insanlar oluşana dek... O hücre yaşamayı ister miydi, istemez miydi diye soran olmuş mu dersin? Onun açlığını, üşümesini, mutsuzluğunu düşünen olmuş mu dersin? Hiç sanmıyorum. Öyle birisi vardıysa bile zamanın ve boşluğun ötesinde başlangıcın başlangıcı diyebileceğimiz bir Tanrı belki, rahatlık, rahatsızlık üstüne kafa yormamıştır. Bütün olanlar oldu, çünkü olabilirdi, dolayısıyla olmak zorundaydı. Geçerli tek küstahlığa uygun olarak. Benim için de aynı şey geçerli! Seçmişliğin sorumluluğunu üstleniyorum.

Bu sorumluluğu üstlenmemde bencillik yok, çocuk: inan ki seni dünyaya getirmek bana hiçbir zevk vermeyecek. Karnım şişmiş durumda sokaklarda yürürken gözümün önüne getiremiyorum kendimi. Kendimi seni emzirirken, yıkarken, sana konuşmayı öğretirken düşünemiyorum bile. Çalışan bir kadınım, başka birçok işim, görevim, yapmayı sevdiğim şey var: daha önce de söy-

ledim, seni gereksinmiyorum. Ama ister hoşuna gitsin, ister gitmesin, senin yolunda yürüyeceğim. Bana anneme, anneannname, anneannemin annesine, taa istese de istemese de bir başka insandan doğan ilk insana kadar, ya da ondan beri, herkese benimsettikleri küstahlığı sana da benimseteceğim. O ilk insanın karar vermesine izin verilmiş olsaydı her halde korkar, «hayır», diye yanıtlardı. «Doğmak istemiyorum». Ama kimse kimselerin fikrini sormamış bu konuda. Onlar da doğmuşlar, yaşamışlar, gene doğup doğmamak konusunda seçme hakkı tanınmayan birini dünyaya getirdikten sonra ölmüşler. O doğan da aynı şeyi yapmış, milyonlarca yıl, sıra bize gelene dek sürüp gitmiş bu. Her seferinde, onsuz var olamayacağımız bir küstahlıktı söz konusu olan. Cesur ol çocuk. Bir ağaç tohumunun toprağı yarıp yeşermeye başlaması için cesur olması gerekmez mi sanıyorsun? Kırılması için ufacık bir rüzgâr-ezilmesi için bir sıçan pençesi yeterli. Gene de yeşeriyor, inatla ayakta duruyor ve yeni yeni tohumlar serpmek için büyüyor. Derken bir orman oluveriyor. Günün birinde haykırırsan bana, «Neden beni dünyaya getirdin, neden?» diye, yanıtım hazır: «Benden önce milyonlar ve milyonlarca yıl boyunca ağaçların yaptığı, hâlâ da yapmakta olduklarını yaptım. Doğru bir iş yapıyorum sandım».

İnsanların ağaç olmadığını, insanın, bilinçli olduğu için, bir ağacın çektiği acının bin katını çektiğini; orman olmanın hiçbirimize gerçekten yaramadığını, her tohumun yeni bir ağaca dönüşmediğini, çoğunluğun yitip gittiğini anımsayıp düşüncemi değiştirmemeliyim. Böylesi bir yüz geri yapmanı olasıdır, çocuk: insan mantığı çelişkilerle dolu. Bir şeyi söyler söylemez, onun karşıtını görüyorsun. Hatta, karşıtının senin dediğin kadar geçerli olduğunu kavrıyorsun. Onun için, bugünkü uslamlamam bir anda karşıtına dönüşebilir.

Daha şimdiden kafamın içi karmakarışık, ters yüz olmuş durumda. Belki gizimi senden başkasına açamamamdandır bu. Tek başına yaşamayı seçmiş bir kadınım. Baban benimle birlikte oturamıyor. Bundan dolayı üzgün de değilim, buna karşın ben de kendisini durdurmaya çalışmaksızın ve sanki birbirimize söyleyecek hiçbir şeyimiz kalmamış gibi, kararlı adımlarıyla çıkıp gittiği kapıya pek çok kez bakıp dalıyorum.

Seni hekime götürdüm. Aslında istediğim bir doğrulamadan çok biraz öğüttü. Yanıtı başını iki yana sallayıp fazla sabırsız olduğumu, iki hafta sonra, senin kendi hayallerimin bir ürünü olduğunu öğrenmeye hazır olarak gelmem gerektiğini söylemek oldu. Sırf ne denli çekilmez biri olduğunu kanıtlamak için gideceğim ona iki hafta sonra. Onun tüm bilimi benim önsezilerimden üstün değil: bir erkek bir kadını nasıl anlayabilir? Erkek gebe kalamaz ki... Bu bir üstünlük mü, yoksa bir kısıtlama mı? Düne kadar bir üstünlük, bir ayrıcalık gibi geliyordu bu bana. Bugünse bir kısıtlanma, bir yoksulluk gibi geliyor. Gövdenin içinde bir başka can saklamanın, bir yerine iki olmanın eşsiz bir görkemi var. Kimi zaman engin bir utku duygusu doluyor insanın içine, ve bu utkuyla birlikte gelen dinginliğin içinde sana hiçbir şey dokunamaz: ne çekmek zorunda olduğun fiziksel acı, ne feda etmek zorunda olduğun için, ne de vazgeçmek zorunda olduğun özgürlüğün. Erkek mi olacaksın, kadın mı acaba? Kadın olmanı isterdim. Günün birinde benim başıma gelenin senin de başına gelmesini isterdim. Kadın doğmanın büyük bir bahtsızlık olduğunu düşünen annemle aynı görüşte

değilim. Annem, çok mutsuz olduğu anlarda içini çeker, «Ah, keşke erkek olsaydım» der. Biliyorum, erkekler tarafından, erkekler için düzenlenmiş bir dünya bizimkisi. Diktatörlükleri öylesine eski ki, dilleri bile etkisi altına almış. Çoğu dillerde erkek, hem erkek hem kadın demek; erkek,her dilde bir üstünlük sıfatı. Gene, erkeklerin yaşamı açıklamak için uydurdukları efsanelerde, ilk insanın adı Adem. Havva sonradan geliyor, ona zevk vermek ve başına işler açmak için, Kiliseleri süsleyen resimlerde Tanrı sakallı, yaşlı bir adam olarak gösteriliyor, hiçbir zaman ak saçlı bir kadın olarak değil. Tüm yiğitler erkek: ışığı bulan Prometheus'dan uçmaya kalkan Icarus'a, Tanrı'nın oğlu olarak nitelenen İsa'ya değin: sanki onu doğuran kadın bir kuluçka makinesi ya da bir sütnineymiş gibi. Ama işte, belki de sırf bu nedenlerle, kadın olmak çok harika bir şey. Nasıl da cesaret isteyen bir serüven! Hiçbir zaman sıkıcı olmayan bir meydan okuma! Kadın doğarsan yapacak o kadar çok şeyin olacak ki. Bir kere, Tanrı varsa eğer ak saçlı bir yaşlı kadın ya da güzel bir genç kız olabileceği düşüncesini savunmaya çalışacaksın sürekli. Sonra, Havva ağaçtan elmayı kopardığı gün cennete giren şeyin günah değil de, o eşsiz erdem, itaatsizlik olduğunu anlatmaya çalışacaksın herkese. Son olarak, o yumuşak, biçimli gövdenin içinde bir yerde sesini duyurmaya uğraşan bir zekân olduğunu göstermeye çalışacaksın. Ana olmak bir iş değildir. Bir görev bile değildir. Yalnızca sahip olduğun birçok haktan biridir. Bunu söyleyebilmek, anlatabilmek için ne çok çaba harcayacaksın. Ve çoğu kez, hemen hemen her zaman, yenilgiye uğrayacaksın. Ama cesaretini yitirmemelisin. Savaşmak kazanmaktan çok daha iyi, yolculuk yapmak varmaktan çok daha güzel: bir kez kazandın mı, ya da gideceğin yere vardın mı, engin bir boşluktan başka bir şey duymaz-

sın. Bu boşluğu yenmek için de yeniden yola çıkmak zorundasın, yeni yeni amaçlar yaratmak. Evet, evet, umarım kadın olursun. Ve umarım annemin dediğini hiç demezsin. Ben hiç demedim.

Gene de... Erkek doğarsan da aynı ölçüde sevinirim. Hatta belki daha da çok. Çünkü o zaman bir sürü aşağılamadan, ezilmekten, kullanılmaktan kurtulmuş olursun. Erkek doğarsan, karanlık bir sokakta ırzına geçilmesinden çekinmen gerekmeyecek. İlk bakışta kendini kabul ettirmek için güzel bir yüze, zekânı saklamak için biçimli bir gövdeye gereksinme duymayacaksın. Sevdiğin biriyle yattığın için kimse ayıplamayacak seni; ağaçtan elmayı kopardığın gün cennete günahın girdiğini söylemeyecekler. Çok daha az savaşmak zorunda kalacaksın. Üstelik daha da rahat savaşacaksın, Tanrı varsa eğer ak saçlı bir yaşlı kadın ya da genç bir kız olabilir savını ortaya attığın zaman. Kınanmadan itaatsizlik edebileceksin. Gecenin birinde kuyuya düşüyormuşsun gibi bir duyguyla uyanmadan sevecek, sevişebileceksin. Aşağılanmadan kendi yaşamını kendin çizebileceksin. Gene de, köleliğin, haksızlığın başka türleriyle karşılaşacaksın: yaşam bir erkek için bile kolay değil. Kasların daha güçlü olacak, onun için daha ağır yükler taşıması isteyecekler, zorla sorumluluklar yükleyecekler omuzlarına. sakalın olacak, onun için, ağlayacak olursan eğer, aradığın sevgiyi vereceklerine sana yüzüne yüzüne gülecekler. Önünde bir kuyruğun olacak, onun için, savaşta ölmeni ya da öldürmeni buyuracaklar; ve ta mağara çağından kalma baskı ve kıyıcılığı sürdürmek için işbirliği yapmanı isteyecekler. Ama gene de ya da sırf bu

yüzden, erkek doğmak en az öteki kadar harika bir serüven, seni hiçbir zaman düş kırıklığına uğratmayacak bir görev olacak. Erkek doğarsan, umarım hep düşlerimde kurduğum gibi bir erkek olursun: zayıflara karşı yumuşak, küstahlara karşı sert, seni sevenlere karşı cömert, seni kullanmak isteyenlere karşı acımasız... Bir de, İsaların, onları doğuran kadının değil de, Tanrı'nın, Kutsal Ruh'un oğulları olduğunu söyleyen herkesin düşmanı olasın.

Sana demek istediğim şu, çocuk: erkek olmak demek önden kuyruğun olması demek değil, bir kişi olmak. Benim için her şeyden önemlisi senin bir kişi olman. Kişi, harika bir sözcük; çünkü, kadın erkek ayırımı yapmıyor, kuyruğu olanlarla olmayanlar arasına bir sınır çizmiyor. Ayrıca, kuyruğu olanlarla olmayanları ayıran sınır bir kıl payından kalın değil. Uygulamada, gövdenin içinde bir başka varlık büyütüp büyütememe yeteneğine dayanıyor eninde sonunda. Yüreğin, beynin cinsiyetin, yok. Davranışların da yok. Hiç unutma bunu. Ve sen, yüreği ve beyni olan bir kişi olarak yetişirsen, şu ya da bu biçimde -erkek ya da dişi olarak- davranman konusunda israr edecekler arasında ben olmayacağım. Ben yalnızca, doğmuş olmak mucizesinden sonuna dek yararlanmanı, hiçbir zaman korkaklığa boyun eğmemeni isteyeceğim senden. Her an pusuda bekleyen bir hayvandır korkaklık. Hepimize, her gün saldırır; kendisini paramparça etmesine izin vermeyen insanların sayısı ise çok azdır. Temkinlilik adına, kolaylık, çabukluk adına, kimi zaman bilgelik adına parçalanırlar. Bir tehlikenin tehdidi altında korkak olan insanlar, tehlike ortadan kalkınca atak olurlar birden. Sen hiçbir zaman tehlikeden kaçınmamalısın, korku seni geri çekerken bile. Dünyaya gelmek başlıbaşına bir

tehlike zaten. İlerde doğmuş olmaktan dolayı yerinme tehlikesi.

Belki seninle bu biçimde konuşmak için çok erken. Belki şimdilik üzücü ve çirkin şeylerden söz etmemeli, yalnızca sevinç ve masumluk dolu bir dünya anlatmalıyım sana. Ama bu seni bir tuzağa çekmek demek olur, çocuk. Dünyanın, yürürken tökezleneceğin, düşüp canını acıtacağın, taşlarla dolu bir yol değil de üstünde yalınayak yürüyebileceğin yumuşak bir halı olduğuna seni inandırmaya çalışmak demek olur. Oysa taşlardan korunmak için demirden ayakkabılar giymek gerek. Bu bile yeterli değil üstelik, çünkü sen ayaklarını korurken adamın biri yerden taşı almış, kafana atmaya hazır olacaktır.

Şimdi biri beni işitecek olsa ne der acaba? Beni deli mi sanır, yoksa yalnızca zalim mi? Son fotoğrafına baktım; beş haftalık halinde daha bir buçuk santim boyunda bile değilsin. Çok çabuk değişiyorsun. Artık gizemli bir çiçeğe değil çok güzel bir tırtıla, daha doğrusu, yüzgeçleri hızla gelişen minik bir balığa benziyorsun. İlerde kollarını ve bacaklarını oluşturacak dört yüzgeç. Gözlerin, bir daire içinde iki küçük kara nokta olarak belirlenmiş bile. Gövdenin öteki ucunda küçük bir kuyruk var! Resim altlarındaki yazılar, bu aşamada herhangi başka bir memeli hayvanın oğulcuğundan ayırt edilemeyeceğini belirtiyor. Kedi olsaymışsın görünüm aşağı yukarı şimdikinin aynı olurmuş. Yüzün yok daha, doğru. Beynin bile yok. Seninle konuşuyorum, çocuk ve sen bundan habersizsin. Çevreni saran karanlığın içinde, var olduğunu bile bilmiyorsun: seni içimden söküp atabilirim, sen ne olduğunu bilemezsin. Sana bir kötülük mü yaptım, iyilik mi, bilmen olası değil.

Dün içim sıkılıyordu da abuk sabuk konuştum. Seni içimden söküp atmak konusundaki laflarımdan dolayı bağışla beni. Boş laftı onlar, başka bir şey değil. Kararımı değiştirmiş değilim. Çevremdeki herkes şaşıyor, o başka. Dün gece babanla konuştum. Senden söz ettim ona. Telefonda söyledim, çünkü o çok uzaklarda. İşittiklerime bakılırsa pek de iyi bir haber vermemişim ona. İlk işittiğim derin bir sessizlikti, bağlantı kesilmemişti ama. Derken, kekeleyen, boğuk bir ses duydum: «Ne kadar?»

Ne demek istediğini yanlış anlamışım. «Dokuz ay kadar, herhalde» diye karşılık verdim. «Daha doğrusu sekizden az şu anda».

O boğuk sesin yerini, tırmalayıcı, tiz bir ses aldı: «Paradan söz ediyorum».

«Ne parası?» diye sordum.

«Aldırmak için elbette!»

Evet, evet, aldırmak dedi. Sanki sen postayla gelen bir paketmişsin gibi. Elimden geldiğince dural bir sesle, niyetimin başka olduğunu kendisine açıkladığımda ise uzun bir söyleve girişti. Bu söylev boyunca kimi zaman yalvardı, kimi zaman öğüt verdi; bir iltifat etti, bir gözdağı verdi durdu.

«Mesleğini düşün, sorumlulukları tart, günün birinde yerineceksin, millet ne diyecek?»

Dünkü telefon konuşmasına dünyanın parasını ödemiştim. Arada bir santraldaki kız sözümüzü kesip, şaşkın bir sesle, «Hala konuşuyor musunuz?» diye soru-

yordu. Ben yalnızca gülümsüyordum, sanki eğleniyordum. Ama onu sessiz sedasız dinlememden cesaret kazanıp da, masrafları yarı yarıya paylaşabileceğimizi, ne de olsa «ikimizin de suçlu» olduğunu söylediğinde bu konuşma hiç de eğlenceli gelmedi bana. Birden midem bulanmaya başladı. Onun adına utandım. Kapadım telefonu, bir zamanlar onu sevmişliğimi düşünerek.

Sevmiş miydim onu? Günün birinde, bu aşk dedikleri konuyu seninle karşılıklı konuşmamız gerekecek. Ne olduğunu hâlâ anlamış değilim. Sanırım koskoca bir yalan bu aşk dedikleri, insanların dikkatini önemli konulardan uzaklaştırıp, fazla konuşmalarını önlemek için uydurulmuş. Aşktan söz etmeyen yok: papazlar, reklam panoları, yazarlar ve de politikacılar... Aralarında sevişmeyi bilenler de var elbet. Aşktan söz ederken, aşkı her derde deva bir çare olarak sunarken gövdeye de ruha da ihanet ediyorlar, her ikisini de yaralıyor, öldürüyorlar. Her dilde, her yerde karşımıza çıkan bu sözcükten nefret ediyorum. Yürümeyi se-ve-rim, içmeyi se-ve-rim, sigara içmeyi se-ve-rim, özgürlüğü se-ve-rim, sevgilimi se-ve-rim, çocuğumu se-ve-rim. Ben bu sözcükleri hiç kullanmamaya çalışırım; yüreğimi, kafamı altüst edenin aşk dedikleri şey olup olmadığını bile sormam kendime. Seni sevip sevmediğimi bile bilmiyorum aslında. Seni sevgi bağlamında düşünmüyorum. Bir yaşam, bir can olarak düşünüyorum. Babana gelince, düşündükçe anlıyorum ki, korkarım onu hiç sevmemişim. Ona hayrandım, evet. Onu istedim, evet. Ama onu sevmedim, hayır. Ondan öncekiler için de durum aynı; her biri, her zaman başarısızlıkla sonuçlanmış bir arayışın düşler yıkan hayaletleri... Her zaman başarısızlık mı? Tümüyle değil. En azından şunu öğrenmek de bir kazançtır: bir insanın bir başka insana, bir erkeğin bir kadına örneğin, ya da bir kadının bir erkeğe karşı duyabileceği

o gizemli çoşku kadar kişi özgürlüğünü tehdit eden başka bir şey yok yeryüzünde. Hiçbir bağ, zincir ya da demir parmaklık böylesine kesin bir kölelik içinde tutamaz seni, böylesine derin bir umursamazlığa sürükleyemez. Bu coşku adına kendini bir başkasına tümüyle vermekten kesinlikle kaçınmalısın: kendi kendini, haklarını, onurunu ve dolayısıyla özgürlüğünü unutmak demek olur yoksa. Suyun içinde çırpınan bir köpek gibi kıyıya ulaşmaya çalışır durursun boş yere; adını vermek ve sevilmek koydukları bu kıyı var olmadığından horlanır, küçümsenir, düş kırıklıklarına uğrarsın. Hiçbiri olmazsa bile, durup dururken ne diye suya atladığını sorarsın kendine sonunda: kendi kendinden hoşnutsuzluk, kendinde göremediğin bir şeyi bir başkasında bulma umudu mu? Yalnızlık, iç sıkıntısı, derin sessizlikler korkusu mu? Birine sahip olmak, birine ait olmak gereksinmesi mi? Kimileri için bütün bunlar aşktır işte.

Oysa korkarım bu kadar bile değil! Aşk, çok daha az. Bir açlık yalnızca, bir kez doyuruldu mu hazımsızlığa dönüşen, kusma isteği uyandıran... Ama gene de... Gene de bir şeyler daha olması gerek. Bu Tanrı belâsı sözcüğün anlamını bana gösterecek bir yol olsa gerek, diyorum. Onun var olduğunu ve ne olduğunu öğrenebilmem için bir yol. Öylesine bir açlık ve gereksinme duyuyorum ki... Ve işte bu gereksinme, bu açlık, annemin öteden beri savunduğu şeyin doğru olabileceğini düşündürüyor bana. Aşk bir kadının çocuğunu kolları arasına aldığı zaman, onun ne denli yapayalnız, ne denli çaresiz, ne denli korunmasız olduğunu duyumsadığı zaman, çocuğa karşı duyduğu şeydir. Hiç değilse çaresiz ve korunmasız kaldığı sürece seni ne aşağılayabilir ne de düş kırıklığına uğratabilir. Ya sen... Sen misin bu

gülünç sözcüğün gerçek anlamını bana açıklayacak olan? Sen, beni kendi kendimden çalan, kanımı emen, soluğumu soluyan sen?

Bunun böyle olabileceğini gösteren bir şey de var. Ayrı kalmış aşıklar birbirlerinin fotoğraflarıyla avunurlar ya. Senin fotoğrafların da her an benim elimde. Bir türlü tutku haline geldi bu artık. Evden içeri adımımı atmaz o dergiyi kapıyorum, günleri yaşını hesap edip resmini bulmaya çalışıyorum. Bugün altı haftayı doldurdun. İşte altı haftalık durumun, arkadan görünüş. Nasıl da şirinleşmişsin! Artık bir balığı, bir tırtılı, biçimleri belirsiz bir şeyi andırmıyorsun, insana benzemeye başlamışsın o dazlak pempe başınla. Omurilik iyice belirlenmiş, gövdeni en ortadan ikiye bölen ince ak bir çizgi; kolların artık belli belirsiz birer çıkıntı ya da yüzgeç değil, birer kanat olmuş. Evet kanatların var! Onları, seni, okşama isteği kabarıyor içimde. Nasılsın orada, yumurtanın içinde? Fotoğraflara bakılırsa saydam bir yumurtanın içinde asılı duruyorsun; tıpkı içine gül koyduğumuz yumurta biçimindeki cam vazo gibi. Yalnız gül yerine sen varsın. Yumurtadan ince bir hortumcuk uzanmış, öteki ucu ak bir topa bağlı. Topun üstünde incecik kızıl damarlar, mavi lekeler var. Böyle bakıldığında, yeryüzünün binlerce mil uzaktan görünüşünü andırıyor. Evet, sanki yaşam düşünü kadar uzun, sonsuz bir iplik uzanmış dünyadan, bütün o uzaklığı aşmış, sana gelmiş. Hem de öylesine akla yakın, anlamlı bir biçimde ki... Öyleyse nasıl söyleyebilirler insanoğullarının bir kaza sonucu meydana geldiklerini?

Hekim bana altı hafta sonra gelmemi söylemişti... Yarın gideceğim. Kaygı dolu binlerce iğne deliyor yüreğimi, bir yandan da sonsuz sevinçler doluyor içime...

Kâğıdı uzatırken, ciddiyetle neşe arasında karar verememiş bir sesle, «Kutlarım, Madam», dedi. Hiç düşünmeden düzelttim: «Matmazel». Yüzüne bir tokat çarpmışım gibi sarsıldı. Ciddiyet de yok oldu, neşe de. Hesaplı kitaplı bir aldırmazlıkla suratıma bakarak, «Öyle mi?» dedi. Eline kalemini alıp kâğıdın üstündeki madam sözcüğünü çizdi, matmazel yazdı. Böylece, soğuk, ak bir odada, serin beyazlar giyinmiş bir adamın sesi aracılığıyla, bilim senin varlığını bana resmen açıklamış oldu. Hiç etkilenmedim, çünkü ondan çok daha önce bilmiştim bunu. Ancak, evlilik durumumun üstünde durulması, kâğıt üstünde bir düzeltme yapılması gereği şaşırttı beni. Bir tür uyarmaydı bu belki, ilerde karşımıza çıkacak tersliklerle ilgili. Bundan sonra bilimin bana soyunup masaya yatmamı söyleyişinde bile incelikten eser kalmamıştı. Hekim olsun, hemşire olsun, hiç hoşlanmadıkları bir şeymişim gibi davrandılar. Yüzüme bakmadılar. Öte yandan aralarında anlamlı anlamlı bakıştılar. Masaya yattığımda bacaklarımı açıp madeni çengellere geçirmediğim için hemşire sinirlendi. Söylene söylene kendisi taktı bacaklarımı çengellere, «Böyle olacak! Buraya!» diyerek. Gülünç ve nedense açık saçık buldum kendimi o an. Hemşire çıplak gövdemi bir havluyla örttüğünde rahatladım. Ama en kötüsü, eline lastik eldiven geçirmiş olan hekimin parmağını hırsla içime sokmasıyla. Parmağıyla bastırdı, bir şeyler araştırdı, gene iyice bastırdı. Benim canımı yaktığı yetmiyormuş gibi, seni de ezmek istediğinden korktum, sırf evli değilim diye. Neyse sonunda çekti çıkardı parmağını, «Her şey yolunda, tamamen normal» dedi. Derken birtakım öğütler de verdi; gebeliğin bir hastalık değil, doğal bir olay olduğunu, dolayısıyla yaşamımı eskisi gibi sürdürmem gerektiğini söyledi. Yalnız, önemle belirttiği gibi, fazla sigara içmemeli, fazla yorulmamalı, çok

sıcak suda yıkanmamalı ve yasadışı bir eyleme girişmeye kalkmamalıymışım.

«Yasadışı eylem mi?» diye sordum büyük bir şaşkınlıkla.

«Bu konuda kesin bir yasa var. Unutmayın!» dedi. Verdiği gözdağını daha da vurgulamak için olacak, Lutein hapları yazdı reçeteye ve her iki haftada bir muayeneye gelmemi söyledi. Bütün bunları derken en ufak bir gülümseme yoktu yüzünde, ödemeyi çıkışta yapmam gerektiğini de ekledi. Hemşireye gelince, güle güle bile demedi bana. Kapıyı arkamdan kaparken kafasını «Ne insanlar var» dercesine iki yana sallıyordu gibime geldi.

Eee, bu gibi şeylere alışmamız gerekecek korkarım. Doğmak üzere olduğun dünyada, tüm ilerlemelere ve zamanın artık değiştiği... laflarına karşın, çocuk bekleyen evlenmemiş bir kadına sorumsuz kişi gözüyle bakılmakta. En iyimser bakışla değişik, garip ya da başbelâsı bir kadın ya da kahraman. Ama hiçbir zaman ötekiler gibi bir anne değil. Lutein haplarını aldığım eczacı tanıyor beni, kocam falan olmadığını çok iyi biliyor. Reçeteyi verdiğimde kaşlarını kaldırdı ve büyük bir üzüntüyle baktı yüzüme. Eczaneden çıktıktan sonra, terziye gittim. Bir palto ısmarlamak için. Kış geliyor, seni sıcak tutmak istiyorum. Ağzı toplu iğnelerle dolu, ölçü almaya koyuldu. Ölçüleri bolca tutmasını, çünkü gebe olduğumu ve kış geldiğinde karnımın iyice büyümüş olacağını açıkladığımda kıpkırmızı kesildi adamcağız. Ağzı açık kaldı. Bir an iğneleri yuttu sandım. Yutmamış, yere düşmüş iğneler. Bu arada mezüreyi da düşürdü yere. Adamcağızı böylesine utandırdığım için üzüldüm.

Patronumla da aynı şeyler oldu. İster hoşuna gitsin ister gitmesin, emeğimi satın alan ve yaşamamızı sağlayacak parayı bize veren kişi benim patron. Kısa bir süre sonra eskiden olduğu kadar çalışamayacağımı ona hemen açıklamamak dürüst bir davranış olmazdı. Onun için, odasına gittim ve söyledim. Bir süre ağzını açamadı. Derken biraz toparlanıp, ama hâlâ kekeleyerek, kararıma saygı duyduğunu, daha doğrusu takdir ettiğini, gerçekten de çok cesur olduğumu, ama her önüme gelene bundan söz etmememin daha yerinde olacağını belirtti.

«Kendi aramızda konuşmamız başka -ne de olsa görmüş geçirmiş, dünyayı bilen kişileriz- böyle bir olayı anlamayacak kişilerle konuşmak başka, öyle değil mi? Hem fikrinizi de değiştirebilirsiniz, öyle değil mi?» Bu fikrimi değiştirmem olasılığı üstünde epey durdu, döndü dolaştı, gene aynı noktaya geldi. Hiç değilse üçüncü aya kadar kesin karar vermeyebilirmişim, iyice düşünebilirmişim sorunu. Düşünsem çok iyi olurmuş ayrıca: mesleğimde çok iyi ilerliyormuşum, şimdi birtakım duygusal nedenlerle bunu yarıda kesmek hiç doğru değilmiş. Sorun, işi birkaç ay ya da bir yıl aksatmak değilmiş, yaşamımın tüm akışı değişecekmiş. Eskisi kadar her işe hazır, her işe yatkın olamayacakmışım. Şirket o durumuma güvenerek lanse etmişmiş beni. Ayrıca ilerisi için daha nice tasarıları varmış gerçekleştirebileceğim. Fikrimi değiştirecek olursam ona söylemem yeterliymiş. Yardım edebilirmiş bana.

Baban ikinci tez telefon etti. Sesi titriyordu. Hekimin seni doğrulayıp doğrulamadığını sordu. Evet dedim. İkinci kez ne zaman «aldıracağımı» sordu. Bu kez diyeceklerini dinlemeden telefonu kapattım. Benim anla-

yamadığım şey şu: Evli bir kadın gebe olduğunu açıklayınca herkes onu şımartmaya başlar, paket taşımasına bile izin vermezler, kendini yormaması, dinlenmesi için yalvar yakar olurlar. Ne kadar harika! Kutlarımlar, hadi otur şurayalar, sırtına bir yastık vereyim miler gırla gider. Oysa benim karşımda donakalıyorlar, ağızlarını açıp bir şey söyleyemiyorlar ya da çocuk aldırma konusunda söylevler veriyorlar. Bir çeşit gizli anlaşma var ortada, sanki ikimizi ayırmak için bir gizli plan. Kimi zaman kaygılanıyorum; kim kazanacak acaba diyorum. Biz mi onlar mı? Babanla yaptığım telefon konuşmasından olacak bu sıkıntım. Unuttuğumu sandığım acı düşünceleri, kapanmış olduğunu umduğum eski yaraları canlandırdı. Babandan önceki erkeklerin, aşkın koca bir yalan olduğunu bana öğreten o eski hayaletlerin açtıkları yaralar. Aslında yaralar kapandı, izleri bile gözle görülmeyecek kadar hafif, ama bir telefon konuşması yeniden sızlamalarına yol açıyor işte. Kötü havalarda sızlamaya başlayan eski kırık kemikler gibi.

Senin evrenin, içinde yüzdüğün yumurta; büzülmüşsün,hemen hemen hiç ağırlığın yok, altı buçuk haftalıksın. Yumurtaya amniotik kese diyorlar, içindeki sıvı ise tuzlu bir bileşim; seni hem yerçekiminden, hem benim devinimlerimin meydana getireceği sarsılmalardan koruyor, hem de besliyor. Dört gün öncesine değin tek besi kaynağın bu sıvıydı. Çok karmaşık, akla uzak görünen, hemen hemen inanılmaz bir işlemle bunun bir bölümünü yuttun, bir bölümünü emdin, bir başka bölümünü dışarı attın ve hepsini yeniden ürettin. Ancak son günler besi kaynağın ben oldum, göbekkordonu aracılı-

giyla. Bu birkaç gun içinde neler neler oldu; düşündukçe içime coşku doluyor ve sana hayran kalıyorum. Etene güçlendi, kan hücrelerinin sayısı çoğaldı, her şey çılgın bir hızla ilerliyor. Damarlarının yapısı artık gözle görülebiliyor. Atardamarların da, benim oksijenimi, gereksindiğin kimyasal maddeleri sana getiren göbek kordonunun toplardamarları da açık seçik görülmekte. Hepsinin üstüne bir de karaciğer geliştirmişsin, tüm iç organların az çok belirlenmiş; cinsiyetin ve üreme organların da tomurcuklanmaya başlamış. Kız mı olacaksın, oğlan mı, biliyorsun şimdiden. Ama beni en çok coşkulandıran ne biliyor musun? Bir çift el yapmışsın kendine. Artık parmakların seçilebiliyor. Minicik bir ağzın, dudakların da var! Dilin biçimlenmeye başlamış. Yirmi ufak diş için delikler var ağzında. Gözlerin var. Miniciksin, iki santim bile değil; öyle hafifsin ki, ağırlığın bir gram bile değil, gene de gözlerin var! Bütün bunların birkaç hafta içinde olabilmesi inanılmaz gerçek dışı geliyor bana. Oysa dünyanın başlangıcı, o hücrenin ve doğan, soluk alan ve yeniden doğmak üzere ölen her şeyin biçimlendiği o ilk başlangıç, tıpkı senin oluştuğun gibi oluşmuştu herhalde. Yaşamın bir kaynaşması, bir kabarması, bir tomurcuklanması halinde, gitgide karmaşıklaşan, gitgide güçlenen hep daha hızlı, daha düzenli, daha kusursuz. Ne kadar da çok çalışıyorsun, çocuk. Kim demiş uyuyorsun, sıvının içinde rahat rahat sallanıyorsun diye? Hiç uyumuyorsun sen, hiç dinlenmiyorsun. Kim demiş, uzaktan, yumuşacak zarların ötesinden gelen uyumlu seslerin ortasında erinç içindesin diye? Hiç şüphem yok, sürekli bir çalkalanma, dalgalanma, pompalanma, soluklanma, hışırdama ve korkunç gürültülerin patlamaları içindesin. Kim demiş, devinimsiz bir madde, bir kaşıkla kolayca kazınabilecek sebze gibi bir şeysin diye? Senden kurtulmak istiyorsam, di-

yorlar, şimdi tam vaktidir. Ya da, daha doğrusu, vakti şimdi başladı. Yani başka bir deyişle, seni öldürmek için gözü, ağzı, parmakları olan bir insan haline gelmeni beklemem gerekiyormuş. Daha önce olmazmış. Daha önce, kaşık yordamıyla bulunup kazınamayacak kadar küçükmüşsün. Deli bunlar!

Evli bir kadın olan bir arkadaşım, benden başka kimsenin deli olmadığını söylüyor. Üç yıl içinde dört çocuk düşürmüş. İki çocuğu var zaten, bir üçüncüsünü doğurması olanak dışıymış. Kocası az para kazanıyor; kendisi de çalışıyor ve işini bırakmayı hiç düşünmüyor. Çocuklara bakan kayınvalidesi. eh o zavallıya da bir yuva açıver denebilir mi? Romantik olmak iyi hoş ama, gerçek çok başka, diyor arkadaşım. Tavuklar bile yapabilecekleri tüm yavruları yapmıyorlarmış; her döllenen yumurtadan bir civciv çıkacak olsa, dünya bir kümese dönermiş. Birçok tavukların kendi yumurtalarını içtiklerini bilmez misin? Yılda yalnızca bir ya da iki kez kuluçkaya yattıklarını bilmez misin? Sonra tavşanlara bak. Dişi tavşanların yavruladıklarında en güçsüz yavrularını yediklerini -ötekileri emzirebilmek için- biliyor muydun? Onları daha baştan yok etmek daha iyi değil mi, yemek ya da yenilmek için dünyaya getirmek yerine? Yok etmektense baştan yapmamak gerekir bana kalsa diyorum. Ama ben bunu der demez sinirleniyor. O da kontrol hapı almış dediğine göre; başı dönüyor, midesi bulanıyormuş ama gene de almış. Derken bir gece unutacağı tutmuş ve işte ilk düşürme olayı. Şişle, diyor. Tam olarak anlamıyorum bu şişin ne olduğunu. Bir tür büyük iğne her halde, öldüren bir çuvaldız. Öte vandan bir

çok kadının bunu neden kullandığını, sonunda akıl almaz acılar, ölüm tehlikesi ya da hapis cezası tehlikesi olduğunu bile bile neden kullandığını anlamıyor değilim.

Bugünlerde sana neden hep bu konuda söz açtığımı merak ediyor musun? Ben de bilmiyorum neden. Belki de başkaları hep bu konuda başımın etini yiyip durdukları için. Belki de bir an için, bilincine varmadan bunu ben de düşünmüşümdür de ondan. Belki de ruhumu zehirleyen bir şüpheyi senden başkasına açıklamak istemediğimden. Bugün seni öldürmek düşüncesi beni de öldürüyor ama gene de aklıma geliyor işte. O tavuklar hakkındaki konuşma kafamı karıştırıyor. Senin resmini gösterip, gözlerini, ellerini işaret ettiğimde arkadaşımın sinirlenmesi de kafamı karıştırıyor. Diyor ki, o, senin ellerini, gözlerini gerçekten görebilmek için mikroskoptan çok daha güçlü bir şeyle bakmak gerekirmiş. Bir hayal dünyasında yaşadığımı duygusallığımı, düşlerimi akla yakın duruma getirmek için çabaladığını haykırıyor yüzüme. «Büyüyüp, kurbağa olup, geceleri bağırtılarıyla seni sabaha kadar rahatsız etmesinler diye bahçedeki havuzdan çıkarıp attığın iribaşlara ne demeli peki? Onlar canlı değil mi?» diye soruyor bana. Biliyorum. Gelmeye hazırladığın dünyanın tüm kötülüklerini, her gün yaptığımız korkunç şeyleri hiç acımadan anlatıp duruyorum sana, senin için fazla karmaşık olan birtakım kavramlardan söz ediyorum bu arada. Ama, içimde yavaş yavaş kesinleşen bir inanç var. Bütün dediklerimi anlıyorsun, çünkü, sen zaten her şeyi biliyorsun. Yeryüzünün senin yumurtan gibi yuvarlak, denizlerin senin içinde yüzdüğün su gibi sulardan oluştuğunu sana nasıl anlatacağım diye kafa yorduğum, demek istediğimi bir türlü doğru dürüst dile getiremediğim gün

anladım bunu. Birden, tüm çabalarımın boşa olduğunu, senin her şeyi benden çok daha iyi bildiğini kavrayarak donakaldım: Şimdiyse, o gün bir gerçeği kavramış olduğum kuşkusuz gittikçe büyüyor içimde. Yumurtanın içinde bir evren varsa neden düşünce de olmasın? Bilinçaltının, kişi doğmadan önce yaşanan şeylerin bir anısı olduğunu ileri sürülmüyor mu? Öyle mi? Öyleyse söyle bana, sen ki, her şeyi biliyorsun, yaşam ne zaman başlıyor? Söyle bana, yalvarırım, seninki gerçekten başladı mı? Kaç zamandır? Sperma adını verdikleri ışık damlacığının yumurta hücresini delip böldüğü andan beri mi? Bir beyin, bir omurilik geliştirip, insan biçimi almaya yüz tuttuğun andan beri mi? Yoksa o an daha gelmedi mi? Şimdilik yapılmakta olan bir motordan başka şey değil misin? Ah, şu sessizliğini yıkmak, seni çevreleyen, benim çevrelediğim zindanı delip geçmek için neler vermezdim! Seni görmek, yanıtını işitmek için neler vermezdim!

Çok garip bir çift oluşturuyoruz, sen ve ben. Sendeki her şey bana bağlı, bendeki her şey de sana. Sen hastalanırsan ben hastalanırım; ben ölürsem sen de ölürsün. Ama seninle sözlü iletişim kuramam, sen de benimle kuramazsın. Belki de sonsuz bilgeliğin içinde, yüzümü bile bilmiyorsun, ne de yaşımı ne de hangi dili konuştuğumu. Nerede doğmuşum, nerede oturuyorum, yaşamak için ne iş yapıyorum bilmiyorsun. Beni hayalinde canlandırmaya çalışsaydın, ak mı kara mı, genç mi, yaşlı mı, uzun mu kısa mı olduğumu öğrenmek olasılığın olmayacaktı. Bense senin bir kişi olup olmadığını merak ediyorum hâlâ. Aynı yazgıyı paylaşan iki yabancıyız, aynı gövdede birleşmiş, birbirini tanımayan, birbirine uzak, iki bilinmez varlık.

Gece iyi uyuyamadım, karnımın altında sancılar vardı; sen miydin? Yatakta bir o yana bir bu yana döndüm, akla uzak karadüşler arasında kıvrandım durdum. Birinde baban da vardı, ağlıyordu. Onun ağladığını hiç görmemiştim, ağlama yeteneği olduğunu bile bilmiyordum. Gözyaşları bahçemdeki havuza dökülüyordu gürültüyle. Havuz, jelatinden oluşmuş bitmez tükenmez şeritlerle doluydu. Şeritlerin içinde kuyruklu, kara yumurtacıklar vardı: İribaşlar. Babana hiç aldırmıyordum, tek derdim, büyüyüp, kurbağa olup, geceleri sabahlara değin beni bağırtılarıyla rahatsız etmesinler diye öldürmekti. Bunun yöntemi basitti: Yapmam gereken tek şey, şeritleri bir sopayla kaldırıp sudan çıkarmak, çimenlerin üstüne bırakmaktı. Orada güneş onları kurutup öldürecekti. Ancak şeritler kaygandı, sopanın ucundan kayıp kayıp yeniden bulanık suya gömülüyordu. Onları çimlerin üstüne yayamıyordum. Derken baban ağlamayı bırakıp bana yardım etmeye koyuldu. Hiç de güçlük çekmiyordu. Bir ağaç dalıyla şeritleri sudan çıkarı çıkarıverdi. Onun sopasından kaymıyorlardı. Şeritleri çimin üstüne yığdı. Hiç acele etmeden, telaşlanmadan, düzenli bir biçimde. Bu bana derin bir acı verdi. Sanki düzinelerce, yüzlerce bebek, güneşin altında soluk soluğa kuruyup ölüyordu. Bu acıya dayanamayıp ağaç dalını babanın elinden çektim haykırdım: «Rahat bırak onları! Sen doğdun, bırak onlar da doğsun!»

Öteki karadüşümde bir kanguru vardı. Dişi bir kanguruydu, döl yatağından yumuşak, diri bir yaratık çıktı. İncecik, pembecik, solucan gibi bir şey. Şaşkın, biraz korkulu çevresine baktı, nerede olduğunu anlamak istiyormuşcasına. Derken kıllı gövdenin üst yanlarına doğru tırmanmaya başladı. Yavaş yavaş ilerliyordu, güçlükle, arada aşağı kayarak... Sonunda keseye ulaştı; son ve

büyük bir çabayla tepe üstü içeri attı kendini. Onun sen olmadığını kavradım. Kangurunun oğulcuğuydu; böylesine doğar onlar, yumurtanın zindanından erken kurtulup oluşumlarını döl yatağının dışında tamamlarlar. Ne var ki, sanki senmişsin gibi konuştum onunla. Bir şey değil de, bir kişi olduğunu bana göstermek amacıyla buraya değin geldiği için teşekkür ettim ona. Artık iki yabancı, iki bilinmez olmadığımızı söyledim, sevinçle güldüm. Kahkahalarla güldüm... Ama anneanne geldi. çok üzgündü. Sanki dünyanın tüm yükü onun düşük omuzları üstündeydi. Boşa yaşamış ellerinde aşırı koca kafalı, kapalı gözlü bir bebek vardı. Dedi ki: «Öyle yorgunum ki ...Çocuk aldırmaların bedelini ödüyorum. Sekiz çocuğum, sekiz de düşüğüm oldu. Varlıklı olsaydım on altı çocuğum olurdu, bir tek düşüğüm olmazdı. Alışırsın diyorlar ya, yalan. Her seferinde ilk kezki gibi. Ama papaz bunu anlamadı» Küçük bebek çarmıha gerilmiş İsa büyüklüğündeydi, hani cepte taşınan İsalardan. Anneanne bu çarmıha gerilmiş İsa'yı kaldırarak bir kiliseye girdi, günah çıkarma yerinin önünde diz çöküp bir şeyler fısıldadı. Parmaklığın gerisinden sert bir ses, papazın sesi, konuştu: «Bir insan öldürdün! Bir insan öldürdün!»

Anneanne başkaları da işitecek diye korkudan tir tir titriyordu. Durmadan yalvarıyordu: «Bağırma papaz efendi, yalvarırım! Tutuklatacaksın beni! Yalvarırım!»

Ama papaz efendi sesini alçaltmadı, ve anneanne kaçtı. Ve sokaklar boyunca koştu, peşinde polis. Böylesine yaşlı bir kadının böylesine koşması yürek parçalayıcı bir şeydi. Bayılacakmış gibi oldum durmadan kalbi duracak, ölecek diye düşündüm. Polisler tam evinin kapısına geldiğinde yakaladılar onu. Minicik bebeği aldılar, elle-

rini kollarını bağladılar. Dedi ki: «Üzgünüm ama gene de yeniden yaparım bunu; hiçbir zaman isteyerek yapmam, ama bu kadar çok çocuğa bakamam. Bakamam». Karnımın alt yanındaki sancılarla uyandım.

Arkadaşımla görüşmemeliyim artık. Bu gördüğüm karadüşlerin nedeni onun konuşmaları. Dün akşam beni yemeğe çağırdı; kocası evde yokmuş,benimle senin hakkında konuşmak için iyi bir fırsat olur diye düşünmüş. Tam bir işkenceydi. Anlaşılan onunla aynı düşüncede olan bir hekim var, adı Dr. H.B. Munson. Bu adamın dediğine göre, dölüt bile hemen hemen cansız bir madde, kaşıkla yerinden alınabilecek bir sebzeden fazla bir şey değil. Hiç olmadı, «anlamlı bir gerçekleşmemiş olanaklar sistemi» olarak düşünülebilirmiş dölüt. Öteyandan, kimi biyologların dediğine bakılırsa insan döllenme anında yaşamaya başlıyor, çünkü döllenmiş yumurtanın içinde DNA var. Bireyi biçimlendiren proteinlerden oluşmuş dezoksiribonükleik asit. Bu sava Dr. Munson'un verdiği karşılık şu: Sperma hayvancığında da, döllenmemiş yumurtada da DNA var. Öyleyse yumurta ya da sperma hayvancığına da insan gözüyle bakacağız yani? Bunların dışında bir grup hekim var ki, onlara göre bir insan ancak yirmi sekiz haftadan sonra insan olabiliyor, yani gelişimini tamamlamamış olmasına karşın döl yatağının dışında yaşayabilecek duruma geldikten sonra, Ayrıca, kimi antropologlar için yeni doğmuş bir bebek bile insan değil; ancak kültürel ve toplumsal bazı etkilemelerle biçimlendikten sonra insan adına hak kazanabiliyor. Tartışmamız nerdeyse kavgaya dönüşecekti. Arkadaşım antropologların düşüncesinden yanaydı, bense biyologlarınkini benimsemiştim. Sinirlendi, aslında kiliseden yana olmakla suçladı beni: «Katoliksin işte! Katoliğin âlâsı!» Çok alındım. Katolik değilim, olmadı-

ğımı da kendisi çok iyi bilir. Üstelik, kilisenin böylesi bir konuya burnunu sokmaya hiçbir hakkı olmadığı kanısındayım, bunu da çok iyi bilir kendisi. Ancak, Dr. Munson'un katı ve değişmez ilkelerini benimseyemem, kesinlikle benimseyemem. Ayrıca sindirilemeyen yiyecekleri dışarı atmak için müshil ilacı içercesine, döl yatağına şiş sokan birini anlayamam hiçbir zaman, kesinlikle anlayamam. Ya da...

Ya da ne? Kararımdan dönüyor muyum? Kendimden nasıl da kuşkusuz görünüyordum... Tüm kararsızlıklarımı, tüm şüphelerimi nasıl da parlak bir utkuyla yenmiş gibiydim. Neden yeniden çıkıyorlar karşıma, böyle türlü kılıklara bürünüp? Başımı döndüren o halsizlik, karnıma saplanan o sancılar yüzünden mi? Güçlü olmalıyım, çocuk. Sana ve kendime olan inancımı yitirmemeliyim. Seni sonuna dek taşımalıyım ki büyüyesin, düşümde haykıran papaza, arkadaşımla onun Dr. Munson'una, anneannenin kollarını bağlayan polise benzemeyen biri olasm. Birincisi seni Tanrının malı sayıyor, ikincisi annenin malı, üçüncüsü de devletin malı olarak görüyor. Oysa sen ne Tanrının, ne devletin, ne de benim malımsın. Kendi kendinden başka hiç kimseye ait değilsin. İlk adımı atan sen değil misin? Kendi seçimimi sana zorla benimsettiğimi sanmakla yanlış düşünmüşüm. Aslında, seni taşımayı sürdürmekle, dirim damlan alev aldığı an bana vermiş olduğun buyruğu yerine getiriyorum yalnızca. Ben seçim yapmış değilim, yalnızca boyun eğdim. İşin içinde bir kurban varsa, o sen değilsin, çocuk; benim. Kendini bir vampir gibi gövdeme çarptığında anlatmak istediğin de bu değil mi? Mideme bulantılar saldığında bunu doğrulamak istemiyor musun? Hastayım. Bütün bu hafta boyunca çalışırken güçlük çektim. Bacaklarımdan biri şiş. Önceden kararlaştırılmış yolcu-

luğu yapamazsam çok kötü olacak; patronum da bunu anlamış görünüyor. Bugün, sanki gözdağı veren bir sesle, «gidebilecek misiniz acaba?» diye sordu, ardından gidebileceğimi umduğunu ekledi. Çok önemli bir görev bu bana verdiği, tam da bana göre. İkimizde çok heveslıyiz. Gidemeyecek olursam...

Elbette gideceğim. Gebelik bir hastalık değil, doğal bir durumdur demedi mi hekim? Yaşamımı eskisi gibi sürdürmemi söylemedi mi? Sen ihanet etmezsin bana.

Aklıma gelmeyen başıma geldi: Hekim yatmam gerektiğini söyledi. Ve işte devinimsiz yatıyorum. Sırt üstü, hiç kıpırdamadan yatmam gerek. Yalnız yaşadığım için hiç de kolay olmuyor bu. Biri kapıyı çalsa kalkıp açmak zorundayım. Sonra yiyip içmem gerek, yıkanmam gerek; kendime bir çorba pişirmek, banyoya gidebilmek için yataktan kalkmak zorundayım, öyle değil mi? Şimdilik arkadaşım yemek işini üstüne aldı. Anahtarı verdim, günde iki kez geliyor, zavallı. «Üçüncü bir çocuk istemiyordun, tuttun yaşını başını almış manevi evlât edindin», dedim ona. Yeni doğmuş bir bebektense büyümüş biri daha iyi diye karşılık verdi. Hiç değilse emzirmek gerekmiyormuş beni. Arkadaşımın aslında bir iyi kadın olduğunu söylersem inanır mısın bana? İyi bir kadın, evet. Sırf buraya gelip bana baktığı için değil; asıl şu Munson'dan, antropologlardan falan söz etmekten vazgeçtiği için. Yitirmem tehlikesinden pek kaygılanmış görünüyor. Korkma, böyle bir tehlike yok aslında. Hekim yeni baştan muayene etti beni ve senin durumunun çok iyi olduğuna karar verdi. Benim böyle kıpırdamadan yatmam sancılarla ilgili bir önlem; sancıların ise nedeni başkaymış dediğine göre. İki ayını doldurdun, ikinci ayın dolmasıyla da çok önemli, çok ince bir

geçişim meydana geliyor; oğulcuğun dölüt durumuna gelişi. Kıkırdağın yerini alacak olan ilk kemik hücrelerini yapmaktasın. Bacaklarını uzatmaya başladın, tıpkı bir ağacın dal budak salması gibi... Minik ayaklarında parmakçıklar beliriyor. Üçüncü aya değil dikkatli olmamız gerekli, ondan sonra eski alışkanlıklarımıza dönebiliriz. Bu kıpırdamadan sırt üstü yatma işi iki haftadan fazla sürmeyecek. Patrona yalan attım, bronşit olduğumu söyledim. İnandı, merak etmememi, yolculuğumun ertelenebileceğini söyledi; daha ayarlanacak birtakım ayrıntılar varmış zaten. Buna çok sevindim işte; gerçeği bilse yerime bir başkasını gönderebilir. Hatta, daha da ileri gidip beni işten atabilir. Benim için de senin için de hiç olmaz böyle bir durum. Kim bakar bize? Bir kere babandan hiç ses seda yok. İşe karışmak istemiyor her halde. Üzüldün mü? Ben üzülmüyorum. Ona beslediğim az biraz duyguyu o iki telefon konuşması hepten yok etti. Daha doğrusu, benimle mertçe yüz yüze konuşacağına telefona sığındığı için yok oldu duygularım. Döndüğünde pekâlâ gelip beni görebilirdi değil mi? Onu evlenmeye zorlamayacağımı bilmiyor olamaz; şimdiye değin hiç evlenmekten söz açmadığımı, ne onunla ne de başkasıyla evlenmek istemediğimi, hiçbir zaman istemeyeceğimi pekâlâ bilir. Öyleyse neden gelmiyor? Benimle seviştiği için suçluluk mu duyuyor dersin? Bir keresinde anneannem gerçekten günah çıkartmaya gitmişti, papazın ona verdiği öğüt şuydu: «Kocanla aynı yatağa girme, onunla sevişme!» Biliyor musun, kimi kişiler için bir kadınla bir erkeğin işleyebilecekleri tek gerçek günah yatakta sevişmektir. Bunlara göre, çocuk sahibi olmak istemeyen cinsel yaşamına bir son vermeli. İyi hoş da, kimin cinsel yaşamının son bulacağı, kiminkinin bulmayacağı konusunda karar vermek biraz güç olduğundan, en iyisi hepimiz vazgeçelim bu işten ve bir

yaşlılar gezegenine dönüştürelim dünyamızı. Üreme yeteneği olmayan milyonlarca yaşlı insan! Sonunda da, Merih'te geçen bilim kurgu öykülerinde olduğu gibi, geri planda, içinde yalnızca hayaletlerin yaşadığı görkemli kentler yıkılırken yok olan bir insan türü! Hayaletler, var olabilecekken olamamış kişilerin hayaletleri... Doğramış çocukların hayaletleri... Ya da, gelin hep birlikte eşcinsel olalım, nasıl olsa sonuç aynı: Geri planda yalnızca doğmamış çocukların hayaletlerinin yaşadığı görkemli kentler yıkılırken ön planda üreme yeteneği olmayan yaşlı kişilerin bulunduğu bir gezegen!...

Ya bütün bunların yerine, yaşlı kişilerin işe yaramalarını sağlayacak olursak? Bir yerlerde okuduğuma göre, oğulcuk aktarması yapma olanağı varmış. Biyolojik teknolojinin başarısı! Döllenmiş yumurtayı ananın döl yatağından alıyorsunuz ve onu beslemeye, büyütmeye yatkın bir başka kadının dölyatağma koyuyorsunuz. Orada gelişiyor. Bak, bir başka kadın seni döl yatağına kabul edecek olsa, örneğin kıpırdamadan sırt üstü yatmayı bir işkence olarak görmeyecek bir kadın, sen gene de aynı biçimde doğardın ve bana işkence etmezdin. Çocuk yapmak tam yaşlı kişilere göre bir iş zaten. Yaşlı kişiler nasıl da sabırlı olurlar! Benimkinden başka bir döl yatağına aktarılmak gücendirir miydi seni? Seni hiçbir zaman terslemeyecek, iyi, yaşlı bir döl yatağına. Ayrıca, neden gücenecekmişsin? Yaşama hakkını elinden alıyor olmayacağım ki. Sana bir başka ev bulmuş olacağım yalnızca. Bağışla beni. Ne dediğimi bilmiyorum. Bu devinimsizlik sinirlemi bozuyor da ondan, tüm kötü yanlarımı ortaya çıkarıyor.

Güzel bir sürprizle karşılaştım bugün. Kapı çalındı, söylene söylene kalktım. Postacıydı gelen, uçakla gönderilmiş bir paket getirmiş. Annem, hem kendisinin hem de babamın imzaladığı bir mektubun yanı sıra yollamış paketi. Birkaç gün önce onlara senden söz etmiştim. Buna zorunlu sanıyordum kendimi. O günden beri, her sabah, kaygıyla bekliyordum buna karşılık yazacakları mektubu, belki de sıralayacakları sert, acı verici şeyleri. Çünkü eski kafalı kişiler onlar. Oysa, mektupta çok şaşırdıklarını, şoke olduklarını, altüst olduklarını söylemekle birlikte sevindiklerini de, seni dört gözle beklediklerini de yazıyorlar. «Biz, kurumuş iki yaşlı ağacız artık» diyorlar. «Sana öğretecek bir şeyimiz kalmadı artık. Tersine, sen bir şeyler öğretebilirsin bize. Karar verdinse, kararın doğru demektir. Bize verdiğin dersi benimsediğimizi belirtmek için yazıyoruz bu mektubu». Mektubu okuduktan sonra paketi açtım. İçinde plastik bir kutu, onun içinde bir çift minicik ak patik vardı. Minik minicik, öylesine hafif, öylesine ak... Tek avucumun içine koyuyorum, da avucumu doldurmuyorlar bile. Dokunduğumda boğazım düğümleniyor, yüreğim eriyor... Annemi seveceksin. Bir o bir ben, iki anan olacak... Bir servettir bu. Seveceksin onu, çünkü ona kalırsa çocuksuz bir dünya dünyanın sonu demektir. Seveceksin onu, çünkü iri ve yumuşacıktır, üstünde rahatça oturulacak geniş, yumuşak bir kucağı, binlerce minik çanın aynı anda çalışını andıran bir kahkahası vardır. Nasıl öylesine gülebildiğini hiç anlamamışımdır; ama şimdi düşünüyorum da, her halde çok ağlamışlığımdan olsa gerek... Yalnızca çok ağlamış olanlar yaşamı tüm güzelliği içinde algılayabilir, keyifle gülebilirler. Ağlamak kolay, gülmek güç. Sen de tez anlayacaksın bu gerçeği. Yaşamla ilk karşılaşman çılgınca umutsuzca bir haykırı olacak ve ilk başlarda yapabileceğin tek şey ağlamak... Her şey

ağlatacak seni. Işık, açlık, öfke... Haftalar, aylar geçecek ağzın bir gülümsemeye açılmayı, gırtlağın kahkaha fışkırtmayı öğreninceye dek. Cesaretini yitirmemelisin ama. Ve o gülümseme geldiğinde, o kahkaha geldiğinde bana sunmalısın. Biyolojik teknolojiden yararlanmamakla, seni kendimden daha sabırlı, daha cömert bir annenin döl yatağına göndermemekle doğru bir şey yaptığımı göstermek için bana.

Seni tam tamına iki aylıkken gösteren fotoğrafı kestim. Yüzünün kırk kez büyütülmüş bir yakın planı. Duvara iğneledim, yattığım yerden görebiliyor, hayran hayran seyredip duruyorum. Gözlerin çok derinden etkiliyor beni. Gövdenin geri kalan bölümüne oranla öylesine büyük, öylesine kocaman açılmışlar ki... Ne görüyorlar acaba? Yalnızca çevrendeki suyu mu? Yalnızca içinde bulunduğun hapishanenin duvarlarını mı? Yoksa benim gördüklerimi de mi? Beni bir yandan sevindiren bir yandan da rahatsız eden bir kuşku var içimde. Gözlerinin gövdemi delip dışarısını görebildikleri kuşkusu. Çok geçmeden gözlerini kapayacağını düşündükçe üzülüyorum. Göz kapaklarının uçlarında yapışkan bir madde belirmeye başladı; birkaç güne kadar, alt kapaklarla üst kapaklar birbirlerine yapışacak ve böylece göz bebeklerin son gelişimleri sırasında dış etkenlerden korunmuş olacak. Yedinci aya kadar göz kapaklarını kaldıramayacaksın. Yirmi hafta boyunca tam bir karanlık içinde olacaksın. Ne yazık! Ya da bakacak bir şeyin olmayınca beni daha iyi işiteceksin, değil mi? Öyle ya, sana anlatacak daha o kadar çok şeyim varki. Bu devinimsizlik günlerinde bol bol vaktimiz olacak, çünkü okumak ve tele-

vizyona bakmaktan başka yapacak hiç bir işim yok. Seni birtakım rahatsız edici gerçeklere hazırlamam gerek. Aslına bakarsan her şeyi şimdiden bildiğine bir türlü inanamıyorum. Ne var ki, bu dediğim şeyleri sana açıklamak güç olacak, çünkü kafan, varsa, eğer doğduğunda bulacaklarından çok başka şeylerle uğraşmakta. Şimdi olduğun yerde yalnızsın, görkemli bir yapayalnızlık... Tek deneyimin kendin. Oysa biz dışardakiler pek çoğuz. Milyonlar, trilyonlar. Deneyimlerimizin her biri başkalarına bağımlı, sevinçlerimizin, acılarımızın her biri, ve...

Evet, işte buradan başlayacağım. Burada, dışarda artık yalnız olamayacağını, kendini başkalarından, onların istenmeyen budalalıklarından kurtarmak isteyecek olursan da, bunu hiçbir zaman başaramayacağını söyleyerek başlayacağım. Bunu yapmaya çalışan aklını kaçırır. En iyisi başaramamak gene. Arada bir deneyen çıkar. Başkalarına gereksinme duymadığını, başkalarının onu hiçbir zaman bulamayacaklarını ileri sürerek ormana ya da denize kaçar adamın biri. Ama bulurlar onu. Hatta geriye dönen kendisi bile olur kimi zaman. Yenilmiştir, karınca yuvasına, ayak değirmeninin çevresinde dönenlere yeniden katılmak için gelir. Belki de özgürlâğünü orada yakalayacağına değgin umutsuz ve olasız bir umut vardır içinde. Özgürlük konusunda bir sürü laf işiteceksin. Dünyada en çok kullanılan «aşk» sözcüğü kadar sömürülmüş bir sözcüktür «özgürlük». Hemen hemen. Özgürlük adına lime lime kesilmeye, işkence çekmeye, hatta ölmeye razı insanlar tanıyacaksın. Umarım onlardan biri olursun. Ancak, özgürlük adına işkence çekmekte olduğun anda bile onun gerçekte var olmadığını, olsa olsa sen onu aradığın sürece ve oranda var olduğunu anlayacaksın özgürlüğün. Bir düş gibi; doğmadan önceki yaşamının, özgür çünkü yapayalnız olduğun

zamanın, anısından doğmuş bir düşünce gibi... Evet, orada, içerde bir mahpus olduğunu söyleyip duruyorum, ne kadar dar bir yerde olduğunu, şimdiden sonra ise karanlıkta olacağını düşünmeden edemiyorum. Ama o karanlıkta, o daracık yerde, bu koskocaman ve acımasız dünyada olabileceğinden çok daha özgürsün. Orada kimseden izin almak, kimseden yardım istemek zorunda değilsin, çünkü yanında kimse yok ve tutsaklık nedir bilmiyorsun. Burada, dışarda sayısız efendin olacak. Bunların ilki de ben olacağım üstelik. İstemeden, belki bilmeden, benim için doğru ve gerekli, ama senin için de öyle olmayan şeylere zorlayacağım seni.

Örnekse, işte şu minicik tatlı patikler. Benim için dünya tatlısı şeyler, ama va senin için? İlk giydirdiğimde bar bar bağıracak, tekmeler atacaksın. Sıkılacaksın ayakkabı giymekten hiç kuşkum yok. Ama ben hiç aldırmadan gene de giydireceğim, hatta yoksa üşütürsün diyeceğim ve zamanla alışacaksın. Boyun eğecek, evcilleşeceksin, öyle ki gün gelecek ayağın çıplak olduğundan canın acıyacak. Ve bu upuzun bir kölelik zincirinin başlangıcı olacak. İlk halka her zaman için ben olacağım, çünkü bensiz yapamayacaksın. Seni doyuran, örten, koruyan, yıkayan, kollarında taşıyan ben. Derken, daha sonra kendi kendine yürümeye, kendi kendine yemek yemeye, nereye gideceğine, ne zaman yıkanacağına kendi kendine karar vermeye başlayacaksın. Ama bu kez de başka başka biçimlerde çıkacak karşına kölelik. Benim yönergelerim. Benim doğru bulduklarım. Ve senin, dediklerimin karşıtını yaparsan beni inciteceğin konusundaki korkun. Seni bir kuş gibi kendi başına uçmaya bırakıncaya değin çok zaman geçecek sence elbet. Oysa kuşlar uçmayı öğrenen yavrularını hemen salıverirler yuvadan. Neyse, günün birinde o gün gelecek ve ben seni salıvereceğim, yeşil ve kırmızı ışıklara baka-

rak caddeyi kendi kendine geçmene izin vereceğim. İteleyeceğim seni. Ama bu senin özgürlüğünü artırmaya yaramayacak çünkü duygusal kölelikle, pişmanlık köleliğiyle bağlı kalacaksın bana. Kimileri buna aile köleliği diyor.

Aile kavramına inanmıyorum ben. Aile, kişileri daha iyi denetlemek, onların kurallara, efsanelere bağlılıklarını daha iyi sömürmek için, bu dünyayı kim örgütlemişse onun tarafından uydurulmuş bir yalan. Yalnız olduğumuzda daha kolay başkaldırırız, başkalarıyla birlikteysek daha kolay uzlaşırız düzenle. Başkaldırıyı göze alamayan bir dizgenin borazanından başka bir şey değil aile, ve kutsallığı palavranın büyüğü. Aynı adı taşımaya, aynı çatı altında yaşamaya zorunlu kılınmış, çoğu kez birbirlerinden nefret eden bir kadın, erkek ve çocuklar kümesi hepsi hepsi. Ama gene de pişmanlık var, ağlar var, en korkunç fırtına karşısında bile eğilmeyen ağaçlar gibi içimize kök salmış, açlık ve susuzluk kadar kaçınılmaz bir şeyler... Tüm iradenle, mantığınla ne denli savaşırsan savaş bunlardan kurtulamazsın. Onları unuttuğunu bile sanabilirsin, ne ki günün birinde yeniden çıkarlar karşına, acımasızca, karşı koyamayacağın biçimde, ve herhangi bir celladınkinden daha sıkı bir yağlı ip geçirirler boynuna. Ve seni boğarlar.

Bu köleliğin yanı sıra, başkalarınca, yani karınca yuvasında yaşayan binlerce ve binlerce kişi tarafından omuzlarına yüklenecek bir kölelik daha var. Onların yasaları, onların alışkanlıkları. Onların alışkanlıklarını incelemek, onların yasalarına saygı göstermek ne boğucu, ne bunaltıcıdır bilemezsin. Şunu yapma, bunu yapma, ille de şunu yap, bir de bunu yap... Ve bütün bunlara

özgürlük konusunda az çok fikri olanlar arasındaysan gene de katlanılabilirse de, sana özgürlüğü düşleme lüksünü bile çok gören küstahlar arasına düştüğünde cehennem azabı çekersin. Küstahların yasalarının bir tek iyi yanı var: Savaşarak, ölerek karşı gelebilirsin onlara. İyi insanların yasalarından ise kurtulmanın yolu yok, çünkü onlarınkini benimsemenin soylu bir davranış olacağı öğretilecek sana. Hangi düzende hangi dizgede yaşarsan yaşa, hiçbir zaman kurtulamayacağın bir yasa var: Her zaman en güçlü olan, en kıyıcı olan, en az cömert kazanır! Kaçınamayacağın bir başka yasa da yemek için paraya, uyumak için paraya, bir çift ayakkabı giyebilmek için paraya, kışın ısınmak için paraya gereksinmen olacağı ve bu parayı kazanmak için çalışmak zorunda olduğun. Çalışmanın gerekliliğinden, çalışmanın yaşam sevinci verdiğinden, çalışmanın onurundan çok söz açacaklar sana. İnanma. O da yalan. Bu dünyayı kim düzenlemişse onun işlerini kolaylaştırmak için uydurulmuş bir yalan. Çalışma bir tür şantajdır; yaptığın işi sevsen bile. Her zaman başkaları için çalışırsın, hiçbir zaman kendin için değil. Her zaman çaba harcayarak çalışırsın, hiçbir zaman sevinçle değil. Ve hiçbir zaman istediğin zaman değil. Hiç kimseye bağımlı değilsen bile, salt kendi bir karış toprağını işliyorsan bile, güneşin, yağmurun, mevsimlerin buyruğuna uyarak çapa sallamak zorundasın. Kimseye boyun eğmek durumunda olmayıp, kendi işini özgürce, kendi bildiğin gibi yürütebiliyor olsan bile, gene de başkalarının isteklerine uymak, boyunduruğa girmek zorundasın. Belki çok eski bir geçmişte, anısı bile kalmayacak kadar eski bir geçmişte dünya böyle değildi. Çalışmak bir şölen bir sevinçti belki. Ama o zamanlar dünyada çok az insan vardı ve kimse onlarla uğraşmıyordu. Sen, adına İsa dedikleri bir adamın doğuşundan tam bin dokuz yüz yet-

miş altı yıl sonra geleceksin dünyaya. İsa ise ilk insandan (onun adını bile yok) yüzbinlerce yıl sonra doğmuş. Ve işte o gün bugündür de işler kötülemiş, kötülemiş, demin sana anlattığım duruma gelmiş. Geçenlerde yapılan bir istatistiğe bakılırsa dünya yüzünde dört milyar kişi olmuşuz bile. Bu yığına katılacaksın. Sonra da eskiyi düşünüp, ılık suyun içinde yüzdüğün o yalnızlık günlerini özleyeceksin çocuk!

Senin için üç peri masalı yazdım. Aslında yazmadım elbet, çünkü kıpırdamadan sırt üstü yatıyorum, yazı yazmam olası değil. Onun için yalnızca anlatacağım bunları sana. Bir zamanlar, bir manolya ağacına âşık küçük bir kız varmış. Manolya ağacı bahçenin ortasında duruyormuş. Bu bahçeye bakan yapının en üst katında oturan küçük kız, pencereden sarkar, saatlerce, günlerce bakar dururmuş ağaca. Küçük kız pek minikmiş. Pencereden sarkıp ağaca bakabilmek için bir iskemle üstüne çıkarmış. Anası onu orada yakaladıkça, «Aman Tanrım düşecek! Çocuk pencereden düşecek!» diye haykırırmış. Manolya ağacı çok büyükmüş; kocaman dalları, kocaman yaprakları, temiz mendilleri andıran ve çok yüksekte odukları için kimsenin koparamadığı kocaman ak çiçekleri varmış. Günler boyunca kız bakarken bu çiçeklerin tomurcuklanıp açtığını, derken sarardığını, solup yere düştüğünü görürmüş. Küçük kız birinin gelip de çiçeklerden birini daha solmadan koparacağını düşlermiş her gün. Sabah akşam pencere başından ayrılmayışı bunu beklediğindenmiş. Çevresinde hiç başka ev yokmuş, yalnızca bahçenin bir yanında yüksek bir duvar; duvar bir terasa dönüşüyormuş, terasa kuru-

sun diye çamaşır asarlarmış. Çamaşırların rüzgârda uçuşmasından kuruyup kurumadıkları anlaşılırmış. Derken bir kadın gelir, hepsini toplayıp bir sepete doldurur, götürürmüş. Ama bir gün, kadın geldiğinde çamaşırları toplamaya başlayacağına manolya ağacına bakmaya koyulmuş. Sanki bir çiçek koparıp koparamayacağını çıkarmaya çalışıyormuş. Orada uzun süre durup ağaca bakmış, çamaşırlar rüzgârda uçuşurken. Derken bir adam gelmiş, sarılmış ona. Kadında adama sarılmış, çok geçmeden yere yuvarlanmışlar, orada soluk soluğa didişerek uzun süre yatmışlar, sonunda da uykuya dalmışlar. Küçük kız şaşırmış; manolyaya bakacaklarına, bir çiçek koparmaya çalışacaklarına neden uyuduklarını anlamıyormuş. Sabırla uyanmalarını beklemeye koyulmuş. Birden başka bir adam çıkmış ortaya, çok kızgınmış. Hiçbir şey dememiş ama çok kızgın olduğu apaçıkmış, çünkü hemen onlara saldırmış. Önce erkeğe saldırmış, ama o fırladığı gibi kaçıp gitmiş. Bunun üzerine kızgın adam kadına dönmüş; kadın asılı çamaşırların arasında koşmaya başlamış, adam da peşinden. Kadın kaçmış, o kovalamış, sonunda da yakalamış. Sanki hiç ağırlığı yokmuş gibi havaya kaldırdığı gibi onu, terastan aşağıya manolya ağacının üstüne atmış. Kadının manolyaya ulaşması sanki çok uzun sürmüş, sonunda büyük bir gürültüyle düşmüş dalların üstüne. Tam o anda, son bir çabayla bir çiçeğe uzanmış kadın ve çiçeği koparmış. Elinde çiçek, devinimsiz kalmış orada. Küçük kız annesine seslenmiş: «Anne!» diye bağırmış, «Kadını manolya ağacının üstüne attılar, bir çiçek kopardı!» Annesi koşarak gelmiş, kadının ölmüş olduğunu haykırmış. O günden sonra küçük kız bir şeye inanarak büyümüş: Bir kadın çiçek koparacak olursa ölmek zorundadır.

O küçük kız bendim. Ve böylece öğrendim ki, her

zaman, her şeyi en güçlü olan, en kıyıcı olan en az cömert olan kazanır. Tanrı, bu gerçeğin bedelini her şeyden önce kadının ödemek durumunda olduğunu benim kadar erken öğrenmekten korusun seni. Yok, böyle bir şey ummam yanlış aslında. Çocukluk adını verdiğimiz el değmemişlikten bir an önce kurtulmanı ummak daha doğru; bir sanrıdır çocukluk. Bundan böyle kendini her şeye karşı savunmaya hazırlamalısın, daha çevik, daha güçlü olmaya, başkalarını terastan atabilmeye... Hele hele kadın olursan. Bu da bir yasa işte. Hiçbir yerde yazılı değil ama, zorunlu olarak uyulması gerek. Ya sen ya ben yasası; ya ben kendimi kurtarabilirim ya sen kendini. Yasanın koşulları bu. Unutmamaya dikkat et. Yaşayanlar arasında, yavrum herkes bir başkasına zarar verir. Bunu yapamayanlar yenilirler. Yenilenlerin daha iyiler olduğunu söyleyenlere de kulak asma. Yenilenler arık olanlardır ve arıklar illc de daha iyi değillerdir. Kadınların erkeklerden daha iyi olduklarını, bu iyilikleri dolayısıyla ölmemeyi hakettiklerini hiçbir zaman savunmamışımdır. İyi ya da kötü olmak değil söz konusu; dünyamızdaki yaşam buna hiç bağımlı değil. Söz konusu olan, şiddete dayanan güçler arasındaki ilişki. Yaşamı sürdürebilmek şiddetin ta kendisi. Adamın biri bir ineği öldürdüğü, tabaklamak üzere derisini yüzdüğü için deri ayakkabılar giyebileceksin. Adamın biri bir hayvanı, yüzlerce minik hayvanı öldürüp kürklerini sıyırdığı için kışın bir kürk mantoya sarınarak ısınabileceksin. Karaciğer ezmesi yiyebileceksin, çünkü biri, hiç kimseye zararı olmayan bir tavukçuğu kesip ciğerini çıkarmış olacak. Hiç kimseye zararı olmayan değil, hayır. Çünkü o tavukcuk da yerde kendi halinde sürünen solucanları yiyordu. İnsanlardan balıklara, herkes, her şey bir başkasını yemek ya da derisini yüzmek zorunda yaşamını sürdürebilmek için. Balıklar da birbirlerini yer-

ler, büyük balık, küçük balığı yutar. Kuşlar için de geçerli bu, böcekler için de... Samırım ağaçlardan ve bitkilerden başka yok, birini yiyip yutmayan. Onlar yalnızca su ve güneşle beslenirler. Ama kimi zaman, sudan, güneşten uzak kalınca solar ölürler. Sen ki, şu anda hiç kimseyi öldürmeden yaşıyor, besleniyor ve ısınıyorsun, bu korkunç şeyleri öğrenmen gerçekten gerekli mi?

İşte sana ikinci bir masal. Evvel zaman içinde çikolatayı çok seven bir küçük kız varmış. Ancak, çikolata isteği çoğaldıkça, eline verilen çikolata miktarı da azalıyormuş. Oysa bir vakitler ne kadar isterse o kadar çikolata verirlermiş ona. O zamanlar pencerelerden giren ışıkla aydınlanan küçük, güzel bir evde otururmuş. Derken bir gün gözlerini açtığında bambaşka bir yerde bulmuş kendini. Artık ne gökyüzü, ne ışık, ne de çikolata varmış. Yeni odasının nerdeyse tavana yerleştirilmiş, cezaevini andıran parmaklıklarla kaplı pencerelerinden, gelip geçen ayaklardan başka bir şey göremiyormuş. Bir de köpekler... İlk başta sevinmiş buna, çünkü köpeklerin her yanını görebiliyormuş, başlarını bile. Ancak kötü bir huyu varmış köpeklerin, arada bir bacaklarından birini kaldırıp parmaklıkların üstüne işeyiveriyorlarmış. Küçük kızın annesi haykırırmış, «Olmaz, olmaz, bu kadarı olamaz» diye. Annesi hemen hemen hiç durmadan ağlarmış zaten, hele önlüğünün garip bir biçimde dik durmasına yol açan koca karnına baktıkça... Arada bir konuşurmuş da karnıyla, «Tam sırasını buldun ya gelmenin!» dermiş. Tam o sırada küçük kızın babası da öksürmeye başlarmış yattığı yerde. Son bulduğunda adamcağızı ölü gibi bitkin bırakan korkunç

bir öksürük! Babası günduzleri bile yataktan çıkmıyormuş artık, benzi sarı, gözleri parıl parılmış. Ve öylesine kederli. Küçük kızın anladığı kadarıyla, çikolatanın sonu babasının hastalığıyla, bu güneşsiz, sevinçsiz eve taşınmalarıyla gelmişmiş. Paraları yokmuş.

Para bulmak için, küçük kızın annesi çok güzel bir kadının evini temizlemeye gidermiş. Bu güzel kadınla annesi birbirlerine «sen»der, birbirlerini ilk adlarıyla çağırırlarmış. Varlıklı bir akrabaymış bu kadın, durmadan giysi değiştirirmiş. Her entarisi için ayrı bir çantası, her çantası için ayrı bir çift çabucu olduğu bile söylenirmiş. Irmak kıyısında koskoca bir evi varmış, tüm kentin gökyüzü koca pencelerinden içeri girermiş. Gene de mutlu değilmiş güzel kadın. Durmadan yakınırmış, şapkası iyi durmadı diye, kedisi aksırdı diye, bir aydır köyünde bulunan hizmetçisi hâlâ dönmedi diye... İşte küçük kızın anası bu sorumsuz hizmetçinin yerini almışmış. Her gün sabah saat dokuzdan öğlen bire değin kocasını yalnız bırakır, kızını da yanına alarak -çocuğun hava alması, ciğeri delik bir adamın yanında kalmasından daha iyidir dermiş- ev temizlemeye gidermiş. Yürüyerek giderlermiş, hiç bitmeyecekmiş gibi görünen uzun sokaklarda. Yolda giderlerken annesi, merak ettiğini söylermiş, güzel kadın bugün acaba hangi mutsuzluklardan yakınacak diye. Vardıklarında eve, kapı zilini çalmadan önce, «Neşeli ol!» diye fısıldarmış kızına. Kapı zilinin sesine tembel bir kadm sesi karşılık verirmiş ilkin. Bunu daha da tembel ayak sesleri izlermiş. Ve taa yerlere dek uzanan bir sabahlıkla açarmış kapıyı. Kimi zaman beyaz, kimi zaman pembe, kimi zaman mavi bir sabahlıkla. Yumuşacık halıları çiğneyerek girerlermiş içeri. Annesi küçük kızı bir tabureye oturturmuş, neredeyse bir paket bırakır gibi. Ses çıkarmamasını, us-

lu durmasını, kimseyi rahatsız etmemesini söyleyerek mutfağa, bulaşık yıkamaya gidermiş. Bu arada güzel kadın bir divana uzanmış gazete okuyor, uzun bir ağızlıkla sigara içiyor olurmuş. Besbelli yapacak başka işi yokmuş. Kadının bulaşıklarını kendi yıkayacağına neden karnı burnunda annesine yıkattığını bir türlü anlayamazmış küçük kız.

O sabah güzel kadının yakınmaları para konusundaymış. Küçük kızın annesi daha mutfakta bulaşıkları yıkarken başlamış söylenmeye, oturma odası temizlenirken de sürdürmüş «Görüyorsun ya», diye yineliyormuş ikide bir, «Daha fazla para vermemekte inat ediyor pis herif!» Sonunda küçük kızın annesi dayanamamış, «O kadar çok parayla ben prensesler gibi yaşardım» demiş. Güzel kadın çok kızmış bu söze, kaşlarını çatmış. «Benim taksi parama bile yetmez» demiş. «Kendini benimle nasıl kıyaslayabiliyorsun?» Küçük kızın annesi kızarmış, kalıyı fırçalamak bahanesiyle yere diz çöküp başını eğmiş, yüzünü saklamış. Küçük kızın boğazı düğümlenmiş. Gözlerine dolan yaşlar tam akmaya başlamak üzereymiş ki, güneş ışığında parlayan altın renkli bir şeylere takılmış küçük kızın gözü. İçi çikolatayla dolu kristal bir şekerlik! Ama o bildiğimiz çikolatalardan değil; o eski günlerde, gökyüzünü gören evde otururken yemeye alışkın olduklarından en az iki üç kat büyük çikolatalar! Birden boğazındaki düğümlenme yok olmuş, onun yerini çikolata tadında bir sıvı almış. Anası da anlamış hemen. Öylesine korkunç gözlerle bakmış ki kızına, bir şey iste de göreyim seni, öldürürüm! dercesine. Küçük kız da annesinin ne demek istediğini anlamış, onunla kaldırmış gözlerini, tavana bakmaya koyulmuş. Güzel kadın sıkıntı içinde söylenerek kalkıp balkona çıktığında, orada durup bileklerini oğuşturmaya koyulduğun-

da, küçük kız hâlâ tavana bakıyormuş. Balkonun karşısında, daha büyükçe ikinci bir balkon varmış. İki varsıl çocuk oynuyorlarmış bu, ikinci balkonda. Küçük kız daha önce bir kez görmüşmüş onları, ve çok güzel olduklarından varlıklı olduklarını biliyormuş. Kadınınkine benzeyen bir güzellikleri varmış. Kadın, hâlâ bileklerini oğuşturarak balkon parmaklığına koşmuş, coşkun bir hayranlıkla gülümseyerek eğilmiş, seslenmiş onlara: **Bonjour, mes petits pigeons! Ça va, aujourd'hui'*** Sonra da **'Attendez, attendez! Il y a quelque chose pour vous!'**** demiş. Küçük adımlarla yeniden eve girmiş, kristal şekerliği almış, kapağını açmış, kapaksız şekerliği zarif bir biçimde elinde tutarak yeniden balkona çıkmış, çocuklara çikolata atmaya koyulmuş. Atarken bir yandan kahkahalarla gülüyor, bir yandan da seslenivormuş, «İşte küçük güvencinlerime çikolata! Küçük güvencinlerime çikolata!» Yarısından fazlasını atmış böylece. Sonunda elinde şekerlik yeniden odaya dönmüş, yerine koymadan bir çikolata daha almış içinden, dalgın dalgın, aklı kimbilir nerede, yaldızlı kâğıdı açmış ve küçük kız bakadururken çikolatayı yemiş!

O gün bu gündür çikolata yiyemem. Yiyecek olursam kusarım. Ama umarım sen çikolata seversin, çocuk, çünkü sana bol bol alacağım. Baştan aşağı çikolataya boğacağım seni; benim yerime yiyeceksin, bıkıp usanana değin. Omuzlarımda ağır bir yük olarak duyduğum adaletsizlik duygusu yok olana değin. Şiddetin yanı sıra adaletsizlikle de tanışacaksın yaşamında; karşılaşmaya hazırlanman gereken şeylerden biri de bu. Bir

---

* Günaydın, benim **küçük güvercinlerim**. Bugün iyi misiniz? (Metinde fransızca)

** Bekleyin, bekleyin! Size bir şeyler var. (Metinde fransızca)

tavuğu yemek için, bir hayvanın derisini yüzmek için, bir kadını cezalandırmak için öldürmenin adaletsizliği değil, hayır. Varlıklıları yoksullardan ayıran adaletsizlikten söz ediyorum. Gebe ana başkasının halısını fırçalarken çocuğun ağzında zehir tadı bırakan adaletsizlik. Hangi dizge, hangi ideoloji altında doğarsan doğ, her zaman bir başkasının halısını temizleyen bir kadın, çikolata isteğiyle yanıp tutuşan, utanan bir çocuk olacaktır. (Bu sorun nasıl çözümlenir bilemiyorum. Çözümlemeye çalışanların tümü, yalnızca halıyı fırçalayanın kimliğini değiştirebildiler şimdiye dek). İnsanoğlunun yüreğindekileri değiştirebilecek bir ideoloji dizgesi bulamayacaksın hiçbir zaman. Bizde bu gibi işler başka, diyenlere rastladığında, yalancı olduklarını haykır suratlarına. Sonra da dediklerinin doğruluğunu kanıtlamaya çağır onları; onlarda varsıl yemeğiyle yoksul yemeğinin, varsıl eviyle yoksul evinin, varsıllarının mevsimiyle yoksulların mevsiminin ayrı olmadığını göstersinler bakalım. Kış varsılların mevsimidir. Varlıklıysan eğer soğuk bir oyun olur, çünkü kürk alırsın, evini kaloriferle ısıtırsın ve de kayak yapmaya gidersin. Oysa, yoksulsan, korkunç bir belâdır soğuk, karın aklığıyla çevreyi kaplayan güzellikten bile nefret edersin. Eşitlik, tıpkı özgürlük gibi ancak senin şimdi olduğun yerde var. Yalnızca döl yatağında birer yumurtayken eşitiz hepimiz. Sen ki orada yaşıyor, kimseye hizmet etmiyorsun, bütün bu adaletsizlikleri öğrenmenin zamanı geldi mi gerçekten?

Bu sonuncusu bir masal mı bilemiyorum, ama gene de anlatacağım sana. Vaktiyle yarına inanan bir kız varmış. Herkes yarına inanmayı öğretiyormuş ona, yarınla-

rm her zaman için daha iyi olacağını söyleyip duruyorlarmış. Papaz kilisede vaatlerde bulunurken, öteki dünyada bekleyen cennetten söz ederken bunu dermiş. Okulda aynı şeyi söylerlermiş, insanoğlunun hep ilerlediğini öğretirken; insanların bir vakitler mağaralarda yaşadıklarını, derken soğuk taş evlerde, daha sonra da kaloriferli evlerde yaşamaya başladıklarını anlatırken. Babası da yinelermiş aynı şeyi, tarihten örnekler getirerek, kıyıcıların hep sonunda cezalarını bulduklarını söyleyerek. Küçük kız papaza olan inancını tez yitirmiş. Onun sözünü ettiği yarın ölümmüş çünkü, ve de kız öldükten sonra adına cennet dedikleri lüks bir otelde yaşamaya hiç hevesli değilmiş. Bir süre sonra da, ellerinin ayaklarının cılk yaralarla kaplandığı bir kış ayında, okula olan inancını yitirmiş. İnsanoğlunun mağaralardan kaloriferli evlere ulaşmışlığı çok iyi bir şey gerçekten ama, kızın evinde kalorifer yokmuş ki... Bununla birlikte babasına gözü kapalı inanmayı sürdürmüş. Çok cesur, çok inatçı bir adammış babası. Yıllar yılı kara giyimli, küstah birtakım adamlara karşı savaşmış ve bu adamlar her kafasını kırdığında, «Yarınlar gelecek!» dermiş inatla, cesaretle. O günlerde savaş varmış dünyada ve görünüşe bakılırsa kara giyimli küstah adamlar kazanıyormuş bu savaşı. Gene de babası kafasını iki yana sallar, umutla, inatla, «Yarınlar gelecek!» dermiş.

Kız bir temmuz gecesi olanlardan dolayı inanmış ona. O gece küstah adamlar kentten kovulmuşlar ve sanki savaşları sona ermiş gibiymiş, yarınların yolu açılmış gibiymiş. Ancak, eylül ayıyla birlikte geri gelmiş küstah adamlar, kendileri gibi küstah, ama Almanca konuşan, başka adamlarla birlikte. Savaşın şiddeti iki kat artmış. Kız ihanete uğradığını düşünmüş, babasına sormuş ne oluyor diye. «Yarınlar gelecek» demiş babası

ve artık yalnız olmadıklarını, «müttefikler» adı verilen koskoca bir dost ordunun yardımlarına koştuğunu söyleyerek inandırmış onu yeniden yarınlara. Ertesi gün, kızın oturduğu kent «müttefikler» adı dostlar tarafından bombalanmış; bombalardan biri tam evin önüne düşmüş. Kız şaşkınlıktan ne düşüneceğini şaşırmış. Dostsa bunlar neden bombalarlar evini? Babası ne yazık ki buna zorunlu olduklarını söylemiş, bunun onların dostluklarını azaltmadığını anlatmış, dediklerinin doğruluğunu kanıtlamak istercesine de bomba atanlardan ikisini alıp eve getirmiş. Bu «dostlar» küstah adamlarca tutsak edilmiş ama kaçmayı başarmış kişilermiş. Onlara yardım etmek gerektiğini açıklamış babası, çünkü onlarda «yarın» için savaşıyorlarmış. Kız kabul etmiş. Bu adamlar için kurşuna dizilmeyi göze almış babasıyla birlikte «dost»ları saklamış, onlara yiyecek bulmuş, güvenli bir yere gitmelerini sağlamış. Sonra oturup yarını getirecek olan orduyu beklemeye koyulmuş. Haftalar, aylar geçmiş, ordu görünmemiş ve bu arada bombaların, kurşuna dizilmelerin, işkencelerin altında insanlar ölmüş, ölmüş... O ünlü yarın, düşlerden örülmüş bir düşmüş sanki. Derken kızın babası tutuklanmış, dayak yemiş, işkence görmüş. Kız onu cezaevinde ziyarete gittiğinde tanıyamamış, öylesine kesilip biçilmişmiş. Ama cezaevinde bile, «Yarınlar gelecek» demiş babası, «Güzel yarınlar»

Sonunda yarın gelmiş. Bir ağustos gününün şafağında, kentin korkunç patlamalarla yerle bir edildiği bir gecenin sabahında... O gece köprüler atılmış, sokaklar yıkılmış, yüzlerce masum insan ölmüş. Ama sonunda şafak, aynı anda çalan binlerce çan gibi sökmüş ve birlikte dost orduyu getirmiş. Gelmişler, yakışıklı, gülen, sevinçli insanlar; ilerlemişler üniformalı melekler, halk çiçekler atarak koşmuş onlara, teşekkürlerini seslen-

mişler. O sırada salıverilmiş olan kızın babası herkes tarafından saygıyla karşılanmış, gözlerinde her şeye karşın inancına bağlı kalmışlığın ışığı yanıyormuş. Derken biri gelmiş yanına, hemen müttefiklerin komutanına gitmesini, çok önemli bir olayın meydana geldiğini söylemiş. Kızın babası koşmuş, bu önemli şeyin ne olabiceğini merak ederek Komutanlık Karargâhı'nda kendini yere atmış, kafasını toprağa vura vura ağlayan bir adam varmış. Otuz yaşlarında kadarmış. Sırtında, besbelli dostları karşılamak için giyilmiş lacivert bir takım elbise, ceketinin yakasında ise kağıttan yapılma kocaman al bir gül varmış. Önünde, daha doğrusu tepesinde, uzun bacaklarını iki yana açmış, omuzunda makineli tüfeğiyle üniformalı bir melek dikiliyormuş. Kızın babası adama doğru eğilmiş «Ne yaptın?» diye sormuş. Adamın hıçkırıkları daha da çoğalmış, yalnızca «Anacım, anacım, anacım» diyebilmiş. Kızın babası komutanla konuşmak istediğini bildirmiş. Komutan onu kabul ettiğinde, havuç renkli bir bıyıkla süslü sıska suratını kaldırmış ve elindeki at kırbasını şaklatarak, «Halk temsilcisi mi, ne haltsa, onlardan biri misin sen?» diye sormuş. Evet, demiş kızın babası. «Öyleyse kulağını aç da iyi işit, halkınız her bir şeyimizi çalarak karşıladı bizi. O herif bir hırsız!» Kızın babası ne çalındığını sormuş. «Bir bez çanta dolusu yiyecek ve belgeler!» diye yeniden şaklamış kırbaç. Ne gibi belgelerin çalındığını sormuş kızın babası. «Çantanın sahibi olan çavuşun izin kağıtları» diye hırlamış komutan. Kağıtların bulunup bulunmadığını sormuş kızın babası. «Evet ama, yırtık pırtık», diye hırlamış komutan. Kızın babası belki de yeniden yapıştırılabileceklerini söylemiş ve yiyecekleri sormuş. Onlar da bulunmuş muymuş? «Ne gezer! Yiyecekler yenmiş! Bir günlük kumanyanın tümü!» diye bar bar bağırmış komutan. Kızın babası gülümsememek için tut-

muş kendini. Olayın gerçekten üzücü olduğunu bildirmiş komutana; halk temsilcilerinden biri olarak hemen hırsızı teslim alacağını, onu cezalandıracağını ve çavuşun zarar ziyanını tanzim ettireceğini söylemiş. At kırbacı havada koca bir daire çizmiş ve komutan kendi ordusunda hırsızların kurşuna dizildiğini bildirmiş. Kızın babasına defolmasını söylemiş! Dışarda hırsız, diz çökmüş, başını toprağa dayamış hâlâ «Anacım, anacım, anacım» diye ağlamaktaymış. Üniformalı melek hâlâ tepesinde dikilmiş, bacakları iki yana açık, makinelisini ona doğrultmuş beklemekteymiş. Bacaklar kısa, kalın ve kıllıymış; makinelisinin namlusu tam adamın ensesine dönükmüş. Kız yanlarından geçerken madeni bir tık sesi işitmiş, açılan emniyetin sesi...

Kız hırsızın kurşuna dizilip dizilmediğini hiç öğrenemedi, ama o günden sonra «yarın» sözcüğünden kuşkulanmayı öğrendi. Ve kafasında yarın sözcüğü «dostlar» sözcüğüyle bağlantılı olduğundan dostlardan da kuşkulanmaya başladı. İngiliz ordusundan sonra Amerikan ordusu geldi. Herkes Amerikalıların daha iyi yürekli, daha nazik, daha yumuşak olacaklarını söylüyordu, kız da bunun doğru olduğunu umuyordu çünkü askerlerin çoğu kocaman kocaman kahkahalar atan insanlıkla dolu kişilere benziyorlardı. Ama çok geçmeden anladı ki, kocaman kahkahalarına, insansıl görünüşlerine karşın onlar da ırza geçen, yağmalayan, yozlaştıran, yerlilerin «efendisi» gibi davranan kişilerdi. O ünlü yarın yeni bir korkudan başka bir şey değildi. Açlık da tıpkı eskisi gibiydi. Açlığa çare olarak kimi kadınlar fahişe oldular, kimileriyse yeni efendilerin çamaşırları-

m yıkadılar. Her balkon, her avlu, iplere asılmış üniformalar, çoraplar, iç fanilalarıyla doluydu; komşular yarışa girmişlerdi en çok çamaşırı kim yıkayacak diye. Altı çift çorap, bir somun Amerikan ekmeği. Üç iç fanilası, bir kutu domuz etli kuru fasulye konservesi. Bir üniforma, iki kutu et konservesi. Baba, karısının ve kızının o pis çamaşırlara el sürmesine izin vermezdi. Diyordu ki, iyi de olsa kötü de, yarın başlamıştı artık ve onurla savunulmalıydı. Bunu kanıtlamak için de «dostlar»dan bir kaçını evine yemeğe çağırdı ve karneyle alabildiği taze yiyecekleri yedirdi onlara. Bir akşam altın kol saatini bile çıkarıp verdi onlara; savaş sırasında sakladığı, yardım ettiği tutsaklardan, hâlâ ortak davaları sandığı yarınlardan söz açan güzel bir söyleve girişti. Dostlar altın saati aldılar, karşılık olarak da çamaşırlarını ailesine yıkatabileceklerini söylediler. Kız bozuldu, alındı buna. Ama açlığın karşı koyamayacağı bazı şeyler var. Bir iki gün düşündü ve babasına söylemeden gidip yıkanacak çamaşır istedi. İki torba geldi. Birinde pis çamaşırlar, ötekinde ise yiyecek vardı. Yiyecek torbası hemen açıldı. İçinde üç kutu domuz eti kuru fasulye, iki ekmek, bir kutu Amerikan fıstığı, koskoca bir kavanoz çilek reçeli vardı. Çamaşır torbası daha sonra açıldı. Kız torbayı leğene boşalttığında kızgınlıktan yanakları al al oldu. Hepsi pis iç donlarıydı.

Başkalarının pis iç donlarını yıkarken kesinlikle anladım sonunda; bizim yarınımız gelmemişti, belki de hiç gelmeyecekti. Her zaman vaatlerle aldatılacaktık. Bir tesbihin taneleri gibi birbiri ardına dizili düş kırıklıklarıyla dolu yaşamımızın çilesini çekmemize, yalancı avuntular, değersiz armağanlar, yarım yamalak rahatlamalar yardım edecekti sesimizi kıstırıp. Senin için bir yarın olacak mı? Pek sanmıyorum. Yüzyıllar bin yıllar geçti dünya kurulalı, ama insanlar hâlâ belirsiz bir

yarına inanarak çocuk yapıyorlar, çocuklarının kendilerinden daha iyi bir yaşam sürdüreceğini umarak. O daha iyi yaşam da, topu topu boktan bir kaloriferli evse... Sıcak, rahat yerlerde olmak iyidir tamam, ama tek başına mutluluk vermez, onurunu koruyamaz. Kaloriferli yerlerde de küstahlıkla, türlü dertlerle, şantajla karşılaşacaksın. Yarın hep bir yalan olarak kalacak.

Başlangıçta dedim ki sana, hiçbir şey hiçyokluktan daha kötü değildir, keder korku yaratmamalı dedim, hatta ölüm korkusu bile, çünkü kişi ölürse hiç değilse doğmuş olduğunu gösterir bu. Ne olursa olsun doğmaya değer, dedim, çünkü geriye kalan seçenek sessizlik ve boşluk. Oysa doğru muydu bu dediğim çocuk? Doğup da bir bombanın altında ya da aç olduğun için kumanyasını çaldığın kıllı bir askerin tüfeğiyle ölmen doğru mu? Sen büyüdükçe korkum da artıyor. Başlangıçta içime dolan sevincin hevesi hemen hemen tümüyle yok oldu; yaşamın gerçeğini yakalamışlığın getirdiği kesinliği yitirdim. Gittikçe daha çok, daha büyük şüphelere düşüyorum. Gelgit gibi bir yükselip bir alçalan, bir varlığının kıyılarını dalgalarla kaplayan, bir çekilip geride yalnızca pislik ve çöp bırakan şüphe! İnan ki cesaretini kırmaya ya da seni doğmamaya kandırmaya çalışmıyorum; yalnızca sorumluluğumu seninle paylaşmak, kendi sorumluluklarına açıklık kazandırmak istiyorum. Daha düşünecek, daha doğrusu düşünüp vazgeçecek vaktin var. Ben hazırım, deniz ister yükselsin ister alçalsın. Ya sen? Bir kadının manolya ağacının üstüne fırlatılışını, çikolataların gereksinmesi olmayanlara yağmur gibi yağdığını görmeye hazır olup olmadığını sordum daha önce. Şimdi de soruyorum: Başkalarının iç donlarını yıkamaya, o hep beklenen yarının aslında dün olduğunu birden kavramaya hazır mısın? Her dünün bir yarın, her yarının bir fetih olduğunu öğrenmeye? Gerçek-

lerin en korkuncunu görmedin daha; dünya değişir ve hep aynı kalır.

On hafta. Akıl almaz bir hızla büyüyorsun. İki hafta önce boyun dört santim bile değildi, ağırlığın ise bir gramı tutmuyordu. Oysa şimdi boyun beş santim, ağırlığın da aşağı yukarı on gram. Her şeyin tamam artık. Doğrudan doğruya akciğerlerinden su alıp vermen dışında balığa benzer hiç bir yanın kalmadı. İnsan iskeletin biçimlendi, kıkırdağın yerini kemik aldı. Kaburga kemiklerin iki uçlarından birleşiyorlar, gövden bir palto gibi ilikleniyor sanki. İçinde bulunduğun yumurta genişlemekle birlikte gittikçe daha kısıtlayıcı oluyor. Çok geçmeden rahatsız olmaya başlayacaksın. Tepineceksin, kolların, bacakların ilk devinmelerini yapacaklar. Dirseğinle, dizinle şuraya buraya vurmaya başlayacaksın. Kaç zamandır bunu bekliyorum. İlk vuruşun bir işaret olacak, bir onaylama. Ben de aynı şeyi yapmışım, tekmeyi atıp anneme artık ilaç içmemesini söylemişim. O da ilacı dökmüş. Ama sen büyüdükce umudum azalıyor; sen ne kadar hızla büyürsen ben de umudun kayıp gidişini o kadar belirgin duyuyorum. Bir türlü gelmek bilmeyen «dost» orduları anımsıyorum. Hiç kıpırdayamadığımdan olacak bu sıkıntı. İki hafta hareketsiz yatmak çok fazla geldi bana. Yedi hatta sekiz ay yatakta kalmak zorunda olan kadınlar nasıl dayanıyor? Kadın mı yoksa kuluçka mı onlar? Çarnaçar kabul ettiğim tek yanı bu işin, gerçekten yararlı olduğu. Ağrılar, karnımın altına saplanıveren sancılar yok oldu. Mide bulantısı da geçti, bacağım da şiş değil artık. Ama onların yerini garip bir yorgunluk, derin bir acıyı andıran bir tedir-

ginlik aldı. Nerden geliyor bu? Belki hiçbir şey yapmadığımdan, iç sıkıntısından. Şu son iki günün geçip bitmesini deliler gibi iple çekiyorum, duyan iki yıl sanacak. Bu sabah seninle tartıştım. Kızdım mı, gücendin mi? Bir tür bunalım geçirdim, bağırdım çağırdım. Benim de birtakım haklarım olduğunu, bunu hiç kimsenin -hele hele senin- unutmaması gerektiğini söyledim. Senden usandığımı, bunun, böyle sürüp gidemeyeceğini açıkladım. Dinliyor musun? Artık gözlerini kapatabildiğini öğrendiğimden beri, dediklerime kulak asmıyorsun, kendi iç dünyana kapanıp gidiyorsun gibi geliyor bana. Hadi, hadi, uyan bakalım! İstemiyor musun? Peki öyleyse, gel buraya, yanıma gel. Minik başını şu yastığa koy; birlikte uyuyalım sarılıp birbirimize. Sen ve ben, ben ve sen... Yatağımıza başka hiç kimse giremeyecek artık.

Geldi. Hiç sanmıyordum geleceğini. Akşam olmuştu, kapıda anahtarın sesini işittim, arkadaşım geldi sandım. Genellikle akşam yemeğinden önce gelir görür beni. Hatta seslendim ona. Elinden paketi, ağzında her zamanki «kusura bakma... Acelem var... Sana biraz soğuk etle meyve getirdim... Hadi yarın görüşürüz» sözleriyle odama gelsin diye bekledim. Oysa O geldi. Ayaklarının ucuna basarak yürümüş olmalı odaya kadar; kafamı bir çevirdim, kapıda dikilmiş duruyordu, ağzı sımsıkı kapalı, elinde bir demet çiçek... Duyduğum ilk şey karnımda bir burkulma... Her zamanki bıçak saplanması değil de bir burkulma; sanki sen onu görmekten korkmuşsun da minik yumruklarınla tutmuşsun beni döl yatağımın derinliklerine sığınmak için. Derken soluk alamadım ve üstümden buz gibi bir dalga geçmişçesine donup kaldım. Sen de duydun mu soğuğu? Camn acıdı mı? Hiç ses çıkarmadan durup duruyordu, ağzı sıkı sıkı kapalı, elinde bir demet çiçek. Yüzünden de çiçeklerden de nefret ediyordum. Ne diye üstümüze geliyor böyle, gece-

leri evlere giren hırsızlar gibi? Gebe kadınların ani heyecanlardan kaçınmaları gerektiğini bilmiyor mu?

«Ne istiyorsun?» diye sordum.

Ses çıkarmadan çiçekleri yatağın üstüne koydu; hemen kaldırdım oradan yatak üstüne çiçek koymak uğursuzluk getirir, çiçek ancak ölülerin yatağına konur diyerek. Yanımdaki gece masasının üstüne koydum demeti. Sarı çiçeklerdi, besbelli hiçbir özen, hiçbir içtenlik gösterilmeden, son dakikada satın alınmış. Sessiz, kıpırtısız durdu. Duvarın beyazına düşmüş kara bir bölge. Bana bakmıyordu. Senin duvardaki resmine bakıyordu: Hani seni iki aylıkken gösteren kırk kez büyütülmüş fotoğraf. Sanki gözlerini seninkilerden ayıramıyordu ve sana baktıkça, başı iki omuzunun arasına gömüldükçe gömüldü. Sonunda yüzünü elleriyle kapayıp ağlamaya koyuldu. Önce sessiz sessiz fazla gürültü yapmadan, sonra daha, daha yüksek sesle. Hatta daha rahat ağlayabilmek için yatağın üstüne bile oturdu. Her hıçkırdığında yatak sarsılıyordu. Rahatsız olacaksın diye korktum.

«Karyolayı sarsıyorsun» dedim... «Her türlü sarsıntıdan uzak kalması gerek...»

Elllerini yüzünden çekti, gözlerini mendiliyle sildi, gidip bir koltuğa oturdu. Senin resminin altındaki koltuğa. İkinizi bir arada görmek garipti. Sen, kıpırtısız, gizemli gözbebeklerinle, o ise hiç bir gizi kalmamış kıpır kıpır gözbebekleriyle. Derken, «Senin olduğu kadar benim o» dedi.

Büyük bir öfke kapladı içimi. Yatağın içinde oturup ne ona ne de bana ait olduğunu, yalnızca kendi kendinin olduğunu bağırarak söyledim. Bu melodramatik havasından, radyolarda çalman şarkılarınkine benzeyen içliliğinden tiksindiğimi, hekimin kesin buyruğuyla yattığımı, sinirlenmemem, sakin olmam gerektiğini

haykırdım. Neden geldiğini sordum, para gitmesin diye seni kürtajsız öldürmek için mi? Bunları söylerken çiçek demetini kapmış, üç dört kez gece masasına çarpmışım üstelik. Kopan yapraklar konfeti gibi uçuşuyordu ortalıkta. Kendimi yeniden yastıkların üstüne attığımda öylesine ter içindeydim ki, pijamam tenime yapışmıştı, kasıklarımdaki sancı ise dayanılır gibi değildi. Gene de kıpırdamadı. Başını önüne eğip mırıldandı yalnızca: «Nasıl böyle davranabiliyorsun bana? Nasıl bu kadar kalpsiz olabiliyorsun?» Üstüne uzun ve çekilmez bir söyleve girişti. Yanılıyormuşum, sen hem ona hem de bana aitmişsin. Bu konuda uzun süre kafa yormuş, çok acı duymuş, iyi aydır seni düşünmekten tarifsiz işkenceler çekmiş, sonunda benim kararımın ne denli soylu ve doğru olduğunu anlamış, hayır, bir çocuk böyle kolayca silkilip atılamazmış, çünkü çocuk bir eşya, bir mal değilmiş... Buna benzer daha bir sürü biçimsiz saçmalık işte. Sözünü kestim.

«Senin gövdenin içinde değil o. Dokuz ay karnında taşımak zorunda olan sen değilsin!»

Şaşkınlıkla ağzı açık kaldı: «Çocuğu istiyorsun sanmıştım, istediğin için doğurmaya karar verdiğini...»

İşte o an, benim bile anlamadığım bir şey oldu. Ağlamaya başladım. Daha önce hiç ağlamamıştım, biliyorsun. Ağlamak istemiyordum, hem küçültücü bir şey olduğundan, hem de yüzümü çirkinleştirdiği için. Ama gözyaşlarımı tutmaya çalıştıkça daha çok akıyorlardı; sanki içimde bir şey kırılmıştı. Sigara yakmaya bile kalktım. Gözyaşlarımdan sırılsıklam oldu sigara. Derken baban koltuğundan kalktı, bana doğru geldi. Çekingen

çekingen başımı okşadı. «Bir kahve yapayım» dedikten sonra mutfağa gitti. Geri geldiğinde kendime egemen olabilmiştim. Ama o değil. Fincanı çok değerli bir mücevhermiş gibi aşırı bir dikkatle taşıyordu. Kahveyi içtim. Gitsin diye bekledim durdum. Gitmedi. Ne yemek istediğimi sordu. O anda anladım; arkadaşım gelmemişti. Babanı gönderenin de o olduğunu kavradım. Kızgınlığım ona yöneldi bu kez, karınca yuvasının yasalarına uyarak kişiye yardım edebileceklerini sanan doğruyla yanlış konusunda yalnızca kendi bildiklerinden başkasını tanımayan herkese yöneldi. İsa, Meryem ve Yusuf. Neden Yusuf? Meryem bebeğiyle baş başa hayatından memnun. Bütün o efsanede benimsenebilecek tek şey o ikisi arasındaki ilişki zaten. Cinsel birleşme olmadan, kendiliğinden döllenen yumurta yalanı... Yusuf nereden çıkıyor durup dururken? Ne işe yarayabilir? Yürümemekte inat eden eşeği çekmek için mi gelmiş? Yoksa göbek bağını kesmek, etenenin tümüyle çıkıp çıkmadığını denetlemek için mi? Ya da koca edinmeden gebe kalan aile terbiyesi görmemiş kızın namusunu kurtarmak için mi? Belki de başta «çocuğu aldır» demiş olduğu için kendisini bağışlatmak umuduyla böyle köle gibi peşinden gidiyordur.

Yere diz çöküp dağılmış taç yapraklarını toplayışına baktım uzun uzun, en ufak bir dostluk duymadım ona karşı. Gelmekle her şeyin dengesini bozmuştu. Simetriyi yok etmiş, seninle aramda bulunan gizemli dostluğu sarsmıştı. Yabancının biri gelmişti, anlıyorsun ya, ikimizin, seninle benim aramıza girmişti; sanki biri, gereksinilmeyen, odayı çirkinleştiren, güneş ışığının içeri girmesini önleyen, boşa yer tutup ikide bir ayağa dolanan bir parça eşya getirmişti eve. Belki de başından beri bizimle olmuş olsaydı baban, şimdiki varlığı olağan, hatta gerekli görünecekti. Senin gelişine başka tür-

lü bir hazırlık yapabileceğini düşünemeyecekti. Senin gelişine başka türlü bir hazırlık yapabileceğini düşünemeyecektik bile. Ama şimdi birdenbire, gökyüzünden düşercesine, yalnız kalmak isteyen iki kişinin yanına gelip de gitmek bilmeyen üçüncü kişinin uygunsuzluğuyla, çağırmadığınız, hatta yüz bile vermediğiniz birinin sofranıza oturuverişindeki terbiyesizlikle gelişini neredeyse bir aşağılama olarak görüyordum. «Lütfen kalk git» diyebilmek isterdim. «Ne sana ne Yusuf'a, ne de Tanrı'ya gereksinmemiz var. Baba istemiyoruz, koca da istemiyoruz. Sen fazlasın burada» diyemedim ama. Belki de aslında utangaç bir kişi olduğum, soframa izinsiz oturan birini başımdan savmasını bilemediğim için kovamadım onu. Belki de yavaş yavaş anlayışa, pişmanlığa dönüşen bir acıma duygusu vardı içimde de ondan. Zayıflığının, korkaklığının ötesinde, o da acı çekmişti belki, kimbilir. Buncadır susmak, sonra da elinde boktan bir demet çiçekle kalkıp buraya gelmek ona nelere mal olmuştu, bilebilir miyim? Cinsel birleşme olmadan hiçbir çocuk doğmaz; yumurtamı delen ışık damlası onundu, senin gövdeni yaşama başlatan çekirdeğin yarısı onundu. Ve benim bunu unutmuş olmam, nedense hiç kimsenin açıkça benimseyemediği tek yasanın bedeliydi; bir kadınla bir erkek tanışır, birbirlerinden hoşlanırlar, birbirlerini isterler, belki de severler birbirlerini, âşık olurlar, derken aradan zaman geçer, artık birbirlerini sevmezler, birbirlerini istemezler, birbirlerinden hoşlanmazlar,hatta keşke hiç tanışmasaydık bile diyebilirler. Sonunda aradığım tanımı buldum, çocuk. Kadınla erkek arasında aşk dedikleri bir mevsim. Ve bu mevsim çiçeklenme döneminde nasıl bir yeşillikler şöleniyse, solma döneminde de bir yığın çürüyen yapraktan başka bir şey değil.

Yemeği hazırlamasına izin verdim. O saçma sapan

şampanya şişesini (geldiğinde nereye saklamıştı acaba?) açmasına izin verdim. Yıkanmasına izin verdim. (Banyo adasında kaldığı sürece ıslık çalıp durdu, her şey çözümlenmişmiş gibi.) Sonra da onun buraya, yatağımızda yatmasına izin verdim. Ama bu sabah, o gider gitmez, bir tür utanç kapladı içimi. Şimdiyse yapmam gereken bir görevi yerine getirmemişim gibi bir duygu var içimde, sana ihanet etmişim gibi... İnşallah bir daha gelmez.

Yatakta geçirdiğim onca günden sonra yeniden sokakta yürümek! Rüzgarı yüzünde, güneşi gözlerinde duymak, başka insanları görmek, yaşamak, bulmak! Hekimin muayenehanesi uzak olmasaydı yürüyerek, türküler söyleyerek gidecektim. Taksiye el etmek ne sıkıcı! Şoför de serserinin biri çıktı. Bir kere kocaman, pis kokulu bir puro içiyordu, midem bulandı. Sonra, gereksiz yere ikide bir frene basıp sarstı beni. Daha yola yeni çıkmıştık ki, bir sancı saplandı karnıma, sevincimin yerini korkuyla karışık bir iç sıkıntısı aldı böylece. Hekimin orada bir dizi karnı şiş karı sıra bekliyordu. Sekreter beklememi söyleyince adamakıllı sinirlendim. Bir sürü şiş karınlı kadınla aynı sıraya girmek istemiyordum, onlarla hiçbir ortak yanım yoktu. Karnım bile benzemiyordu onlarınkine. Benimki şiş-miş değil, gebe olduğum belli bile olmuyor. Sonunda sıram geldi, içeri girdim, soyundum, masaya yattım. Hekim, parmağıyla itip kakarak, bastırıp aranarak bir süre işkence yaptı sana, sonra lastik eldivenini çıkarıp buz gibi bir sesle sordu: «Bu çocuğu gerçekten istiyor musunuz?» Kulaklarıma inanamadım. «Elbette» diye karşılık verdim. «Ne-

den soruyorsunuz?» «Çünkü kimi kadınlar istediklerini söylerler, ama bilinç altında aslında hiç mi hiç istemezler. Kendileri farkında bile olmadan, doğmaması için ellerinden geleni yaparlar» Çok kızdım. Oraya iyi niyetli olup olmadığımın soruşturulması için, ya da psikanaliz konusunda tartışmaya girmek üzere gitmediğimi, yalnızca durumumu öğrenmek istediğimi söyledim. Havası hemen değişti. Ne demek istediğini açıklamaya koyuldu nezaketle. Benim gebeliğimde anlayamadığı bazı şeyler varmış. Yumurtanın yeri iyi, konumu normal görünüyormuş. Dölütün büyümesi de düzenli ilerliyormuş. Ama gene de iyi gitmeyen bir şeyler var gibiymiş. Örneğin döl yatağı çok duyarlıymış, çok kolay kasılıyormuş, bu da eteneye kanın kolay ve rahat ulaşamadığı kuşkusunu uyandırıyormuş. Buyurduğu gibi kıpırdamadan yatmış mıyım? Evet, dedim. Kendimi fazlaca zorlamış, yorulmuş falan mıydım? Hayır dedim. Cinsel birleşmede bulunmuş muyum? Hayır dedim. Bizimle kaldığı gece babanı yanıma yaklaştırmamıştım, her ne kadar o hiç durmadan ne kadar zalim olduğumu yinelediyse de. Hekim iyice şaşırmış, ne karar vereceğini bilemez gibiydi. «Herhangi bir konuda kaygılı mısınız?» Evet dedim. «Psikolojik bir şok geçirdiniz mi bu günlerde ya da sinirinizi bozacak bir şey oldu mu?»

Bu kez evet demeden önce bir an kararsız kaldım, o ise ne gibi bir şok ya da sinir bozucu olay olduğunu sormaksızın baktı suratıma. Sonra açıkladı. Kimi zaman kaygı, üzüntü, şok gibi şeyler gövdesel yorgunluktan daha önemliymiş, çünkü döl yatağı kasılmalarına yol açıp bebeğin yaşamını ciddi biçimde tehlikeye sokabilirmiş. Döl yatağının pitüiter beze bağlı olduğu hiç unutulmamalıymış; herhangi bir uyarı hemen cinsel organlara iletilirmiş. Şiddetli bir sürpriz, acı, aşırı kızgınlık yumurtanın yerinden kısmen de olsa oynaması so-

nucunu doğurabilirmiş. Hatta sürekli sinirlilik, biç bitmeyen kaygılı durum da yapabilirmiş bunu. Hatta bu arada -kendisi sınırı aşıp kurgu bilime ya da parapsikolojiye dalmayı aklından geçirmezmiş elbet ama- öldürücü düşüncelerden bile söz edilebilirmiş. Bilinç altında elbet. Bu nedenle sürekli sakin kalmam üstünde ısrarla duruyormuş. Her türlü duygudan, coşkudan, iş sıkıntısından uzak olmalıymışım. Parolamız durallık, dinginlikmiş.

«Ama doktor bey», diye karşılık verdim. «Gözünün rengini değiştir deyin daha iyi. Yapım öyle değilse nasıl dural kalabilirim?»

Beni baştan aşağı soluk soluk süzdü gene. «O sizin bileceğiniz iş. Ne yapıp yapıp başaracaksınız işte. Kilo da alın».

Derken sancıya karşı birtakım haplar daha başka ilaçlar da yazdı. Bir tek damla kan bile görürsem hemen kendisine koşmamı tembihledi.

Korkuyorum. Bir yandan da sana kızıyorum. Ne sanıyorsun sen beni? Bir kap mıyım, bir kavanoz muyum, içine sirke suyuna turşu bastırılacak? Bir kadınım ben, be, insanım. Vidalarını açıp kafamı çıkaramam ya düşünmemek için. Duygularımı ne silebilirim ne de açıkça göstermemeyi başarabilirim. Öfke ya da sevinç ya da üzüntü duygularımı yok edemem. Benim tepkilerim de kendime göre, kimi zaman derin şaşkınlık, kimi zaman derin üzüntü. Kendimi baskı altına alabilseydim bile ürümekten başka işe yaramayan bir sebze ya da fizyoloyik bir makine durumuna düşmek istemem. Ne kadar da çok şey istiyorsun benden çocuğum. Önce göv-

deme el koydun, en ilkel hakkından (kımıldamak) yoksun kıldın onu. Şimdi de yüreğimi kafamı denetim altına almaya kalkıyorsun; onları körletiyor, yollarını tıkıyorsun, duyma düşünme, yaşama yetilerini çalıyorsun! Bilinçaltımı bile suçluyorsun. Bu kadarı fazla artık, boyun eğmem. Eğer birlikte kalacaksak, çocuk, bir anlaşmaya varmamız gerek. Hadi sana bir ödün vereyim: Kilo alacağım, gövdemi vereceğim sana, ama kafamı değil. Tepkilerimi değil. Onları kendime saklayacağım. Bunların yanı sıra kendi küçük zevklerimi de geri istiyorum. İşte şu anda esaslı bir tek viski atmaktayım ve de bir paket sigarayı birbiri ardından içmekteyim. İşime dönüyorum, seni taşıyan bir kap olarak değil de kişi olarak yaşamaya ve ağlıyorum, ağlıyorum, ağlıyorum; canının yanıp yanmadığını sormuyorum sana. Çünkü senden bıktım!

Bağışla beni. Sarhoştum her halde, aklımı kaçırmıştım. Bütün şu izmaritlere bak, şu sırılsıklam mendile bak. Aptalca bir öfke bunalımı, mide bulandırıcı bir sahne! Salt bencillikten başka bir şey değil. Nasılsın çocuk? Benden iyisindir umarım. Ben bitkinim. Öyleysine yorgunum ki, altı ay daha dayanabilsem, tam seni doğuracak kadar zaman yani, sonra da ölsem diyorum. Benim dünyadaki yerimi sen alırdın, ben de dinlenirdim, ne güzel. Erken bir ölüm de olmazdı benimkisi; dünyada öğrenilmesi gereken ne varsa gördüm bile gibime geliyor. Sen de bir kez gövdemden çıktıktan sonra artık gereksinmeyeceksin beni. Seni sevmesini bilecek herhangi bir kadın çok iyi analık yapar sana; kan bağı dedikleri şey aslında yok, uydurma o. Ana, seni döl yatağında taşıyan kadın değil, seni büyüten kadındır. Ya da seni büyüten erkek. Seni babana verebilirim. Geçenlerde gene geldi, bana mavi bir gül getirdi. Mavi erkek çocuğun rengiymiş, öyle dedi. Besbelli erkek olmanı istiyor, iti-

barını artırır bu, bir üstünlük belirtisi olur. Zavallı adam. Suç onun değil, ona da Tanrı'nın ak saçlı bir yaşlı adam olduğunu söylemişler; Meryem'in bir kuluçka makinesi olduğunu, Yusuf olmasa bebeğini doğuracak ahırı bile bulamayacağını, dünyaya ateşi getirenin Prometheus olduğunu belletmişler. Bundan dolayı nefret etmiyorum ondan. Ama gene de diyorum ki, ne senin ne benim gereksinmemiz var ona. Ne de mavi gülüne. Gitmesini, bizi rahat bırakmasını söyledim. Kafasına sopayla vurmuşum gibi olduğu yerde bir sallandı, kapıya yöneldi, hiçbir şey demeden çıkıp gitti. Şimdi biz de sokağa çıkmak üzereyiz. Patron bir kez daha hiçbir konuda meraklanmamamı söyledi, ama bir yandan da, iş konusunda verilmiş sözlerin kesinkes tutulmaları gerektiğini ekledi: Gebe bir kadın ancak altıncı ayında izinli olabiliyor. Yapmam gereken yolculuğu da hatırlattı, görevi benden alıp bir erkeğe verme (ne de olsa erkeklerin başına gelemeyecek bazı kazalar vardır) gözdağını da üstü kapalı savunarak. Kafasına bir şey indirmemek için kendimi zor tuttum ve kaçamaklı yanıtlar vermeye koyuldum. Önümüzdeki on gün kolay olmayacak, boşa geçen zamanı karşılamak gerekecek. Ama sana bir şey diyeyim mi, yeniden işe başlıyor olmak miskinliğimi sildi süpürdü, ölümü özleten kendini bırakmışlıktan kurtardı beni. Allahtan kış keldi de, paltomun altında şiş karnım belli olmuyor. Bundan böyle de şişmeyi sürdürecek. Bu sabah dünden daha şiş, entarim dar geliyor. On dört haftalıksın, boyun kaç biliyor musun? En az on santim. Amniotik keseyi saramayacak kadar küçük olan etene bile bir yana çekiliyor şu sıra. Acımasızca kaplıyorsun gövdemi.

Kan görünce korkanlardan değilim. Kadın olmak demek, bir yerde kanla haşır neşir olmak demek. Her ay kendi gövdemizden akıtırız kurban kanım. Buna karşın, yastığın üstünde o minicik lekeyi gördüğümde gözlerim karardı, dizlerim titredi. Önce paniğe kapıldım, sonra derin bir üzüntüye... Daha sonra da kendime sövdüm. Her türlü tedbirsizlikle dikkatsizlikle suçladım kendimi sana karşı, senin gibi kendi kendisini koruyamayan, baş kaldıramayan, minicik, savunmasız, benim her türlü kaprisimin, sorumsuzluğumun kurbanı olabilecek birine karşı... Leke kırmızı bile değildi. Pembeydi, açık pembe. Gene de, bana yolladığın mesajı iletmeye, belki de ölmekte olduğunu açıklamaya yeter de artar bile. Yastığı yakaladığım gibi koştum. Hekim nedense umamayacağım kadar yumuşak davrandı. Akşam olmasına karşın beni içeri aldı, üzülmememi söyledi. Ölmüyormuşsun, daha kopmamışsın benden, yalnızca ilerisi için bir gözdağı belirtisiymiş bu. Kesin bir dinlenme her şeyi düzeltebilirmiş. Ama dinlenmenin kesin olması şartmış, banyoya gitmek için bile kalkmamalıymışım, onun için hastaneye yatmam en doğrusuymuş. Ve işte hastanedeyiz. Zavallı bir dünyada zavallı bir oda. Bir haftadır buradayız. Verdikleri yatıştırıcı ilaçların etkisiyle haftanın hemen hemen tümünü uyuyarak geçirdim. Şimdi ilaçları kestiler, durumum daha beter oldu. Vaktimi nasıl geçireceğimi bilemiyorum, o kadar da ağır geçiyor ki; gazete istedim, getirmiyorlar. Televizyon istedim, vermiyorlar. Telefon istedim, geldi ama çalışmıyor. Arkadaşım meydanda yok, baban bile yok. Sessizliğin altında ezildiğimi duyuyorum. Aklar giyinmiş bir dişi hayvanın tutsağıyım burada. Arada bir geliyor, beni küçümsediğini her haliyle belli ederek bir lutein iğnesi yapıp gidiyor. Sana az buçuk sevecenlik iletme çabalarım bile sonuçsuz kalıyor. Uzun süreden

beri uyuklayan bilinçaltına doğduktan sonra, başkalarıyla birlikte olduğumuz besbelli boşuna itilmiş birtakım düşünceler nedense bilinç düzeyine yükseliyor ve bildiğimi bile bilmediğim şeyler haykırıyorlar bana. Bu acıyı neden çekmek zorundayım? Neyin adına? Bir adama sarılmakla işlediğim suçun bedeli mi? Ben istemeden, ben ayrımsamadan önce ikiye, sonra dörde, sonra sekize, sonsuza ulaşabilecek sayılara bölünen bir hücre yüzünden mi? Yaşam adına mı yoksa? Peki yaşam adına. Ama bu ne biçim yaşamdır ki, daha gelişimini tamamlamamış olan sen, her yanıyla bir bütün olan benden daha önemli sayılıyorsun? Nedir bu sana karşı duyulan saygı ki, benim var olma hakkımı elimden alabiliyor? İnsanlık yok sende! İnsanlık! Köpüğü andıran bir yumurtayla beş mikronluk bir sperma hayvancığı bir insan meydana getirmek için gerçekten yeterli mi? İnsan olan benim, düşünebilen, konuşabilen, gülüp ağlayabilen, davranışların bir şeyler yarattığı bir dünyada davranabilen, yaratıcı olan benim. Sen ise, düşünmeyen, konuşamayan, gülemeyen, ağlayamayan, yalnızca kendi gövdeni geliştirmek için davranışlarda bulunabilen etten bir bebekten başka şey değilsin. Benim sende görebildiğim sen değilsin ki; benim, kendim. Sana bir kafa yakıştırdım, senin bir diyalog sürdürdüm buncadır. Ama senin kafan benim kafamdı, diyaloğumuz da bir monologtu aslında. Yetti artık, bitsin bu güldürü oyunu, bu sayıklama! Kimsenin insan olmaya doğal bir hakkı yok, hele hele daha doğmadan. Sonradan insan oluruz, doğduktan sonra, başkalarıyla birlikte olduğumuz için, başkaları bize yardım ettiği için, bir ana, bir kadın, bir adam ya da herhangi bir kişi işte, bize yemeyi, konuşmayı, düşünmeyi, insan gibi davranmayı öğrettiği için. Su anda bizi birbirimize bağlayan tek şey, göbek bağıdır aziz dostum. Bir çift de değiliz. Çeken ve çekti-

reniz yalnızca. Sen çektiren, bense çeken. Bir solucan gibi, bir hırsız gibi habersiz girdin içime, döl yatağımı, kanımı, soluğumu aldın götürdün. Şimdi de tüm varlığıma el koymak istiyorsun. İzin veremem buna. Ve de, bu kutsal gerçekleri sonunda sana söyleme noktasına geldiğime göre, ne sonuca vardım biliyor musun? Çocuk sahibi olmam için hiçbir neden yok. Çocuklarla birlikteyken hiçbir zaman rahat duymamışımdır kendimi. Hiçbir zaman onlarla anlaşmayı, sözünü geçirmeyi bilemedim. Gülümseyerek yaklaştığında bile sanki suratlarına bir tokat patlatmışım gibi bağıra bağıra kaçarlar benden. Analık bana uygun bir iş değil. Yaşam içinde başka görevlerim var. Sevdiğim, sürdürmek istediğim bir işim var. Parlak bir gelecek bekliyor beni, ondan vazgeçmeye de hiç niyetim yok. Başka çocuk istemeyen yoksul kadını bağışlayanlar, ırzına geçildiği için gebe kalan ve o çocuğu istemeyen genç kızı bağışlayanlar, beni de bağışlasalar iyi olur. Yoksulluktan, ırza geçilmişlikten başka haklı nedenler yok değil. Bu hastaneden çıkacağım, bana önerilmiş olan görevi kabul edeceğim. Ondan sonra ne olursa olsun! Doğmayı başarabilirsen doğarsın. Başaramazsan ölürsün. Seni öldürecek değilim, iyice anla bunu. Buyurganlığını sonuna dek kullanmana yardım etmeyi reddediyorum hepsi bu. Bir de...

Kavlimiz bu değildi, biliyorum. Ama kavil demek, bir şeyler almak için bir şeyler vermek üzere sözleşmek demek. Sözleşmemizi imzalayacağımızda senin her şeye el koyacağını, karşılığında hiçbir şey vermeyeceğini nereden bilebilirdim? Ayrıca sen bir şey imzalamadın ki, tek imzalayan benim. Sözleşmenin geçerliliğini ortadan kaldırıyor bu durum. Sen imza atmadığın gibi, kabul ettiğini gösteren hiçbir işaret de vermedin. Verdiğin tek işaret pembe bir kan damlası oldu. Sonsuzluğa dek la-

netleneceğim, yaşamım ölümün bile ötesinde sürüp gidecek bir ağıt olarak, ama kararımı değiştirmeyeceğim.

Bana katil dedi. Ak gömleği içinde bir hekim değil de bir yargıçtı sanki ve o gök gürültüsünü andıran sesiyle bir ananın, hatta kadının, vatandaşın en temel görevinden kaçtığımı söyledi. Yataktan kalkmamın ciddi bir kabahat, hastaneden çıkmamın başlıbaşına bir suç, yolculuğa çıkmamın ise düpedüz önceden düşünülmüş bir cinayet olduğunu, yasaların beni herhangi bir katili cezalandırırcasına cezalandırması gerektiğini söyledi bağırarak. Derken yalvarmaya koyuldu, resmini göstererek beni kandırmaya uğraştı. Yüreğim dayanabilirse, yüreğim varsa eğer iyice bir bakmalıymışım şu resme. Her bakımdan gerçek bir çocukmuşsun artık. Ağzın artık yalnızca bir ağız belirtisi değil, gerçek bir ağızmış. Burnun yalnızca burnu andıran bir gölge değil, gerçek bir burunmuş. Yüzün yalnızca bir yüz taslağı olmaktan çıkmış, gerçek bir yüz olmuşmuş. Aynı şey gövden, ellerin, ayakların için de söylenebilirmiş; ayak tırnakların bile gözle görülebiliyormuş. Biçimli minik başında tüy bitmeye başlamış. Senin ne denli incecik, ne denli dayanıksız olduğunu da unutmamalıymışım. Derine bakmalıymışım bir, nasıl da incecik, yumuşacıkmış, değil mi? Öylesine saydammış ki, tüm damarların, en ufak sinirlerin bile görülebiliyormuş altında. Artık o kadar küçük de değilmişsin, on sekiz santim kadar boyun, ikiyüz on gram kadar ağırlığın varmış. Kürtaj olmak istesem olamazmışım artık, çok geçmiş şimdi. Ama hekimin dediğine göre kürtajdan çok daha beter bir şey yapmaya hazırlanıyormuşum. Gözünü kırpmadan dinle-

dim tüm dediklerini. Sonra, gerek kendimin gerekse senin sağlığın konusunda onu her türlü sorumlulukları benim omuzuma yükleyen bir kağıt imzaladım. Yüzünü morartan bir öfkeyle odadan çıkışını izledim.

Ve işte tam o dakikada kımıldadın. Aylardır beklediğim, umutla, istekle beklediğim şeyi yaptın. Gerindin, belki de esnedin, bana bir tane indirdin. Minik bir tekmen... Beni atmamasını söylemek için anneme vurduğum tekme gibi. Bir an dondum, bacaklarım taşlaştı sanki. Birkaç saniye öyle oturdum kaldım, soluk bile alamayarak, şakaklarım zonklayarak... Boğazımda da bir yanma vardı, gözümde dünyayı bulanıklaştıran bir damla yaş. Derken damla yanağımdan aşağı süzülüp çarşafın üstüne düştü küçük bir pat sesi çıkararak. Gene de yataktan kalktım. Gene de bavulumu toparladım. Yarın yola çıkıyoruz. Uçakla gideceğiz.

Bu kadar üzülmeye dertlenmeye değer miydi? Vardığımız bu yeni ülkede durumumuz çok iyi. Yolculuk boyunca da, ilk vardığımızda da durumumuz iyiydi. Ne bir kasılma, ne bir sancı, ne mide bulantısı. Hekimin olacağını ileri sürdüğü hiçbir şey olmadı ve bu gerçek beni dün muayene eden kadın hekim tarafından da doğrulandı. İyi bir kadın. Seni yokladıktan sonra korkulacak tehlikeli hiçbir durum olmadığını, kendi ülkemizdeki meslekdaşının tedbirlilik ve karamsarlık konusunda biraz fazla ileri gitmiş olduğunu söyledi. Bir damla kanın ne önemi varmış? Gebelikleri boyunca sürekli kan kaybeden, gene de sağlıklı çocuklar doğuran kadınlar varmış. Onun düşüncesine göre sürekli yatmak hem doğaya aykırı hem de önlemi fazla ileri götürmek oluyor. Örnekse, hastalarından biri olan profesyonel bir balerin beşinci ayın sonuna değin **pas de deux*** yapmayı

* İki kişinin yaptığı dans. (Metinde fransızca)

sürdürmüş. Benim durumumda onu şaşırtan tek şey döl yatağının hemen hemen hiç şişmemiş oluşu; ama balerinin karnı da oldukça düz kalmışmış. İstersem öteki hekimin verdiği ilaçlara da devam edebileceğimi ama her şeyden önemlisi doğayı kendi işini kendi görebilmesi için rahat bırakmam gerektiğini söyledi. Ona göre yapmamam gereken tek şey fazla araba kullanmak... En az on günlük bir araba yolculuğuna çıkmak zorunda olduğumu söyledim. Şaşırmış gibi kaşlarını kaldırdı, bunun ille de gerekli olup olmadığını sordu. Evet, dedim. Bir an sustu, sonra zararı yok dedim. Bu ülkenin yolları rahat ve düzgünmüş, bu ülkedeki arabaların süspansiyonu çok iyiymiş. Önemli olan kendimi fazla yormamam, iki üç saatte bir dinlenmemmiş. Dinliyor musun beni? Sonunda barış yaptığımızı söylüyorum sana, sana, dostuz artık! Sana güvensizlik gösterdiğim, kötü davrandığım için üzgünüm küslüğü sürdürüp tekme atmamakta direnirsen daha da üzüleceğim. Hastanedeki o ilk tekmeden sonra hiç tekmelemedin beni. Kimi zaman, bunu düşündükçe kaygılanıyorum.

Kaygılarım uzun sürmüyor ama, tez sakinleşiyorum. Ne kadar değiştiğimi biliyor musun? Her zamanki yaşamıma döneli beri yepyeni bir kişiyim sanki. Keyfince uçabilen bir martı! Ciddi ciddi ölmeyi düşündüğüm bir an oldu mu gerçekten? Delilik! Yaşam öylesine güzel, öylesine hafif ki... Ağaçlar ne güzel, toprak, deniz ne güzel... Buralarda deniz pek çok, kokusunu alıyor musun, gümbürtüsü sana değin ulaşıyor mu? Çalışmak da güzel, içinde her an kıpırdayan bir sevinç varsa eğer. Çalışmanın her zaman yorucu ve aşağılayıcı olduğunu söylediğimde yalan atmışım sana. Bağışla beni, öfkeden, çaresizlikten her şeyi kapkara görüyordum. Karanlık dedim de aklıma geldi, seni bir an önce gün ışığına çıkar-

ma sabırsızlığım yeniden baş gösterdi. Bu sabırsızlığın yanı sıra bir de korku belirdi içimde. İnsanların hiçbir zaman tam anlamıyla özgür olamayacakları, yapayalnızlığın doğal ve tek olası durum olduğu konusundaki konuşmalarımla senin cesaretini kırdım diye korkuyorum. Unut o saçmalıkları, yan yana, el ele olmak güzel şey. İnsanların el ele tutuştuğu, birbirine yardım ettiği, birbirini avuttuğu bir toplu yaşamdır. Bitkiler bile yan yana oldular mı daha iyi açarlar, kuşlar sürü halinde göç eder, balıklar sürü halinde yüzerler. Tek başımıza ne yapabilirdik? Aya çıkmış astronotlar gibi korku ve yeniden dünyaya dönmek isteğinin getirdiği sabırsızlık içinde çırpınırdık. Hadi çabuk ol, çocuk, geriye kalan şu birkaç ayı bir an önce atlat, güneşe bakmaya korkmadan uzan dünyaya. Başlangıçta gözlerini kamaştıracak, korkutacak seni, ama çok geçmeden öylesine bir sevinç kaynağı olacak ki, onsuz yapamayacaksın. Sana hep en kötü örnekleri verdiğim, şafağın görkeminden, bir öpücüğün tatlılığından, güzel bir yemeğin kokusundan söz etmediğim için yeriniyorum şimdi. Seni hiç güldürmediğimden yeriniyorum. Sana anlattığım masallara bakarsan, benim hep karalar içinde gezen bir tür Elektra olduğum sonucuna varman olağan. Bundan böyle beni Peter Pan olarak gör; allı yeşilli sarılı giysiler içinde uçan, damların saat kulelerinin, yağmura dönüşmesinler diye bulutların üstüne çiçekler serpiştirmeye hazır bekleyen bir Peter Pan. Seninle birlikte mutlu olacağız, çünkü derinlerde bir yerde ben de çocuğum. İnanır mısın, oyun oynamaya bayılırım. Dün gece otele döndüğümde oda kapılarının önüne bırakılmış ayakkabıların yerlerini değiştirdim, kahvaltı ısmarlama kartlarının da... Bu sabahki patırtıyı işitmeliydin. Kadının biri kapısının önünde erkek ayakkabısı bulmuş, hani benim yüksek topuklu sandallarım diyordu. Bir adam akşamdan çiz-

melerini bıraktığı halde sabah bir çift tenis ayakkabısı bulduğu için söyleniyordu. Birisi yumurtalı jambon ısmarladığı halde yalnızca kahve geldiğinden yakınıyor, bir başkası ise, ben Noel yemeği mi istedim sizden, yalnızca limonlu çay ısmarlamıştım diye bağırıyordu. Kulağımı kapıya dayayıp bütün bunları dinledim, güldüm güldüm. Öylesine eğlendim ki, sanki çocukluğuma döndüm her davranışın bir oyun olduğu, mutlu olduğum döneme...

Sana bir beşik satın aldım. Sonra aklıma geldi, kimilerine göre çocuk doğmadan beşik almak, tıpkı yatağın üstüne çiçek koymak gibi, uğursuzluk getirir. Ama artık boş inançlara aldırmıyorum. Kızılderililerin kullandığı türden bir beşik aldım, gerektiğinde sırtta taşınabiliyor. Peter Pan gibi allı yeşilli, sarılı bir şey. Seni sırtladığım gibi her yere götüreceğim, herkes de bakıp bakıp gülümseyecek, şu iki çocuğa bakın diyecekler... Giyecek bir şeyler de aldım, zıbınlar, minik gömlekler, tulumlar... Bir de müzik kutusu aldım, oynak bir vals çalıyor. Bütün bunları telefonda arkadaşıma söylediğimde, aklımı iyice kaçırmışlığıma inandı. Ama sesi mutluydu, yola çıktığım günkü kaygılı gerginlikten («ya çocuğu uçakta düşürürsen?») kurtulmuştu. Başlangıçta seni aldırmamı öğütleyen o değil miydi oysa? İyi kadın, iyi kadın aslında. Babanı gönderdiği o akşam için bir türlü çıkışamadım ona. Babana gelince, kendisini kovduğum o gece bana gösterdiği anlayışı gösterebilen herhangi bir erkek öyle kolay kolay silinip atılacak bir erkek olmasa gerek. Daha sonra çok duygulu bir mektup yazdı bana. Korkağın biriyim, diye yazmış, çünkü erkeğim. Ama işte erkek olduğum için beni bağışlaman gerek. Atavist bir içgüdüyle seni istiyor sanıyorum. Dur bakalım, onu ne yapacağımızı sonra düşünürüz. Kimi zaman gereksinme duymadığımız bir eşya işe yarar bakarsın. Ay-

rıca onunla düşman olmaya hiç niyetim yok. Karınca yuvasıyla sonunda yaptığım bu barış herkesi içine alıyor: Babanı, hekimi, patronumu. Yola çıkacağımızı söylediğimde patronun yüzünü bir görebilseydin! «Bak işte bu iyi bir haber. Aferin kızım, pişman olmayacaksın» deyip duruyordu.

Pişman olmayacağım. Bir kadın ancak kendine saygı duyduğu sürece başkalarından saygı bekleyebilir, ancak kendine inandığı zaman başkaları da inanabilir ona. İyi geceler, yavrum, yarın arabayla yola çıkıyoruz. Sana bir şiir yazmak isterdim; içime dolan erinci, yeniden bulduğum inancı, bu damların, saat kulelerinin, bulutların üstüne çiçek serpiştirme isteğini anlatabilecek bir şiir... Her türlü pislik ve üzüntüden uzak, yüksekten bakıldığında her zaman temiz görünen denizin üstünde uçan bir martı gibi duyumsuyorum kendimi. Cesaret iyimserlik demek. İyimser değildim çünkü cesur değildim.

Bu ülkenin yolları rahat ve düzgündür, bu ülkenin arabalarının süspansiyonu iyidir; hekim hanım siz de yalan söylemişsiniz. Ve ben martı falan değilim. Peki, şimdi ne yapacağım, çocuk? Yola devam mı edeyim geri mi döneyim? Geri dönersem daha beter. Aynı korkunç yollardan bir kez daha geçmem gerekecek. Oysa ilerlersem yolun düzelebileceği umudu var. Tumturaklı laflar edecek kadar cesaretim olsaydı, tıpkı kendi yaşamıma benzeyen bir yolda ilerlediğimi söyleyebilirdim. Çukurlar, taşlar, tümseklerle dolu bir yol. Bir vakitler bir yazar tanımıştım, herkes hakettiği yaşamı sürdürür

derdi. Yani, yoksul bir adam yoksulluğu haketmiştir, kör olan körlüğü haketmiştir demek gibi bir şey bu. Aklı başında bir yazardı, ama, insan olarak kafası hiç işlemezdi. Zekâyı aptallıktan ayıran çizgi çok incedir, sen de göreceksin bunu ilerde. Çizgi aşıldı mı, kadın da olsan erkek de, ikisi birbirine karışır. Sevgiyle nefret, yaşamla ölüm gibi. Kadın mı olacaksın erkek mi diye merak edip duruyorum, erkek olmanı istiyorum şimdi de. Her ay kan görmeyesin diye, günün birinde çukur ve taşlarla dolu bir yolda araba kullanmaktan suçluluk duymayasın diye. Benim şimdi çektiklerimi çekmezdin o zaman, mavilikler arasında benden çok daha rahat, çok daha ciddi uçabilir, özgür olabilirsin. Benim uçma çabalarım bir hindinin kanat çırpmalarından ileri gidemedi hiçbir zaman. Belki de sütyenlerini yakan kadınların hakkı var. Ama aralarından hiçbiri kadınlar çocuk doğurmaktan vazgeçtiği gün dünyanın son bulmayabileceğini öngören bir dizge geliştiremedi daha.

Çocuklar kadınlardan doğar. Bir bilim-kurgu öyküsü okudum. Üremek için ille de yedi kişinin bir araya gelmesinin gerektiği bir gezegende geçiyor. Ancak yedi kişiyi bir araya getirmek çok zor; aralarında bir anlaşmaya varmalarını sağlamak ise çok daha güç, çünkü yalnızca döllenme değil gebelik de yedi kişinin birden katkısını gerektiriyor. Dolayısıyla orada yaşayan türün sonu geliyor ve gezegen bomboş kalıyor. Bir başka öyküde ise üremek için gerekli olan tek şey bir bardak tuzlu su. Kahraman bu suyun içine atladı mı tamam! Hemen iki oluyor. Bildiğimiz hücre bölünmesi. Ve kahraman bölündüğü anda kendi kendisi olmaktan çıkıyor;

yani kendi kişiliğini öldürmüş oluyor bir yerde. Ama ölmüyor ve dokuz ay cehennem azabı çekmiyor.. Cehennem azabı mı? Bazı kadınlar için dokuz aylık bir şölen gebelik. En iyisi, başta da söylediğim şey; oğulcuğu ananın döl yatağından alıp onu taşımaya, büyütmeye daha yatkın bir kadının döl yatağına aktarmak. Benden daha sabırlı, daha cömert bir anne... Galiba ateşim çıkıyor. Kasılmalar, sancılar yeniden başladı. Kulak asmamalıyım. Ama nasıl? Başka şeyler düşünerek her halde. Sana bir masal anlatabilirim. Epeydir anlatamadım.

Evvel zaman içinde ayın bir parçasını isteyen bir kadın varmış. Aslında azıcık ay tozu bile yeterliymiş ona. Olanaksız bir düş değilmiş onunki, garip bile değilmiş. Aya giden adamlar tanıyormuş, çünkü o vakitler modaymış aya gitmek. Şimdi bulunduğumuz yerden pek uzak olmayan bir yerden hareket edermiş adamlar; çok yüksek roketlerin üstüne yerleştirilmiş delikten gemilere binerlermiş. Ne zaman gümbürdeyen, çevresine ateşten çiçekler saçarak fırlayan bir roket atılsa gökyüzüne, kadın mutluluktan deli olurmuş. «Fırla! Hadi! Hadi!» diye haykırırmış roketin ardından. Sonra da üç gün üç gece karanlığın içinde uçan adamların yolculuğunu coşkuyla, kıskançlıkla izlermiş.

Aya giden adamlar aptal adamlarmış. Taştan oyulmuş aptal suratları varmış, gülmesini de ağlamasını da bilmezlermiş. Onlar için ay bilimsel bir olay, teknolojik bir başarıdan başka bir şey değilmiş. Yolculuk sırasında şiirsel bir tek söz etmezlermiş, yalnız rakamlar, formüller, sıkıcı birtakım bilgiler. Biraz insanlıklarını ansıdıklarında dünyadaki en son futbol maçlarının sonuçlarını sorarlarmış. Hele aya ayak bastıktan sonra daha da az söz çıkarmış ağızlarından. Önceden hazırlanmış

bir iki cümle söyleyip, tenekeden bir bayrak dikerler, robotumsu devinimlerle bir garip tören yaparlarmış. Ve dışkılarıyla ayı kirlettikten, oradan geçişlerinin gerçek belirtisi olarak bu dışkıları geride bıraktıktan sonra yeniden dünyaya dönmek üzere yola çıkarlarmış. Dışkılar kutulara konulur, kutular bayrağın yanma bırakılırmış. Ve bunu bilen biri, ne zaman aya baksa, «Adamların dışkıları da orada» diye düşünmekten kendini alamazmış. Sonunda geri gelirlermiş bir yığın taş ve tozla. Ay taşları, ay tozu... Kadının düşlediği toz. Onları bir daha gördüğünde yalvarmış (yalvardım), «Bana biraz ay verir misiniz? Sizde o kadar çok ki!» Ama hep aynı karşılığı alırmış: Veremeyiz, yasaktır. Ay parçaları hep laboratuvarlarda ya da aya gitmeyi bilimsel bir olaydan, teknolojik bir başarıdan başka şey saymayan kişilerin masalarının üstünde kaldı. Aptal adamlardı çünkü, ruhsuz kişilerdi. Gene de aralarında bir tanesi bana ötekilerden daha iyi görünmüştü. Gülmesini, ağlamasını bildiği için. Ufak tefek, çirkin, dişleri birbirinden ayrık ve yüreğinde korku olan bir adamdı. Korkusunu saklamak için güler, gülünç şapkalar giyerdi. Bu da ona ruha benzer bir şey vermişti. Bu yüzden onun arkadaşıydım, bir de ayı haketmediğini bildiği için. Her görüştüğümüzde söylenir dururdu: «Oraya çıktığımda ne diyeceğim. Şair değilim ki, derin, güzel şeyler söylemesini bilmem ki...» Aya doğru yola çıkmazdan biri iki gün önce bana veda etmeye geldi, aya vardığında ne diyebileceğini de sordu. Gerçek olan, dürüst içten bir şeyler demesini söyledim; örneğin korkuyla dolu küçücük bir adam olduğunu söyle dedim. Sevdi bunu ve yemin etti: «Geri dönersem eğer sana biraz ay getireceğim. Ay tozu!» Gitti ve döndü. Ama döndüğünde değişmişti. Verdiği sözü ona anımsatmak için telefon ettiğimde kaçamak karşılıklar verdi hep. Derken bir gün evine yeme-

ğe çağırdı beni. Sonunda bana biraz ay vereceğini düşünerek koşa koşa gittim. Yemek bir türlü bitmek bilmedi, bense yerimde duramıyordum. Sonunda, «Şimdi sana ayı göstereceğim» dedi. «Şimdi sana ayı vereceğim» dememişti ama ben ayrımsamadım o anda. Hâlâ o gülünç şapkaları giyiyordu, hâlâ güler gibi yapıyordu. Gökyüzündeyken içindeki bir damlacık ruhu da yitirmiş olduğunu hemen anlamadım.

Gözünü kırparak çalışma odasına götürdü beni, kilitli bir dolabı açtı. Birkaç şey vardı içinde; küreğe benzer bir şey, bir bahçıvan çapası, bir tüp. Hepsi de garip, gümüşsü gri bir tozla kaplıydı. Ay tozu. Yüreğim deli gibi çarpmaya başladı. Elimi uzatıp küreği yavaşça tuttum, çok hafifti, hemen hemen ağırlıksız gibi. Üstündeki toz yüz pudrası gibiydi. Derimin üstüne, ikinci bir deri gibi incecik bir gümüş tabakası kaldı. Ayı kendi derimin üstünde gördüğümde neler duyduğumu anlatmak çok güç. Zaman ve boşluk içinde yayılma duygusuydu belki, ya da erişilmeze erişerek sonsuzluk kavramının ta kendisini yakalamıştım. Bunları şimdi düşünüyorum, o anda düşünemedim hiçbir şey. Şimdi bile, kendimi elinde kürek sanki bir düşün içinde öylece kalakaldığım. Adamın sabırsızlanmaya başladığını bile ayrımsamadım o ara. Sonunda anladığımda küreği geri verdim. «Teşekkürler» diye mırıldandım. «Artık tozu alabilir miyim?» Birden soğuklaştı: «Ne tozu?» «Bana söz verdiğiniz ay tozunu...». «Aldınız ya» diye karşılık verdi. «Dokunmanıza izin verdim ya...» Şaka yapıyor sandım. Şaka yapmadığını, küreğe dokundurmakla verdiği sözü gerçekten yerine getirdiğine inandığını anlayabilmem için birkaç dakika geçti, yıllardan uzun gibi görünen dakikalar. Yoksullara bir dükkan vitrinindeki değerli taşı gösterdiklerinde ya da katılamayacakları bir şöleni uzak-

tan seyrettirdiklerinde yaptıkları bu işte. Şaşkınlığımdan, kederimden, tutmadığı sözü bir tokat gibi suratına patlatmak, kötülüğünden dolayı ona hiç değilse sitem etmek aklıma gelmedi. Tek düşüncem: Bu yaptığının çok acımasızca olduğuna onu nasıl inandırabilirim? İşte bu umutla ona yalvarmaya başladım, ayın bir parçasını istemediğimi, yalnızca önceden söz verdiği ay tozundan bir lokmacık istediğimi anlattım uzun uzadıya. Kendisinde ne kadar çok vardı, dolaptaki her şey aytozu kaplıydı, bunun bir tutamcığını alıp bir kağıt üstüne ya da ne bileyim benim derim olmayan herhangi bir şeyin içine toplamama izin verse; yıllar yılı karşıma alıp bakabilsem kendi ayıma... Ötedenberi düşlediğim bir şeydi, o da biliyordu bunu, kapris yapmadığımı çok iyi biliyordu. Ama ben yalvarıp yakardıkça o sertleşti, ağzını açmadan soğuk soğuk baktı durdu bana. Sonra gene hiçbir şey demeden dolabı kilitledi ve odadan çıktı. Karısı oturma odasından seslenip kahve isteyip istemediğimizi sordu.

Karşılık vermedim. Olduğum yerde durakalmış avucumdaki ay tozuna bakıyordum. İşte elimde, avucumun içindeydi ay, ama onu nereye koyacağımı, nasıl saklayacağımı bilemiyordum. En hafif bir dokunuş yok edecekti onu. Boş yere kafa yordum, bir çözüm aradım yitirmemek için elimdekini. Oysa kafam bir sis bulutunun içindeydi sanki, ve bu sis bulutunun içinden bir tek cümle yinelenip duruyordu. «Yüzünden pudrayı silmek gibi bir şey olur bu. Neyle silersem sileyim yok olacak». Korkunç bir işkenceydi. Tantalos'un bile duymadığı bir acı veriyordu. Tantalos tam elini uzattığı anda meyvanın yok olduğunu görmüştü, elini sürdükten sonra yok olduğunu değil... Gülünç bir dilenme açılışında kalmış olan gümüşle örtülü elime son bir kez daha baktım,

boğazımda yumrulaşmış ağlama isteğini yuttum, acı acı gülümsedim. Ay taa çok uzaklardan gelmiş, derime konmuştu ve ben onu sıyırıp atmak üzereydim. Bir daha hiç almamacasına. İsteseydim bile böyle avucum açık, hiçbir şeye dokunmadan kalamazdım. Er ya da geç parmaklarım bir şeye sürünecekti, anlıyorsun ya, ve her şey boşlukta yok olan duman gibi uçup gidecekti. Acımasız bir aptalın acımasız şakası yüzünden! Kızgınlıkla yumruğumu sıktım. Yeniden açtım. Artık avucumun içinde görebildiğim tek şey kirli, karmaşık ince ince çizgilerden örülmüş bir tür ağdı. Mide bulandırıcı bir görünüş. Sonunda mide bulantısına varabilmek için mi buncadır düşler kurmuş, buncadır beklemiştim? Dolap kapısına sildim elimi. Sümüklü böceklerin geride bıraktıkları türden yapışkan bir iz bıraktı, upuzun bir göz yaşının izi gibi.

Evden ayrıldığımda ay ışığı vardı, geceyi bembeyaz aydınlatmıştı. Dolu gözlerle bir süre baktım ona, düşündüm ki, temiz ve ak bir şey varolmayagörsün, onu hemen dışkılarıyla kirletecek birileri çıkar. Sonra gene düşündüm: Neden? Peki, neden? Otele döndüğümde musluğu açıp elimi altına tuttum. Koyu renk bir sıvı aktı, lavabonun içinde şöyle bir dolandıktan sonra delikten gitti. Çocuk, sen benim ayım gibisin, ay tozum gibi. Sancılarım çoğaldı, artık araba süremeyeceğim. Şuralarda bir motel bulabilsem, biraz kalıp dinlenebileceğim bir yer. Belki kafamı biraz toparladıktan sonra bir çözüm bulabilirim yitirmemek için elimdekini: Onu sıyırıp atmamak için. Ayı bir kez daha yitirmek istemiyorum, musluğun deliğinden akıp gitmesini istemiyorum. Ama umutsuz. Senin var olduğunu anladığım gece yüreğimi durduran aynı kesinlikle biliyorum ki, şu anda ölüyorsun.

Yolculuğumu yarıda kestim, kente döndüm, kadın hekime telefon ettim. İnanmadı. Sakin olmamı yenileyip durdu; iki hafta önce her şey iyi gidiyormuş, benimki kuruntudan başka şey değilmiş şüphesiz. Kanın kuruntu olmadığını söyledim. Bir haftadır motelden kıpırdamadığımı, bunun tek sonucunun kan gelmesi olduğunu anlattım. Hemen görmeye gittim onu. Kapıda gülümseyerek, her zamanki iyimserliğiyle karşıladı. Çabucak, konuşmasına fırsat bırakmadan soyundum. Masaya uzandım, elini yüreğimin üstüne koydu.

«Nasıl da atıyor, yüreğiniz. Sanki davul!»

Ne yumuşak davranışlarına, ne de gülümsemesine karşılık verdim. Başkalarının iyi niyeti hiç işime yaramazdı artık. Gizliden gizliye beklenen, belki de istenmiş olan, ama gereksiz olduğunu kesinlikle bildiğim bir törendi sanki bu katıldığım. Hazırdım, kabullenmiş, boyun eğmiştim, hiçbir tepki göstermeyeceğime inanmıştım, söylenebilecek her şey söylenmiş, çekilebilecek her acı çekilmiş olduğuna göre. Ancak, tören başladığında anladım ki, hiçbir zaman hazır olmayacağım. Sorularını işitmek bile içimi yakıyordu, karşılık vermek bile.

«Son zamanlarda kıpırdadığını duymadınız mı?»

«Hayır»

«Son birkaç gündür daha ağırlaştığınızı, dengesizleştiğinizi ayrımsadınız mı?»

«Hayır»

«Nerden geldi aklınıza... şey...?»

«Motele varmadan önce o engebeli yolda giderken anladım».

«Yeterli bir belirti değil bu. Ayrıca karar vermek de benim işim, öyle değil mi?»

Derken karnımı açtı, eskisinden daha da dümdüz olduğuna işaret ederek. Memelerimi yokladı, eskisinden daha az şiş göründüklerini söyleyerek. Lastik bir eldiven giyip seni de yoklamaya çalıştı. Alnı kırıştı işte o zaman, gözleri koyulaştı.

«Döl yatağı esnekliğini yitirmiş» dedi; «Küçülmüş gibi görünüyor. Bebeğin gerektiği gibi gelişmiyor, hatta artık hiç gelişmiyor olması olasılığı var. Kesin konuşmak için biyolojik tahlil gerekiyor, birkaç gün daha bekleyeceğiz». Eldiveni çıkarıp bir yana attı, iki elini de masaya dayanarak bana doğru eğildi, üzgün üzgün baktı.

«Hayır, hemen söylesem daha iyi. Haklısınız. Artık büyümüyor, en az iki, belki de üç hafta önce durmuş. Cesur olmaya çalışın. Bitti her şey. Ölmüş.»

Karşılık vermedim. Gözümü bile kırpmadan taştan ve sessizlikten yapılmış bir gövdeyle yattım öylece. Beynim de tümüyle taş ve sessizlikti. Hiçbir düşünce, hiçbir sözcük kök salamazdı. Duyduğum tek şey, karnımın üstünde dayanılmaz bir ağırlıktı; görünmez bir kurşun ağırlığı, sanki gökyüzü en ufak bir gürültü çıkarmadan üstüme yıkılmış gibi. Bu kesin durgunluğun, bu kesin sessizliğin içinde hekimin sözcükleri tabanca gibi patladı: «Hadi, kalkın, giyinin artık.» Bacaklarım taşın içinde birer başka taştı sanki, kıpırdatmak için insanüstü bir çaba göstermem gerekti. Giyindim. Ne yapmam gerektiğini soran kendi sesimi işittim.

«Hiçbir şey. Bir süre orada kalacak, sonra kendiliğinden düşecek».

Kafa salladım. Derken sanki çok uzaklardan gelen sesi cümle üstüne cümle yığmaya başladı. Üzülmemeliymişim, birçok çocuk, oluşumunda bir aksaklık bulunduğundan böyle yitermiş, kimse de aksaklığı olan, tam gelişmemiş bir çocuk doğurmak istemezmiş elbet. Kendi

kendimi suçlamamalı benim suçum olmayan şeylerden dolayı kendimi yıkmamalıymışım. Gebelik doğal gelişmesine bırakıldığında bu gibi şeyler olurmuş işte; kadını aylarca yatağa bağlayan, doğanın bildiğini yapmasını engelleyen dizgeye karşıymış öteden beri.

Vizite ücretini ödedim, başımla selâmlayarak veda ettim. Bekleme odasındaki iki sıra şiş karınlı kadının arasından geçerek çıktım. Onların şiş karınları benim içinde bir ceset saklayan dümdüz karnımı suçluyorlardı sanki. Sonunda düşündüm ki, olan olması gerekendi. Aklımı başıma toplamalıyım, sapıtmak yok. Bu sözcüklerle birlikte geldim otele kadar, sa-pıt-mak-yok. Ama odama girip de beşiği, müzik kutusunu, minik gömleklerini gördüğümde büyük bir inilti fırladı içimden. Yatağın üstüne düştüm. İlk iniltiyi bir başkası izledi, sonra bir başkası, bir başkası daha, üst üste, üst üste. Sonunda gövdemin en derinliklerinden, senin işe yaramaz bir et parçası olarak yattığın yerden büyük bir çığlık patladı. Gövdemin taştanlığını binlerce parçaya ayırdı, tuz buz etti. Haykırdım, haykırdım. Bayılmışım.

Belki uyurken oldu, belki de o sapıttığım sırada. Ama oldu, çok seçik anımsıyorum. Lekesiz apak bir oda vardı, içinde yedi sıra ve bir kafes. Ben kafesin içindeydim, onlarsa sıralara oturmuşlardı, erişilemeyecek kadar uzaktı. En ortadakinde hekim oturuyordu, sağında kadın hekim, solunda patronun yanında arkadaşım vardı, onun yanında da baban. Kadın hekimin yanında anamla babam oturuyordu, başkası yoktu. Hiçbir yerde hiçbir nesne yoktu, ne duvarlarda ne de yerde. Ama hemen anladım. Bir duruşma yapılıyordu; ben duydum.

Sonsuz bir boyun eğme içinde onları birer birer incelemeye koyuldum. Baban alçak sesle hıçkırıyordu, beni görmeye geldiği günkü gibi yüzünü elleriyle örterek. Anamın babamın başları eğikti; sanki öldürücü bir yorgunluğun ya öldürücü bir yasın ağırlığıyla eğilmiş iki baş. Arkadaşım üzgün görünüyordu. Öteki üçünün yüzünden bir şey okumak olanaksızdı. Erkek hekim ayağa kalktı, bir kâğıttan bir şeyler okumaya başladı. «Sanık hazır bulunmaktadır. Bu jüri kendisini önceden tasarlanmış cinayet suçundan yargılamak üzere toplanmıştır. Sanığın suçu, çocuğunun ölümünü istemek ve yaşama hakkına en ufak bir saygısı olmayışı, bencilliği, ilgisizliği, aldırmazlığı dolayısıyla bu çocuğun ölümüne yol açmaktır. «Sonra kâğıdı bıraktı ve duruşmanın nasıl yapılacağını açıkladı. Herkes sırayla hem tanık hem yargıç olarak konuşacak ve sonunda yüksek sesle oyunu açıklayacak; suçlu ya da suçsuz. Kararı oyçokluğu belirleyecek ve mahkumiyet söz konusu olursa verilecek ceza da gene oyçokluğuyla seçilecek. Artık duruşma başlayabilirdi. İlk olarak kendisi konuşacaktı. Sözleri buz gibi bir rüzgâr olup yükseldi :

«Bir çocuk çürük bir diş değildir. Çekip de kirli pamuklar ve gazlı bezlerle birlikte çöpe atamazsınız onu. Bir çocuk bir kişidir ve bir kişinin yaşamı, döl yatağına düştüğü andan öldüğü ana değin süren bir olaydır. Bazılarınız bu olayın sürekliliği kavramına karşı çıkacaksınız. Döl yatağına düştüğümüz andan başlayarak kişi sayılamayız diyeceksiniz. O sırada yalnızca bölünerek çoğalma yetisi olan ama dirim demek olmayan bir hücre olarak varız diyeceksiniz. Ya da ancak bir ağaç kadar -ki ağaçları kesmek suç değildir- bir böcek kadar -ki böceklerin üstüne basıp öldürmek suç değildir- dirim taşıyan bir varlığız diyeceksiniz. Bir bilim adamı olarak hemen söyleyeyim ki, ağaç zamanla büyüyüp insan

olmaz, böcek de insan olmaz. Gövdesinden kişiliğine değin insanı insan yapan tüm ögeler, kanından kafasına kadar bireyi oluşturan tüm parçalar işte o hücrede toplanmıştır. Bütün bunlar bir plan ya da ilerisi için bir vaatten çok öte bir anlam taşırlar. Bunları, görünmezin ötesini gösterebilen bir mikroskopla inceleyebilseydik, hepimiz diz çöküp secdeye gelir, hepimiz Tanrı'ya inanırdık. Böylece, size bir paradoks gibi görünse de, bu olay için cinayet sözcüğünü kullanmayı yerinde buluyorum. Şunu da eklememe izin verin; insanın insanlığı büyüklükle, cinayet de nicelikle ölçülecek olsaydı, bundan varacağımız yer yüz elli kiloluk bir suç sayılması durumu olurdu. Sağımda oturan değerli meslekdaşımın yüzündeki alaycı anlamı silmesini rica ederim. Bu konuda ileri süreceği görüşler üstüne -henüz bilmediğim için- şimdiden bir şey söylemeyeceğim. Ancak hekimlik mesleğini yürütüşü konusunda verdiğim yargıya hemen açıklayacağım: Şu kafesin içinde bir değil iki kadın olması gerekirdi. Yanıbaşımdaki kadın hekime kınama dolu sert bir bakışla baktı. Kadın bu bakıştan kaçmadı ,tersine, sigarasını içmeyi sürdürerek, derin bir durallıkla karşısındakinin gözlerine baktı. Bu biraz avuttu beni, biraz ısıttı. Ancak buz gibi bir ses hemen yeniden konuşmaya koyuldu:

«Kaldı ki, burada bir hücrenin ölümünü yargılamak için bulunmuyoruz. Doğum öncesi yaşamının en az üç ayını tamamlamış bir çocuğun ölümünü yargılamak için bulunmaktayız burada. Onun ölümüne yol açan kimdir? Ya da nedir? Bizim bilmediğimiz doğal koşullar mı? Yakalanmadan kaçan bir başka suçlu mu? Ya da şu kafesin içinde gördüğünüz kadın mı? Ölüme yol açanın şu kafesin içinde gördüğümüz kadın olduğunu kanıtlayabilirim. Ondan ilk baştan beri kuşkulanmam boşuna değildi. Bebek öldürme niyetlerini hemen

tanıyacak kadar deneyimim var, çocuğu istiyorum dediğinde taktığı maskenin altından bile gördüm niyetini. Başkalarına söylemeden önce kendi kendisine söylediği bir yalandı bu. Örneğin duygusuzluğu, çeliği andıran sertliği dikkatimi çekti. Gebelik testinin olumlu sonucunu açıklayarak kendisini kutladığım gün, kısaca ve sertçe bunu zaten bildiğini söyledi. Döl yatağı kısılmaları dolayısıyla sancı çektiği için bir süre kıpırdamadan yatmasını söylediğim zaman gösterdiği aşırı düşmanca tepki de dikkatimi çekti. Böylesi bir lüksü göze alacak durumda olmadığını söyleyerek en çok iki hafta yatabileceğini belirtti. Öğütlerimi tutması için ısrar etmem, hatta öfke göstermem, sonunda yalvarmam gerekti. Bütün bunlar, analık görevlerini yüklenmek istemediğine, sorumlu bir ana olamayacağına inandırdı beni. Bu da yetmiyormuş gibi, ikide bir bana telefon edip artık iyileştiğini, yatmasına gerek kalmadığını, hayatta işi gücü olduğunu, kalkması gerektiğini söyledi durdu. Onu bir kez daha gördüğüm sabah bir mutsuzluk örneğiydi. İşte bu muayene sırasında kuşkularım daha da güçlendi ve bu kadının bir suç işlemeyi düşündüğünü anladım. Gebeliğinin böylesine acılı olmasını gerektiren hiçbir fizyolojik ya da anatomik neden yoktu. Sancıların ancak psikolojik, yani maksatlı bir kökeni olabilirdi. Sorguya çektim onu. Kısaca, üstü kapalı biçimde, birtakım tasaları, kaygıları olduğunu itiraf etti. Bir üzüntüden de söz etti ama ne olduğunu sormaya gerek görmedim, çünkü asıl üzüntüsünün gebe kalmak olduğu açık seçik belliydi. Sonunda çocuğu gerçekten isteyip istemediğini sordum, kimi zaman düşüncelerin öldürücü olabileceğini açıkladım. Kaygılarını silkip atmasını, sürekli duraklık ve dinginlik içinde olması gerektiğini söyledim. Birden parladı, sinirlendi, bunun gözlerinin rengini değiştirmesini istemek gibi bir şey olduğunu

söyledi. Birkaç gün sonra gene geldi. Günlük yaşamına dönmüş, durumu kötülemiş. Hemen hastaneye yatırdım, bir hafta kıpırdamamasını sağladım, sürekli yatıştırıcı ilaçlar vererek bilinçaltını da denetim altında tutabildim.

Ve şimdi suçun işlenişine geliyoruz, baylar bayanlar. Ne olduğunu anlatmadan önce bir soru sorayım size: Diyelim ki, aramızdan biri ciddi biçimde hasta ve belirli bir ilacı gereksiniyor. İlaç yakında bir yerde, kurtulabilmeniz yalnızca birinin onu size uzatıvermesine bağlı. İlacı vereceğine şişenin içindekini bilerek döken, yerine zehir koyan bir kişiye ne dersiniz? Deli mi? Kötü yürekli mi? Yardımdan kaçınma suçunu mu işliyor? Hayır, bunlar yeterli değil. Ben bu kişiye katil derim. Baylar bayanlar, bebeğin hasta olduğu kesindi ve el altında bulunan ilaç da kıpırdamadan yatmaktı. Ancak, bu kadın yalnızca ilacı vermemekle kalmadı, onun yerine zehir sundu: Yani, çok daha rahat bir gebeliği bile tehlikeye atabilecek bir yolculuğa çıktı. Uçakla saatlerce gitti, kötü, uzak yollarda günlerce arabayla yol yaptı. Hem de tek başına. Yalvardım ona. Çocuğun artık bir hücreler topluluğu değil, gerçek bir bebek olduğunu anlattım. Onu öldüreceksiniz, dedim. Dinlemedi. Çok kesin, çok katı davrandı; her türlü sorumluluğu üstlendiğini belirten bir kâğıt imzaladı. Gitti. Bebeği öldürdü. Yasal bir mahkeme önünde olsaydık onun suçluluğunu kanıtlamakta güçlük çekerdim doğru. Yazılı yasalara göre olayın cinai düşük sayılabilmesi için ilaçlar, şiş ya da benzeri bir alet ya da cerrahi müdahale olması gerek işin içinde. Bu kadın bunların hiçbirine başvurmadığı için yasal bir mahkeme onu suçsuz bulabilirdi. Ancak, bir yaşam jürisiyiz, baylar bayanlar ve ben yaşam adına diyorum ki, bu kadının davranışı yukarıda sayılanlardan çok daha kötüdür. Çünkü ikiyüzlü ve korkakça davranmış, üstelik hiçbir yasal tehlikeye atmamıştır kendini.

«Işın içinde hafifletici nedenler olsaydı, bunları memnuniyetle göz önüne almaya ve onu kısmen bağışlamaya hazır olurdum. Ama hiç bir yerde, hiçbir hafifletici neden yok. Yoksul muydu? Çocuğa bakacak parasal gücü yok muydu? Kesinlikle öyle değil. Bunu kendisi de kabul ediyor. Dünyaya evlilik dışı bir çocuk getirirse kınanacağı, toplum dışına itileceği bir çevrede mi yaşıyordu ki, şerefini ve namusunu korumak için bu yola başvursun? Hayır, öyle de değil. İçinde yaşadığı çevre bu çocuğu doğurduğu için onu ne kınar ne reddeder, tersine kahraman ilan ederdi. Ayrıca kendisi toplum kurallarını tanımayan bir kişi. Tanrı'ya inanmıyor, vatan, aile, evlilik kavramlarını, toplum içinde birlikte yaşama ilkelerinin tümünü reddediyor. Suçunun hiçbir hafifletici yanı yok, çünkü bu suçu, belirli bir özgürlük adına işlemiş, başkalarını, onların haklarını hiçbir biçimde göz önüne almayan kişisel, bencil bir özgürlük. Haklar sözcüğünü kullandım. Aranızda birinin euthanasie* önerisini getirmesini önlemek için. Aynı zamanda, birinin çıkıp da bu kadının çocuğu öldürmekle kişisel hakkını (toplumu hasta ve dolayısıyla aksak bir bireyden kurtarma hakkını) kullandığını ileri sürmesini önlemek için. Kimin hasta ve aksak, kimin sağlam olacağına önceden karar vermek bize düşmez. Homeros kördü. Leopardi kamburdu. Spartalılar bunları uçurumdan atmış olsalardı, ya da anaları onları taşımaktan sıkılmış olsalardı, tüm insanlık zararlı çıkardı bundan. Bir olimpiyat şampiyonunun sakat bir ozandan daha değerli olduğu düşüncesini benimseyemem. Dölüt ilerde ister olimpiyat şampiyonu, ister sakat bir ozan olarak gelişsin, doğuncaya değin ananın döl yatağında korunması gereği, bilimsel bir olgudur. Hoşumuza gitse de gitme-

* Acısız ölüm

se de insan türü ancak böyle üreyebilir. Kararım kesindir: Bu kadın suçlu!»

Son sözleri haykırmıştı. Elim ayağım kesildi. Gözlerimi kapadığım için kadın hekimin konuşmak üzere ayağa kalktığını görmedim. Baktığımda konuşmaya başlamıştı bile.

«Sayın meslekdaşım, sözlerine bu dünyaya her Homeros'a karşılık bir de Hitler geldiğini eklemeyi unuttu; her döllenme, harika ve korkunç olasılıklar içeren bir olaydır. Bu çocuk ilerde bir Jandark mı yoksa bir Hitler mi olacaktı, bilemem; öldüğünde bilinmeyen bir olasılıktı bu yalnızca. Ama bu kadının kim olduğunu biliyorum; yok edilmemesi gereken bir gerçeklik. Bilinmeyen bir olasılıkla, yok edilmemesi gereken bir gerçeklik arasında seçim yapmak gerekirse ben ikinciyi seçerim. Sayın meslekdaşımın yaşama tapınmak gibi bir saplantısı var. Ancak yaşama verdiği tapınma kertesindeki bu değer ve önem yalnızca ilerde doğacaklar için, şimdi yaşayanları içine almıyor nedense. Yaşama tapınma gerçek bir içeriği kapsamıyor. Bir-çocuk-çürük-bir-diş değildir sözü bile güzel bir cümleden başka şey değil. Sayın meslekdaşımın savaşa katıldığından, tabancasını ateşleyip insan öldürdüğünden kuşkum yok bir çocuğun yirmi yaşına geldikten sonra da çürük bir diş olmadığını unutmuştu her halde. Savaştan daha kötü bir çocuk bilmiyorum. Yirmi yaşa ertelenmiş toplu bir çocuk cinayetidir savaş. Ama bir sürü başka tapınma adına savaşı benimsiyor meslekdaşım ve yaşamını sürekliliği savını savaşa uyguluyor. İleri sürdüğü bu savı bilimsel olarak da ciddiye almam; ciddiye alacak olsaydım döllenmeden ölen her yumurta için, yumurtaya ulaşamayan yumurtayı delemeyen her iki yüz milyon sperma hayvancığı için yas tutmak gerekirdi. Daha da kötüsü, yumurta döllendiğinde bile, ona ulaşabilen tek sperma

hayvancığına yenilerek ölen bir milyon dokuz yüz doksan dokuz bin dokuz yüz doksan dokuz sperma hayvancığını düşünerek gene de yas tutmak gerekirdi. Onlar da Tanrı'nın yaratığı değil mi? Onlarda bireyi meydana getiren öğeleri taşımıyorlar mı? Sayın meslekdaşım onları mikroskop altında incelememiş mi hiç? Kuyrukçuklarını sallayarak, bir iribaş sürüsü gibi yüzüşlerini gözlememiş mi? Saydam bölmeye karşı nasıl uğraşıp didindiklerini, başaramazlarsa öleceklerini bile bile başlarını nasıl vurup durduklarını görmemiş mi? Çok acı verici bir görünümdür bu. Bunu dikkate almamakla sayın meslekdaşım kendi türdeşlerine karşı hiç de saygılı davranmıyor. Kolayından alaycılık yapmak istemem ama, bir sorum daha var kendisine: Madem yaşama böylesine çok inanıyor, her gün milyarlarca sperma hayvancığının ölmesine nasıl göz yumabiliyor? Yardımdan kaçınmak mı derler bunun adına, yoksa suç mu? Besbelli ki suç. Onun da şu kafesin içinde olması gerek. Orada yerini almazsa, hem de hemen bize yalan söylemiş demektir; asıl sorunun olabilecek en çok sayıda insan doğmasını sağlamak değil, şimdi yaşayan kişilere daha sağlıklı, daha mutlu, daha düzenli bir yaşam sağlamak olduğunu söyleyenler karşısında kişisel saygınlığı zedelendiği için böyle konuşuyor demektir.

«Gene de, benim de suça katıldığım imasını görmezden gelmeye hazırım. Beni ancak yanlış bir yargıya varmakla suçlayabilir ki, bir yaşam jürisi bile bir hekimi yanlış yargıya varmaktan sorumlu tutamaz. Üstelik böyle bir şey de söz konusu değil, verdiğim karardan dolayı hiçbir pişmanlık duymuyorum. Gebelik, bir anlık zevkin bedelini ödetmek için doğa tarafından verilmiş bir ceza değildir. Bir mucizedir gebelik ve ağaçlarda, balıklarda görülen aynı kendiliğindenlikle gerçekleşmesine izin verilmelidir. Olağan biçimde ilerlemiyor-

sa eğer, bir kadını inmeliler gibi aylarca sırt üstü yatıramazsınız. Başka bir deyişle, günlük yaşam çalışmalarından, kişiliğinden, özgürlüğünden vazgeçmesini isteyemezsiniz. Söz konusu zevki çok daha derinden tadan erkekten böyle bir şey istiyor musunuz? Sayın meslekdaşım erkeklere tanıdığı hakkı kadınlara tanımıyor besbelli; gövdelerini istedikleri gibi kullanma hakkını yani. Besbeli erkeği çiçekten çiçeğe konma hakkına sahip bir arı, kadını da çocuk yapmaktan başka bir işe yaramayan bir üreme aracı olarak görüyor. Bizim meslekte sık görülen bir hastalıktır bu. Kadın doğum hekimlerinin en sevdiği müşteriler, hiçbir özgürlük sorunu bilmeyen şişko, dural, sürü kısrağı tipinde kadınlardır. Ama burada hekimleri yargılamak için bulunmuyoruz. Önceden planlanmış, ama herhangi bir araçla değil de düşünceyle işlenmiş bir cinayetle suçlanan bu kadını yargılamak için buradayız. Söz konusu suçlamaya katılmamamın kesin nedenleri var. Gebeliğini normal olarak teşhis ettiğim gün bu kadının ne denli rahatladığını gördüm. Dölütün öldüğünü açıkladığım gün nasıl derin bir acı çektiğini de gördüm. Dölütün çocuk olmadığını söyledim. Bilim böylesi bir ayrım yapmama izin veriyor. Hepimiz biliyoruz ki dölüt döl yatağı dışında yaşayabilme yetisini kazandığı anda çocuk olur; bu an genellikle dokuzuncu ayda, bazı ender hallerde yedinci ayda gelir. Ama hadi diyelim ki bu dölüt artık dölüt değil de çocuğa dönüşmüştü. Gene de ortada bir suç yoktur. Aziz meslekdaşım, bu kadın çocuğunun ölümünü istemedi, kendi yaşamını istedi yalnızca. Ne yazık ki, kimi durumlarda bizim yaşamımız bir başkasının ölümü, ya da bir başkasının yaşamı bizim ölümümüz oluyor. Bize silah çeken birini vurabiliyoruz. Yazılı yasalar özünü savunma diyorlar buna. Eğer bu kadın bilinçaltından çocuğunun ölümünü istediyse, bunu özünü savunmak için yaptı. Dolayısıyla suçlu değildir.»

Derken baban kalktı ayağa, artık ağlamıyordu. Ama konuşmak için ağzını açmasıyla birlikte çenesi titremeye başladı, gözlerinden yaşlar fışkırdı yeniden. Gene elleriyle yüzünü kapadı, düşercesine yerine oturdu.

«Konuşmak istemiyorsunuz demek? dedi hekim sinirli bir sesle Baban hayır anlamına hafifçe başını salladı iki yana.

«Ama oyunuzdan vazgeçemezsiniz» diye ısrar etti öteki. Babanın hıçkırıkları arttı.

«Oyunuz lütfen!»

Baban bir şey demeden sildi.

«Suçlu mu suçsuz mu?»

Baban derin derin içini çekti ve mırıltı halinde:

«Suçlu» dedi.

O an korkunç bir şey oldu. Arkadaşım babana dönerek yüzüne tükürdü. O, sapsarı kesilmiş suratını silmeye çalışırken arkadaşım haykırdı:

«Korkak! İkiyüzlü korkak! Çocuğu aldırsın diye telefonlar eden sen değil miydin? Asker kaçakları gibi iki ay saklanan sen değil miydin? Sırf ben yalvardığım için onu görmeye gittin. Hepiniz aynısınız zaten, hepiniz böyle yaparsınız. Korkup kaçar, bizi yapayalnız bırakırsınız; sonra geri geldiğinizde de sözüm ona babalık adına gelirsiniz. Babalığın bedeli olarak ödediğiniz ne? Sargılı, gülünç, şişko bir karın mı? Doğum sancıları mı emzirmek işkencesi mi? Babalığınızın ürünü, iyi pişirilmiş bir çorba gibi konulur önünüze ya da güzel ütülenmiş bir gömlek gibi yatağınızın üstüne bırakılır. Sizin ona verecek soyadınızdan başka bir şeyiniz yok. Evliyseniz eğer; nikâhlanmamayı başarmışsanız onu bile vermezsiniz. Bütün sorumluluk kadının omuzlarında, acıyı çeken, aşağılanan da hep kadın. Sizinle sevişti diye orospu dersiniz ona. Sözlüklerde bu sözcüğün erkekler için kar-

şılığı yok, yeni bir tane uydurmak da anlambilime aykırı olur. Binlerce yıldır sözcüklerinize kavramlarınıza baskınıza zorla boyun eğdirttiniz bizi. Binlerce yıldır gövdelerimizi kullanıyor, karşılığında hiçbir şey vermiyorsunuz. Binlerce yıldır susmaya zorladınız bizi ve ana olmak göreviyle kısıtladınız. Her kadında bir ana ararsınız. Her kadının size analık yapmasını istersiniz; kendi kızınızın bile. Kaslarımızın sizinkiler kadar güçlü olmadığını söylersiniz ondan sonra pabuçlarınızı boyatmak için bile bizim emeğimizi sömürürsünüz. Beyninizin bizimkinden daha üstün olduğunu söylersiniz, sonra da eve getirdiğiniz aylığın nasıl harcanacağını saptamak için bile zekâmızı sömürürsünüz. Ömrü billâh çocuk kalırsınız, en ileri yaşlara değin çocuksunuzdur, yedirilip içirilmek, temizlenmek, hizmet görmek, avutulmak, korunmak istersiniz tüm tembelliğiniz ve zayıf yanlarınızla. Nefret ediyorum sizlerden. Sizsiz yapamadığım için, size daha sık bağırıp çağıramadığım için de kendimden nefret ediyorum. Sizin ananız olmaktan bıktık artık. Kendi bencilliğiniz yüzünden, kendi çıkarlarınız uğruna kutsallaştırdığınız bu sözcükten bıktık. Sizin suratınıza da tükürmem gerekir, doktor bey. Kadın dendi mi aklınıza bir döl yatağıyla iki yumurtalık geliyor yalnızca, bir beyin değil. Gebe bir kadın gördünüz mü, «Eh, önce keyfini sürmüş, şimdi de bana geliyor» diye düşünürsünüz. Siz hiç keyif sürmediniz mi, doktor bey? Yaşama tapınmayı bir an olsun unutmadınız mı hiç? Hücreler düzeyinde böylesine güzel savunuyorsunuz ki bunu, meslekdaşınızın analık mucizesi adını verdiği şeyi kıskandığınızı sanası geliyor insanın. Ama yok, böyle değildir, hiç sanmam. O mucize sizin için bir özveri olur. Erkek olduğunuz için dayanamazsınız. Burada yalnızca bir tek kadını yargılamıyoruz, doktor bey. Bütün kadınları yargılıyoruz. Onun için sorunun karşıtını da ele almaya

hakkım var. Şunu kafanıza iyice yerleştirin, doktor bey; analık ahlaksal bir görev değildir. Dirim-bilimsel bir olgu bile değildir. Bilinçli bir seçimdir analık. Bu kadın o bilinçli seçimini yapmıştı ve kimseyi öldürmek istediği de yoktu. Tersine, siz onu öldürmek istediniz, kafasını kullanmasını bile engellemeye kalkarak. İşte bu yüzden o kafesin içinde siz olmalısınız; milyarlarca aptal sperma hayvancığına yardımdan kaçınmak suçundan değil, bir kadını öldürmeye kalkmak suçundan. Bütün bunları söyledikten sonra, sanığı suçsuz bulduğumu söylememe gerek yok sanırım.»

Derken, yüzünde yalancı bir tedirginlik, çekingenlik anlamıyla patronum kalktı ayağa. Ne diyeceğini, nasıl bir yargıya varacağını bilemediğini, çünkü bu jüride yeri olmadığına inandığını söyledi. Ötekiler sanığa çocuğu da kapsamına alan profesyonel ya da duygusal bağlarla bağlıymışlar hep. Kendisiyle yalnızca onun işvereniymiş. Olayların bu biçimde gelişmiş olması kendi açısından onu ancak memnun edebilirmiş; tüm iyi niyetlerine karşın gebeliği her zaman için iş yaşamında önemli bir engelleme olarak görmüşmüş, hattâ daha da kötüsü kendisine büyük paralara malolacak bir fekâlet bile denilebilirmiş. Düşünsenize, o gülünç, saçma ve anlamsız yasaya göre, çalışmadığı aylar boyunca dünyanın aylığını ödemek zorunda kalacakmış. Çocuk akıllı davranmış, anasından çok daha akıllıca. Üstelik ölmekle firmanın adını da korumuş. Yanında çalışanlardan birini, hem de evli olmayan birini, kucağında yeni doğmuş bir bebekle gören halk neler düşünürmüş neler. Kadın önerisini kabul etseymiş, bu zamansız bebekten onu kurtarmak için elinden geleni yapacakmış, açıkça itiraf ediyormuş bunu. Ancaaak, yalnızca bir iş adamı değilmiş kendisi, aynı zamanda erkekmiş. Ve kendisinden önce konuşan jüri üyeleri, erkek üyeler elbette, ka-

fasında birtakım kuşkuların doğmasına neden olmuşlar. Hekimin mantıklı konuşmaları ve ahlak anlayışı, babanın derin üzüntüsü onu da etkilemiş. Düşünüyormuş da şimdi birincinin düşüncelerine, ikincinin ise kederine karşı koymak olası değilmiş. Bir çocuk anaya babaya eşit ölçüde aitmiş; ortada işlenmiş bir suç varsa çifte bir suçmuş bu, çünkü bir bebeğin yaşamına son verdiği gibi yetişkin bir erkeğin yaşamını da yıkmışmış. Ortada işlenmiş bir suç olup olmadığına kesin karar vermek yerinde olurmuş elbet: ama bu konuda herhangi bir kuşku var mıymış artık? Bay hekimin anlattıkları suçu en kesin biçimde kanıtlamaktaymış. Hatta genel bir bencillikten söz etmekle çok yumuşak bile davranmışmış. Bu kadının işvereni olarak kendisi çok daha açık seçik bir neden açıklayabilirmiş davranışı için. Sanık, söz konusu yolculuğun rakip bir meslekdaşına verilmesinden korkmuşmuş. İşte bu yüzden, karnında taşıdığı can parçasını hiç düşünmeden yataktan fırladığı gibi yola düzülmüşmüş. En ufak bir acıma duygusuna kapılmadan hem de! İsterse buyurun suratına tükürsünmüş, isterse aşağılasınmış kendisini bu kadın. Sanığı suçlu buluyormuş, o kadar.

Gözlerimi anamla babama çevirdim. Sessizce yalvardım onlara, tek kurtulma umudum onlardı artık. Umutsuz bakışlarla karşılık verdiler bana. Bitkin görünüyorlardı, duruşma başladığı zamankinden daha yaşlıydılar sanki. Başları, ağırlığa dayanamıyormuşçasına öne eğikti, gövdeleri üşüyormuşçasına titriyordu, her halleriyle kendilerini ötekilerden ayıran derin bir üzüntü içindeydiler; tek bir yaşta birleşmiş iki kişi. Birbirlerine destek olmak için el ele tutuşmuşlardı. El ele, oturdukları yerden konuşmak için izin istediler. İzin verildi. Kendi aralarında fısıldaştıklarını gördüm. Kimin daha önce konuşacağına karar veriyorlardı sanıyorum. Önce babam ko-

nuştu. Dedi ki: «İki üzüntüm oldu. Birincisi bu çocuğun varlığını öğrenmek, ikincisi de artık var olmadığını öğrenmekti. Kızımın mahkum olduğunu görmek gibi üçüncü bir üzüntüden korur beni Tanrı umarım. Bütün bunlar nasıl oldu bilemiyorum. Hiç kimse başkalarının ruhuna giremez, onun için hiçbiriniz bilemezsiniz nasıl olduğunu. Ama bu benim kızım. Bir baba için çocukları hiçbir zaman suçlu değildir. Hiçbir zaman. Derken annem konuştu. Dedi ki: «Benim küçük kızım o. Her zaman için benim küçük kızım olarak kalacak. Ve benim küçük kızım kötü bir şey yapmaz. Bebek beklediğini bana yazdığında ona karşılık, «Sen karar verdinse kararın doğru demektir» diye yazdım. Bana bebeği istemediğini yazmış olsaydı, aynı şeyi derdim. Yargılamak bize düşmez size de düşmez. Onu ne suçlamaya, ne de savunmaya hakkınız var, çünkü onun kafasının, yüreğinin içini bilmiyorsunuz. Hiçbirinizin tanıklığı bir değer taşımıyor. Neler olduğunu açıklayabilecek bir tek tanık var. Bu tanık da çocuk! Ölü... Ötekiler birden onun sözünü kestiler ve hep bir ağızdan, «Çocuk, çocuk!» diye haykırdılar. Ben kafesin parmaklıklarına yapıştım ve bağırmaya koyuldum: «Çocuk değil, hayır! Çocuk olamaz!» Ve işte böyle bağırırken...

Evet, tam böyle bağırıp dururken senin sesini işittim: «Anne!» Ve birden her şeyin yittiğini, bir boşlukla çevrelendiğimi duydum. Çünkü ilk kez biri bana anne diyordu, çünkü ilk kez senin sesini işitiyordum, ve işittiğim bir çocuk sesi değildi. Yetişkin bir çocuk sesi değildi. Yetişkin bir insan, bir erkek sesiydi. «Erkekmiş demek» diye düşündüm. Sonra da «Erkekmiş, beni suç-

layacak, mahkum edecek» diye düşündüm. Son düşüncem ise, «Onu görmek istiyorum» oldu. Her yanı aradı gözlerim, kafesin içini, kafesin dışını, sıraların arasını, sıraların ötesini, yerleri, duvarları. Ama bulamadım. Yoktun. Bir mezar sessizliği vardı ortalıkta yalnızca. Ve bu mezar sessizliğinin içinde senin sesin duyuldu yeniden: «Anne! Bırak konuşayım anne. Korkma. Gerçekten korkmaya gerek yok... Üstelik, söylendi gerçek zaten. Her biri bir gerçeği söyledi, biliyorsun bunu. Gerçeğin birçok değişik gerçekten oluştuğunu bana öğreten sensin. Seni suçlayanlar da haklı, seni savunanlar da, seni mahkum edenler de haklı, seni bağışlayanlar da. Ama bu yargıların hiçbirinin değeri yok. Ananla baban, kimsenin ruhuna giremez dediklerinde, tek gerçek tanığın ben olduğumu söylediklerinde haklıydılar. Beni öldürmeden öldürdüğünü söyleyebilirim. Doğmayı ben istemedim, anne. Hiç kimse de istemez. Hiçyoklukta istem yok ki. Seçme diye bir şey de yok. Hiçyokluk var yalnızca, hepsi bu. Bundan çekilip alındığımızda, bir şeylere başladığımızı anladığımızda bunu kimin istediğini, iyi mi ya da kötü mü olduğunu merak bile etmeyiz. Yalnızca kabul eder, sevip sevmeyeceğimizi anlamak için bekleriz. Durumumu sevdiğimi tez anladım ben. Tüm korkuna, duraksamalarına karşın, doğmanın güzel, hiçyokluktan kurtulmanın bir nimet olduğuna inandırdın beni. Bir kez doğduktan sonra cesaretini yitirmemelisin dedin. Acı karşısında bile, ölüm karşısında bile. İnsan ölürse demek ki doğmuştur, hiçyokluktan çıkmıştır ve hiçyokluktan daha kötü bir şey yok; en kötüsü birinin var olmadığını söylemek zorunda kalması. İnancın, bir yerde küstahlığın kandırdı beni. Gerçekten de, hani o bana anlattığın o yaşamın birden patlak verdiği o eski zamanların küstahlığını andıran bir yanı vardı. Sana inandım anne. İçinde yaşadığım suyla birlikte her dü-

şünceni de içtim. Ve senin her düşüncen bir gizin çözümüydü benim için. Başka türlü olabilir miydi zaten? Gövdem yalnızca bir tasarıydı senin içinde, senin sayende gelişen. Yalnızca senin bana verdiklerini öğrendim, vermediklerini bilemezdim. İçimde doğan aydınlıklar, bilinç sendin. Beni yaşama vardırmak için her şeye meydan okuduğuna göre, yaşamın kutsal bir armağan olduğuna inandım.

Derken kuşkuların kararsızlıkların çoğaldı; pohpohlamakla gözdağı vermeler, sevecenlikle kin, cesaretle korku arasında gidip gelmeye başladın. Günün birinde, korkudan kurtulmak için var olma kararını verme işini bana yükledin, anne. Kendi seçimine değil, benden gelen bir buyruğa boyun eğdiğini savundun. Hatta beni efendin olmakla suçladın; sen benim kurbanımdın dediğine göre, ben senin değil. Sonra bana sitem etmeye koyuldun, sana acı çektirdiğimi ileri sürerek. Üstelik, yaşamın özgürlükten, mutluluktan, sevgiden yoksun bir tuzak olduğunu açıklayarak bana meydan okumaya değin götürdün işi. İçinden çıkamayacağım bir kölelik ve şiddet kuyusuydu yaşam sence. Karınca yuvasında hiçbir kurtuluş yolu olmadığını, onun korkunç yasalarından kimsenin kaçamayacağını anlatıp durmaktan bıkmadın hiç. Manolya ağaçları, üstlerine kadınlar atılsın diye konulmuş oraya; çikolata, gereksinmesi olmayanların yemesi için; yarın dedikleri, önce bir lokma ekmek yüzünden vurulan bir adam, sonra da bir çuval kirli iç donuymuş. Acıklı masallarını hep bir soru sorarak bitiriyordun. Rahat, huzurlu yuvamdan çıkıp dünyaya gelmemin zamanı mıydı gerçekten? Kişinin, ölmeden de manolya çiçekleri koparabileceğini, aşağılanmadan da çikolata yenilebileceğini, yarının dünden güzel olabileceğini hiç söylemedin bana. Bunu ayrımsadığında ise artık çok geçti. Kendimi öldürmeye başlamıştım. Ağla-

ma ane. Tümünü beni sevdiğin için, beni varolmanın korkunç yanlarıyla ilk karşılaşacağım güne hazırlamak için anlattığını biliyorum. Sevgiye inanmadığın doğru değil, anne. Tersine öylesine çok inanıyorsun ki, çevrendeki sevgi azlığından ve bu azıcık sevginin bile hiçbir zaman eksiksiz olamadığından deli gibi acı duyuyorsun. Sevgiden oluşmuş bir kişisin sen. Ama, yaşama inanmıyorsan eğer sevgiye inanmak yeterli mi? Senin yaşama inanmadığını anladığım anda, yaşamak ve beni yaşatmak için insanüstü bir güç harcadığını da gördüm ilk ve son seçimimi yaptım, reddetmek, ayı ikinci kez elinden almak. Artık bunu yapabilirdim anne. Kafam artık senin kafan değildi; kendi kafam vardı. Küçücük bir kafa belki, ya da yalnızca bir kafa taslağı, ama şu sonuca varabilecek kadar düşünme yetisi olan bir kafa: Yaşam bir acılar deniziyse, yararı ne? İnsanın neden doğduğunu hiç söylememiştin bana, ve siz doğmuş olanların kendi kendinizi avutmak için uydurduğunuz esfaneleri bana yutturmaya kalkmayacak kadar dürüst davranmıştın; hani, gücü her şeye yeten bir Tanrı'nın insanları kendi benzeri olarak yarattığı, iyilik arayışı, cennete varmak için yarışmak gibi. Bana yaptığın tek açıklama senin de doğmuşluğun ve senden önce annenin, annenden önce onun annesinin ve olayın öylece, izi yok olmuş bir geçmişe doğru uzayıp gittiğiydi. Kısacası insan daha önce başkaları doğmuş olduğu ve daha sonra başkaları doğacağı için doğar, kendine benzer biçimde çoğalırdı. Bir gün dedin ki bana, bu işler böyle olmasaydı insan türü yeryüzünden yok, olurdu, daha doğrusu daha başından var olmazdı. İyi ama, anne neden var olsun zaten, var olmak zorunda? Amaç ne? Dur ben söyleyeyim sana, anne; bir ölüm bekleyişi bu amaç, bir hiçyokluk bekleyişi. Benim evrenimde, hani o senin yumurta adını verdiğin evrende bu amaç vardı: Doğmak. Ama senin dünyanda

tek amaç ölmek, yaşam bir ölüme mahkumiyet oluyor. Günün birinde yeniden hiçyokluğa dönmek için hiçyokluktan çıkıp gelmekte bir anlam göremedim.»

İşte o zaman, sana ve kendime karşı, kendi kendimi inandırmaya zorladığım her şeye karşı (mutlu, özgür, iyi olmak için doğmak, mutluluk, özgürlük, iyilik adına savaşmak; göze almak, bilmek, öğrenmek, yaratmak, için doğmak, ölmemek için doğmak) ne derin, ne onulmaz bir kötülük işlediğimi anladım. Paniğin pençesinde, bütün bunların bir düş, bir karadüş olduğunu, uyandığımda seni yeniden içimde canlı bir çocuk olarak bulacağımı, her şeye yeniden, korkmadan, sabırsızlığa kapılmadan, inancımı yitirmeden başlayabileceğimi, umdum. Kafesi sarstım, gerçekte var olmadığını söyleyerek kendime, kafes karşı koydu sanki. Evet, gerçekten de kafes vardı, gerçekten de bir duruşma yapılmıştı ve sen beni suçlu bulmuştun, çünkü ben kendimi suçlu bulmuştum. Beni mahkum etmiştin, çünkü ben kendi kendimi mahkum etmiştim. Geriye kalan tek şey cezayı kararlaştırmaktı ki bunun ne olacağı besbelliydi. Yaşamı geri çevirmek, seninle birlikte hiçyokluğa dönmek. Kollarımı uzattım sana. Beni hemen alıp birlikte götürmen için yalvardım. Yaklaştın bana, dedin ki: «Ama anne, seni bağışladım ben. Ağlama. Günün birinde yeniden doğarım.»

Harika sözcükler, çocuk, ama yalnızca sözcükler... Dünyanın tüm spermacıklarıyla tüm yumurtaları olabilecek her türlü birleşimde bir araya gelseler bile yeni bir sen, ilk olduğun, gibi, ilerde olabileceğin gibi bir sen yaratamazlar. Hiçbir zaman yeniden doğmayacaksın. Hiçbir zaman geri gelmeyeceksin. Seninle konuşmayı hâlâ sürdürmem akıl almaz bir umutsuzluktur.

Günlerdir içimde kilitlisin, cansız ama gitmek bilmeyen. Kadın hekim şaşkın; anlamıyor, korkuyor. Alınmazsan ölebileceğimi söylüyor. Tamamen anlıyorum; üstelik, kendi kendimi o kertede cezalandırmaya, seni, o saçma duruşmada vardığım öz yargılamayı uygulamak için kullanmaya hiç niyetim yok. Gene de, seni aldırmak konusunda hiç acelem yok; bunun nedenini belirleyip ortaya çıkarmak oldukça güç olurdu. Belki de uzun süredir birlikte olmanın, birlikte uyuyup birlikte uyanmanın, kendimi yalnız olmadan, yalnız bilmenin getirdiği bir alışkanlık var işin içinde. Ya da mantıksız bir kuşku, bir yanılgı olabilir, beklemekte yarar var diye. Ya da, belki de eskiden sürdürdüğüm yaşama dönmek artık ilgilendirmiyor beni. Yeniden yazgının efendisi olmayı nasıl da derin bir özlemle istemiştim. Şimdi öyleyim ya, artık umurumda değil. İşte sana öğrenmek fırsatını yitirdiğin bir gerçek daha: Zenginliğin, sevginin ya da özgürlüğün peşinde koşarak bitkin düşersin, belirli bir hakkı elde etmek için yapmadığını bırakmazsın, ama bir kez elde ettin mi de hiçbir tat almazsın bundan. Ya boşa harcarsın ya elini sürmeden yanından geçersin, çoğu kez de geçmişe dönüp uğraşmayı, didinmeyi acıları yeniden yaşamayı düşlersin. Düşünü gerçekleştirmiş olmak boşlukta bırakıverir seni. «Hep ilerlemek, hiçbir zaman varmamak istiyorum» diyebilen kişi mutlu kişidir. «İlle de varacağım» diye inat ederse, mutsuz. Varmak ölmek demek, yapabileceğin tek şey yolda biraz oyalanmalı, bir iki durak yeri bulmalı kendine. Senin yalnızca bir durak olduğuna, bir tek ölümün yaşama son vermediğine, yaşamın zaten sana gereksinmesi olmadığına ve çektiğim bu acının bir amaca yararlı olabileceğine, inandırabilseydin beni keşke. Ama bir çocuğun ölmesinin, bir ananın ana olmaktan vazgeçmesinin ne gibi bir amaca yararı olabilir? Ahlâkçıların, jüri

üyelerinin, tanrı bilimcilerin, reformcuların bir işine yarar mı dersin? Öyleyse, bu öyküden en iyi kimin yararlanacağı, onların mahkemelerinin ne karara varacağı sorulabilir. İnsanlardan dayanışma mı hakettim, yoksa aşağılanma mı? Ahlâkçılar ya da hukukçuların, tanrıbilimciler ya da reformuların işine yarayacak bir şey yaptım mı? Seni intihara, ölüme sürüklemekle günah mı işledim? Yoksa aslında sende olmayan bir ruha sahip olduğunu varsaymakla mı günah işledim? Tartışmalarını dinle, nasıl bağrıştıklarına bir kulak ver: Tanrı'yı aşağıladı, hayır, kadınları aşağıladı, sorunu küçümsedi, hayır, sorunun çözümüne katkıda bulundu; yaşamın kutsallığını anladı, hayır, yaşamı alay konusu yaptı. Sanki var olmak ya da olmamak ikilemi şu ya da bu mahkemenin kararıyla, şu ya da bu yasayla çözülebilirmiş gibi; sanki, bu ikilemi her yaratığın kendi başına çözümlemesi zorunluğu yokmuş gibi. Sanki bir gerçeğin öğrenilmesi hemen onun karşıtı bir gerçeğin olasılığını ortaya çıkarmıyormuş ve her ikisi de geçerli değilmiş gibi. Onların bütün bu duruşmalarının, yasalarının amacı nedir? Neyin yapılabilir, neyin yapılamaz olduğunu öğrenmek mi? Adaletin nerede bulunduğunu kestirmek mi? Sen haklıydın, çocuk. Hepsi de var. Aynı zamanda, bilincin de pek çok çeşiti var: Ben hem o hekim, hem de onun kadın meslekdaşıyım, hem arkadaşım, hem patronum, hem anneyim, hem babayım, senin babanım, aynı zamanda. Hepinizin benim hakkımda dediklerinizim. Gözümün önünde uzun yas vadileri uzanıyor, gururun boş yere çiçek açtığı vadiler.

Baban bana bir kez daha yazdı. Bu beni düşündüren bir mektup. Diyor ki : «Kendini çocuk için feda edeceğin yerde çocuğu kendin için feda etmekle doğru bir şey yaptığını söyleyip seni avutmaya çalışmaya kalkmayacak kadar iyi tanıyorum seni. Bir kadının bir tavuk olmadı-

ğım, her tavuğun yumurtasından civciv çıkmadığını, kiminin kuluçkaya yatmaktan kaçtığını, kiminin de kendi yumurtasını içtiğini benden daha iyi bilirsin sen (beni sokağa attığında bağıra bağıra bunları söylemiştim ya.) Bu yüzden tavukları suçlamıyoruz, tıpkı depremler, hastalıklar yoluyla ölüme yol açtığı için doğayı suçlamadığımız gibi. Doğanın ve tavukların bu kıyıcılığında çok gerçek bir mantık, bir bilgelik olduğunu anımsatmaya kalkmayacak kadar da tanıyorum seni: her varolma olasılığı gerçek bir varlığa dönüşecek olsaydı yersizlikten tümümüz ölürdük. Sen benden daha iyi bilirsin, yeri doldurulamayacak kimse yok yeryüzünde. Homeros, Leonardo da Vinci, İsa ve daha bir çokları doğmamış olsalardı da dünya dönmesini sürdürürdü. Yitirmek istediğin çocuk geride bir boşluk bırakmadı, ne topluma ne de dünyanın geleceğine bir zararı oldu. Yalnız, her türlü ölçünün ötesinde seni yaraladı bu olay, çünkü belki hiç de trajedi olmayan bir trajediyi kafanda büyüttün. (Zavallı sevgilim, düşünebilmenin acı çekmek, kafalı olmanın mutsuz olmak demek olduğunu öğrendin. Ama üçüncü, daha temel bir nokta gözünden kaçmış: Acı, yaşamın tadı tuzudur, acı çekmeseydik insan olmazdık!) Sonuç seni avutmak için değil, seni kutlamak için yazıyorum bu mektubu. Gebeliğin, analığın tutsaklığını silkip attığın için değil, başkalarına olan gereksinmene, bu arada Tanrı'ya olan gereksinmene de boyun eğmemeyi başardığın için. Bana bunun tam karşıtı oldu. Evet evet. Bu son aylar içinde, Tanrı'ya inananlara karşı böylesine bir gıpta büyüdü ki içimde, bir tür çağrıya dönüştü. Bu çağrıya boyun eğdim. Ne denli yorulduğumu ayrımsayınca anladım bunu. Tanrı, tüm kırılmış parçaları yeniden birbirine yapıştıran bir ünlem işareti; kişi inanıyorsa eğer, demek ki, çok yorulmuştur ve yaşamını tek başına yönetecek durumda değildir. Sen yorgun değilsin, kuşku-

culuğun doruk noktasısın. Senin için Tanrı bir soru işareti, ya da daha doğrusu, kafandaki sonsuz sayıda soru işaretlerinin ilki. Ancak hiç bitmeyen soruların acısını çekenler ilerleyebilirler zaten. Yalnızca Tanrı'ya inanma rahatlığını geri çevirenler yaşama yeni baştan başlayabilirler; yeniden kendi kendileriyle çelişmek için, yeniden kendilerine yakışmayan şeyler yapmak için, yeniden acı çekmek için. Arkadaşınız çocuğun hâlâ içinde durduğunu ve senin onu aldırmamaktaş direndiğini söylüyor, sanki kendi kendini cezalandırmak, kendine yaşamı yasaklamak için onu kullanıyormuşsun gibi, diyor. Bunları bana iletti ki, bu delilikte inat etmemen için sana ısrar edeyim. Israr etmeyeceğim, fazla inat etmeyeceğini bildiğimi söyleyeceğim yalnızca. Yaşamın çağrısına kulak tıkayamayacak kadar çok seviyorsun yaşamayı. Çağrı geldiğinde, tıpkı Jack London'un kurt olmak için, o uluyarak kurtların peşinden giden köpeği gibi, uyacaksın çağrıya.»

Gerçekten de yarın yurdumuza dönüyoruz artık. Yarın sözcüğü sana karşı bir aşağılamaymış, benim için de bir gözdağıymış gibi geliyor ama, gene de, çevreme bakınmaktan, yarının türlü fırsatlarla dolup taşan bir gün olduğunu düşünmekten alamıyorum kendimi.

Coşkuyla karşıladılar beni, sanki bir ayak ya da kulak rahatsızlığından yatıyormuştum da artık iyileşme dönemine girmişim gibi. Zorluklara karşın işimi sonuna dek götürmüşlüğümden dolayı kutladılar beni. Yemeklere götürdüler. Senin hakkında bir tek sözcük söyleyen olmadı. Ben konuyu açmak istediğimde de, varı kaçak, yarı utanmış anlamlar taktılar yüzlerine; san-

ki tatsız bir konu açıyormuşum da onlar artık-bir-şey konuşmayalım-ne-olduysa-oldu demek istiyorlarmış gibi. Derken arkadaşım beni bir köşeye çekti ve önemli bir randevuyu hatırlatıyormuşcasına hekimle konuştuğunu, onun da senin kendiliğinden düşmeni beklememem gerektiğini bildirdiğini açıkladı; seni aldırmazsam septisemiden ölürmüşüm. Karar vermem gerek; terazideki ağırlıkları eşitleştirmek için sen beni öldürecek olursan iyi bir çelişki olur. Daha yapacak pek çok işim var. Sen hiçbir işe başlayamadın ama, ben başladımdı. İş yaşamını sürdürmem, herhangi bir erkek kadar iyi olduğumu kanıtlamam gerek. Ünlem işaretlerinin rahatlığına karşı savaşmam gerek. İnsanları daha çok soru sormaya zorlamam gerek. Kendi, kendime acıma duygumu yok etmek, acının yaşamın tadı tuzu olmadığına kendi kendimi inandırmam gerek. Yaşamın tadı tuzu mutluluktur, ve mutluluk diye bir şey vardır; mutluluğun peşinden koşmaktır gerçek mutluluk. Son olarak da sevgi dedikleri gizemi çözümlemem gerek. Yatakta birbirine dokunarak yaratılan sevgiden söz etmiyorum. Seninle birlikte tatmak üzere olduğum sevgiden söz ediyorum. Seni özlüyorum, çocuk. Kolumu, gözümü ya da sesimi yitirseydim onları özleyeceğim gibi özlüyorum, ama, gene de, dünden daha az, bu sabahtan daha az özlüyorum. Garip. Acı sanki her geçen saatle biraz siliniyor ya da parantez içine alınıyor. Kurtlar beni çağırmağa başladılar bile. Hâlâ epey uzakta olmaları önemli değil; yeterince yaklaştıklarında peşlerinden gideceğim biliyorum. Gerçekten de bunca derinden, bunca uzun süre acı çektim mi? İnanamayarak soruyorum bu soruyu kendime. Bir kitapta okumuştum, çektiğimiz acının derinliğinin bilincine ancak o acı bittikten sonra varırmışız ve büyük bir şaşkınlıkla, nasıl dayanabildim böylesi cehennem azabına, dermişiz. Gerçekten de öyle olmadı; yaşam ola-

ğanüstü bir şey. Yaralarımız şaşılası bir hızla kapanabiliyor. Kapanmış yaranın izleri üstümüzde kalmasa akıttığımız kam bile anımsayamayız. Zamanla izler bile yok oluyor. Yavaş yavaş silikleşip sonunda hiç kalmıyor. Bana da öyle olacak. Yoksa olmayacak mı? Olmasını sağlamalıyım, zorunluyum buna çünkü. Resmini duvardan indiriyorum şimdi, koşkocaman açık gözlerine bakıp bakıp korkmaktan vazgeçeceğim. Öteki fotoğrafları da yırtıyorum. Bir tabut gibi nicedir sakladığım bu beşiği de parçalıyorum, çöpe atıyorum. Bir başkasına vermek, bekli de günün birinde yırtmak üzere giysilerini kaldırıyorum. Hekimden randevu alacağım, hakkı var, aldırmam gerek seni artık. Hatta babanı, ya da başka birini arayıp bu gece yatabilirim birisiyle. Namuslu yaşamak yetti artık. Sen ölüsün ama ben yaşıyorum. Öylesine canlıyım ki ben, hiçbir şeye yerinmiyorum, duruşmaları, kararları, hatta senin bağışlamanı bile kabul etmiyorum. Kurtlar burada, iyice yakındılar ve ben, Tanrı'dan da başkasından da yardım dilenmeden seni daha yüz kez doğuracak güçteyim.

Tanrım, bu ne sancı! Birden çok fenalaşıyorum. Ne oluyor? O bıçak saplanmaları başladı gene. Ta beynime dek uzanıp, beynimi deliyorlar tıpkı eskisi gibi. Terliyorum. Ateşim de çıktı galiba. Vaktimiz geldi, çocuk; ayrılma anı bu. Ama istemiyorum. Seni bir kaşıkla sıyırıp almalarını, kirli pamuklar ve gazlı bezlerle birlikte çöpe atmalarını istemiyorum. Hayır, hayır, isteyemem bunu. Ama yapabileceğim başka bir şey yok. Hemen hastaneye koşmazsam, seni içimden koparıp atmalarına izin vermezsem, beni öldüreceksin. Buna da izin veremem işte vermemeliyim. Yaşama inanmadığımı söylerken yanılmıştım, çocuk. İnanıyorum. Seviyorum yaşamayı tüm kötülüklere karşın ve her ne pahasına olursa olsun yaşamaya kararlıyım. Koşa koşa gidiyorum, çocuk. Sana son ve kesin olarak veda ediyorum.

Tepemde ak bir tavan var. Yanıbaşımda ise bir kavanoz içinde sen. Seni görmemi istemediler ama bunun benim hakkım olduğu konusunda ısrar ettim. Hiç de onaylamadıklarını belirten kaş çatmalarıyla getirip oraya koydular seni. Sonunda işte bakabiliyorum sana. Aldatılmış hissediyorum kendimi, çünkü o fotoğraftaki çocukla hemen hemen hiçbir ortak yanın yok. Çocuk değilsin, bir yumurtasın yalnızca. Pembe alkol içinde yüzen ve içinde hiç bir şey görünmeyen gri bir yumurta. Hekimler ayrımsamazdan çok önce bitmişsin; tırnaklara, deriye, sana yakıştırdığım o bir sürü güzelliğe hiç erişememişsin. Düşsel çocuk, kendi uydurmam hepsi iki el, iki ayak, gövdemsi bir şey, minicik gözleri, ufak burnuyla bir yüz taslağına kavuşabilmişsin. Sevdiğim küçük bir balıkmış meğer. Bense, küçük bir balığın aşkına yaşamımı tehlikeye sokan bir çarmıh azabı yaratmışım kendime. Olmaz, böyle şey. Neden daha önce aldırmadım seni? Neden boşa vakit harcadım bu kadar beni zehirlemene izin verdim? Hastayım. Herkes kaygıyla bakıyor bana. Sağ koluma, sol bileğime iğneler sokmuşlar; bu iğnelerden incecik tüpler yükseliyor yılan gibi, serum şişlerine bağlanmış. Her an bir hemşire var yanımda, elinde pamuk topakları. Arada hekim de geliyor, yanında bir başka hekimle. Sözcüklerini çıkaramadığım ama gözdağına benzer birtakım konuşmalar yapıyorlar karşılıklı. Arkadaşımın ya da babanın, hatta en iyisi anamla babamın geldiklerini görebilmek için neler verirdim. Bir keresinde sanki seslerini işittim gibi geldi. Ama değil. O iki ak gömlekliden başka gelen giden yok. Bunlardan birisi beni suçlayan hekim mi? Biraz önce kızdı. «Dozu iki kat arttırın» dedi. Neyin dozunu? Acının mı üzüntünün mü? Onlar bitti sanıyordum yeniden mi başlamam gerek? Derken, «Çabuk olun» dedi «Görmüyor musunuz, gidiyor!» Ne gidiyor? Bir iğne mi? Bir kişi mi? Canım

mı? Kişi istemezse canı çıkmaz; kimse ölmez burada. Sen bile. Sen zaten ölmüştün geldiğinde. Ölmüştün, yaşamının ne olduğunu öğrenemeden; renk, tatlar, kokular, sesler, duygular, düşünceler nedir bilmeden. Üzülüyorum, senin için de kendim için de. Bir ezikliğim, sanki bir aşağılanmışlığım var. Diyorum ki martılar gibi uçmak neye yarar eğer uçabilecek başka martılar üretemiyorsam? Çocuklar gibi oynamak neye yarar eğer oynayabilecek, yaşamdan tat alabilecek ve başka çocuklar yapabilecek çocuklar üretemiyorsam? Savaşmalı ve kazanmalıydım. Çok çabuk vazgeçtin, çok çabuk bıraktın kendini: Yaşamak için yapılmamıştın besbelli. Bir iki masaldan, ilerisi için yapılan üç beş uyarıdan böylesine çok korkulur mu? Babana benziyordun demek. O, rahatlığı, erinci Tanrı'da buldu, sense doğmamakta. Hangimiz ihanet ettik, yani yaşama? Ben değil. Çok yorgunum, bacaklarımda hiçbir duyu yok, arada bir gözlerim kararıyor ve sessizlik bir arı vızıldaması gibi sarıyor her yanımı. Ama gene de vazgeçemiyorum, bak. Dayanıyorum, tutunuyorum yaşama bak. Çok başkayız birbirimizden. Uykuya dalmamalıyım. Uyanık kalıp düşünmeliyim. Düşünmeyi sürdürsem tutunabilirim belki. Kaç zamandır o kavanozun içindesin? Saatlerdir, günlerdir, yoksa yıllardır mı? Günlerdir belki, ama bana yıllardır gibi geliyor. Seni o kavanozun içinde bırakamam. Sana daha onurlu bir yer bulmam gerek; ama nerde? Belki bir manolya ağacının dibine. Oysa manolya da uzaklarda. Benim çocukluğumun geçmişinde kalmış o ağaç. Şimdiki zamanda manolya yok. Evimde bile. Gene de sabahleyin seni evime götürmeliyim. Gece şimdi, ak tavan karaya dönüşüyor. Soğuk da çıktı. Dışarı çıkarken paltonu giysen iyi olur. Hadi gel, gidelim. Ben taşırım seni. Seni kollarımda tutmak isterdim, çocuk. Ama öylesine küçüksün ki, kollarıma alamam. Tek elimin avucuna koyabili-

rım seni, nepsi o kadar. Şöyle bir rüzgar esip de uçurmasın seni elimden aman... Bak anlamadığım bir şey var. Ufak bir rüzgar seni uçurabilir, gene de öylesine ağırsın ki yalpalıyorum. Elini ver bana, n'olur; şöyle işte. Hah, iyi. Bak, öncülük eden, bana yol gösteren sensin şimdi. Amà, o zaman yumurta değilsin sen, küçük bir balık da olamazsın; bir çocuksun! Boyun dizime ulaşmış bile. Hayır yüreğimin düzeyine, Hayır, omuzuma. Hayır, omuzumun da üstüne. Çocuk değilsin sen, kocaman bir adamsın. Güçlü, yumuşak parmakları olan bir adam. Bu parmaklara gereksinmem var şimdi, yaşlı bir kadınım artık. Sen tutmazsan, yardım etmezsem merdivenleri bile inemeyeceğim. Bu merdivenleri, düşmemek için dikkat ederek birbirimize sarılmış olarak inip çıkışımızı anımsıyor musun? Sana kendi başına çıkmayı öğrettiğim günü anımsıyor musun? Hani daha yeni başlamıştın yürümeye gülerek basamakları saymıştık. Anımsıyor musun, nasıl herbir şeye tutuna tutuna, soluğun kesile kesile öğrenmiştin, ben de kollarımı uzatmış arkandan geliyordum. Sonra hani benim öğütlerimi dinlemediğin için tartıştığımız gün vardı? Sonradan üzülmüştüm. Özür dilemek istemiştim ama bir türlü yapamamıştım. Gözlerimle gözlerini aramıştım yalnızca, meğer sen de benimkileri arıyormuşsun, birden dudaklarında bir gülümseme belirmişti, beni anladığını anlamıştım hemen. Sonra ne olmuştu?

Kafam bulutlanıyor, göz kapaklarım kurşun gibi. Uyku mu bu, yoksa son mu? Uykuya, sona boyun eğmemeliyim. Uyanık kalmama yardım et, yanıt ver bana; kanatlarını kullanmak zor oldu mu? Herkes kurşun attı mı sana? Sen onlara attın mı? Karınca yuvasında baskı altına aldılar mı seni? Düş kırıklığına, öfkeye boyun eğdin mi, yoksa güçlü bir ağaç gibi dimdik mi kaldın? Mut-

luluk, özgürlük, iyilik, sevgi gibi şeylerin var olduğunu öğrendin mi? Umarım öğütlerim biraz yardımcı olmuştur sana. Umarım o korkunç «Neden doğdum?» sözcüsünü hiç haykırmadın. Umarım acı çekmek pahasına, ölmek pahasına bile doğmaya değdiğine karar verdin. Seni hiçyokluktan çekip çıkarmışlığımdan acı çekmek pahasına, ölmek pahasına meydana getirmişliğimden öylesine kıvançlanıyorum ki. Her yan buz gibi soğuk, ak tavan karaya dönüşmüş. Ama işte geldik, bak manolya ağacına! Bir çiçek kopar. Ben hiçbir zaman başaramadım bunu, ama sen yapacaksın. Parmaklarının ucunda yüksel, elini uzak. Tamam işte, öyle. Neredesin? Şimdi buradaydın. Beni tutuyordun, uzun boyluydun, kocaman adamdın. Yoksun artık. Yalnızca alkol dolu bir kavanoz var; kadın ya da erkek olması için yardım etmediğim bir şey yüzüyor içinde. Neden istemiş olmalıydım, diye soruyorsun bana, neden yardım etmiş olmalıydın. Neden olacak, çünkü yaşam var, çocuk! Yaşam var dediğimde üşümem geçiyor, uyuşukluğum geçiyor, yaşamın ta kendisiymişim gibi duyuyorum kendimi.

Bir ışık yandı. Sesler işitiyorum. Birileri konuşuyor, umutsuzluk çığlıkları arasında. Ama başka yerlerde binlerce, yüzbinlerce çocuk doğuyor, geleceğin de bana gereksinmesi var. Sen öldün. ben de ölüyorum. Ama hiç önemli değil. Çünkü yaşam ölmez...

Kuşkulanmaktan korkmayana
bıkıp usanmadan ve ölüm tehlikesine
aldırmadan nedenleri arayana
Hayat verme ya da bunun geri çevirme
bilmecesini kendi kendine sorana
bu kitap bir kadın tarafından
tüm kadınlara
adanmıştır.

88.06.Y.0072.0029

VERSO
ANONİM ŞİRKETİ